

Гъазурвилер аквазва

11-декабрдиз РД-дин Гъукуматдин Председателдин Сад лагъай заместитель Мегъамед Исаева Къизляр шеъзердин 280 йисан юбилейдин тешкиллувилин комитетдихъ галаз заседание кыиле тухвана.

Алай йисан 21-ноябрдиз Дагъустандин Кыили «Къизляр шеъзердин 280 йис къейд авунин гъакъндин» актуднавай Указ умъурдиз куучурмишун патал республикадин Гъукуматди къабулнавай къарапдал аласлу яз тешкиллувилин комитетдик са жерге министерство, яр, ведомствояр ва муниципалитетдин векилар акатнава.

Заседанидин иштиракчийри Къизляр шеъзердин юбилей лап вини дережада аваз кыиле тухун патал гъялна кланзавай са жерге месэлэйр веревирдна.

Кыилди къачуртла, анал шеъзердин паркарин майишат цийи къайдада түкүп хъувуниз, Терек вакыл алай муть, шеъзердин стадион ва Культурадин къвал капитальникада ремонт хъувуниз ва «Къизляр шеъзерда 2011-2015-йисара жеъиль хизана яшайишдин къвалерлдитъминарун» программадин сергъятра аваз эцигнавай яшайишдин къвал ишлемишиз вахкунис талукъ месэлайркай ракхана.

Меркездиз сиягъят

Гъажи Къазиев

2014-йис чи улкведа Культурадин йис яз малумарнава. Адан мурад-метлеб ақылтзавай неслинриз чи халкъарин культурадикай, ата-бубайрин адетрикай, яшайишдикай хабар гүнүкай, рульдин ивирап хүнүкай вишики тухуникай ибарат я. Га ихын ниятар аваз, мукъвара Къурушин хурупун 1-нумрадин юкъван школадин 7-8-класстра келзавай аялар Махач-къаладиз сиягъятдин тухванвай.

Сиягъятдин жавадбарвал школадин завуч-тешкилати Мегъамед Велиметован ва 8 "а" классдин руководитель Умуд-Камал Гъамзатов хиве тунвай.

Школадин аялар (вири санлай 32 кас) республикадин меркездиз тухун патал къве маршрутка тешкилна. Махачкъалада абур Дагъустандин П.С.Гъамзатовадин тварунихъ галай изобразительный искусствойрин музейдиз фена. Ана аялар тариҳдин вишики тухуникай экспонатрихъ галаз мукъувай таниш хъана. Гуьгуынлай Къумукъирин муздраттеатра «Амет-хан Султан» твар алай тамашадиз килигна, Дагъустандин халкъдин шаир Сталь Сулейманан сурал-гүмбетдал кыил чуугуна, анра шикилар яна.

Сиягъят идалди сергъяламиш хъанач. Аялриз Каспий гъульел, республикадин меркездин кыилин майдандал, шеъзердин тариҳдин талукъ чайрал фидай мумкинвал хъана. Са шакни алачиз, аялриз умъурда и сиягъят гежжалди риккел аламукъдайдаз элкъвена.

Школадин руководстводи сиягъят тешкилунин карда күмекар гайи Хасавюртдин РУО-дин начальник А.Х.Абдуллаеваз, хурун администрациядин кыил Р.П.Юсуповаз сагърай лугъзува.

Декабрь Бейбутован Дагъустан, ва я Журналистикадин къагъимандин 80 йисан вилик перишан веревирдер

Алик АБДУЛГАМИДОВ

Ахътин ксар ава хъи, абурун рульдин къаматдин къакъыкъи гъуңдурувал обществоди а ксар разыметдиз фейдалай гульгъуниз аннамишда. Ахътин чехи дережадин дагъустандирин жергедик са шакни алачиз, Дагъустандин журналистикадин къагъиман Декабрь Керимович БЕЙБУТОВИИ акатзава. Сагъ яз амайтла, декабрдиз адан 80 йис тамам жедай.

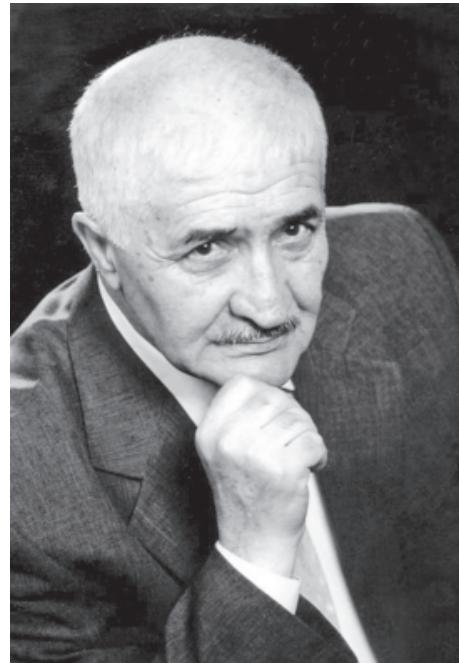
Девирдин тарих кхъейди

Ам еке бажарагъ авай кас тир. Адакай машгъур художник, твар-ван авай алим ва я тахъйтла халисан харат устар хүнни мумкин тир. Амма Хурульгай тир жеъиди вичин къисмет журналистикахъ галаз алакъапу авуна. Аквар гъаларай, масакла хүнни лазим тушир. Декабрь Керимовицахъ чалан рангар, тавар мукъофидви гъисс авунин тек-бир жедай хътин бажарагъ авай. Вичин гъейранардай хътин иер хатларалди, жумлеяр чарчел экъядалди вилик журналистиди гъар са ибара капал къуна, алцумзавайди хъиз, түларин квени-квералди адан маъсад, къуват чирзавайди хъиз жедай. Ам къульгэе къайдайрал амалзавай кас тир, цийи девирдай майдандиз акътат компьютердади адан рикк ацукъынч, ада гъамиша чернилдик кядай ручкалади хъидай. Халисан къалиянчи тир ам командировкадай хтаявади, къилел гъамиша панорусдин гум ала, къалахдин столдихъ ацукънаваз аквадай. Са тиммил легъзэярни арадай тифен-маз адан къелемдикай цар-царцин гульгъунлаз метлеблу келимаяр хкатдай ва абур цийи репортажриз элкъвадай.

Ам вичин яратмишунрин умъурда шагъид хъай вакъиайрин ва ада алакъаяр хвейи инсанрин сан екеди я. Риваятрик квай хътин къагъиман Сали Сулейман, КПСС-дин ЦК-дин Генеральный секретарь Брежнев, машгъур вратар Яшин, полярный летчик Байдуков, твар-ван акътат офтальмолог Федоров, машгъур манидар Бернес, Франциядин космонавт Жан Луи Кретьен... Абурукай ва мадни агъзурралди маса касарикай адан репортажрин игитар хъана.

Вини дережада савадлу кас тир ада гъар са месэладин кълан-пун мукъофидви ахтармишдай. Адан са тиммил къван агаж хъанаваз аквадай вилерай ада вичихъ галаз субъетзавай касдиз рикк сидкъидай, ачуҳдаказ итиж ийизвайди ашкара жедай. Ам тамашчийриз вич вай, вичихъ галаз субъетзавай кас фикир желбдай тегъерда къалуриз алахъдай. Лагъана къанда хъи, адан репортажрин къилин игит багъри дагъалху ерияр тир. ДГУ-дин тариҳдин филологиядин факультетда адахъ галаз са курсуна къелд, гульгъунлай профессорвиллин дережадиз хаж хъайи Суракъат Асиятилова гъахълудаказ кхъевал, «Декабрь Бейбутован вири къисметдай ва крарай ада багъри Дагъустан вичиз къани тирди раиж авун аквазва».

Журналист Декабрь Бейбутов гүзел ва хейлинуруз хъандиз малум тушир Дагъаларин улкве ачуҳай кас я. Икл лагъайтла, чалгурун жедай: ада дунъядиз устаринни шаирин, художникринни симинин пагъливанрин, хуриерин зеъметчиринни гидроэлектростанцияр эцигдайрун макан ачуҳна. Расул Гъамзатован шириар себеб яз виликрай миллионлди инсанриз Дагъустан риваят-рин макан яз ачуҳ хъанайтла, алайт асиридин 60-йисара абуруз гүзел дагъалариз, культурдин памятникриз из бажарагъу касариз талукъарнавай Декабрь Бейбутован телепортажар акуна ва абур чипин хушуналди гъамишалугъ яз «Кавказдин есирриз» элкъвена.

Москвада стенографисткайри нубатдин репортаждин текст къабулдай чавуз лыкк Дагъустан Узбекистандихъ, Тажикистандихъ ва гъатта Афганистандихъ галазни какадариз хъанайтла, гъа кар Д.Бейбутова сивел мили хъвер алаз риккел хидай. Журналистди сценографисткайриз абур дузы гъавурда гъатун патал тикрардай: «Дагъустан, Кавказ, Каспий гъуль, Расул Гъамзатов...»

Ам чипин зеъметдалди, акуль-камалдалди, бажарагъдалди багъри ерийрин машгъурвал артмишавай, къе са акъван гзаф гъалт тийизвай журедин касарин къифледик акатзава. Журналистди багъри ерияр, дагъийрин яшайиш вири терефрихъай къалуриз ва абурукай галатун тийижиз субъетт ийиз хъана.

Адан Дагъустан

Рикк сидкъидай ийизвай ихтибарлу субъеттди, мухбирдин лап къериз-царуз гъалттай тварцыйи сирлу улкведи - Дагъустанди-советрин инсанрин фикир желбзай. Ада тамашчийриз вичиз лап хъандиз чизвай крарикай субъетзавай, вичихъ галаз санал къалахавай касарикай кхъизвай. Адан игитарни, ам вич хъиз, хци къатунар авай, бажарагъту, гъейратту ватандашар тир.

Декабрь Бейбутован чалишишилдер себеб яз Калининграддин Владивостокдани советрин инсанриз жергедин дагъустан-

вияр лыкк яшамиш жезватла, абуру гидроэлектростанцияр, заводар лыкк эцигзаватла, лыкк реекър тухузватла, лыкк яшайишдин къвалер хажзаватла, лыкк ципицар битмишарзаватла, малдарвал вилик тухузватла, спортда гъихътин гъалибвилер къазанмишаватла, лыкк медениятидин ивирар къадирлудаказ хъузватла ва артмишаватла, чир жезвай. Адан алахънур себеб яз советрин инсанри чеб патал Россиядин Вавилон - гзаф милләтрин векилрикай ибарат Дагъустан: чаларин, риваят-рин, къени адетрикай вишики ачуҳзавай.

Ада Вирисоюздин тамашачидиз Дагъустандикай ва дагъустандирин акъван устадвиледи субъеттавай хъи, адан гъар са репортаж улкведен мединиятидин ва общестьенний умъурда са вакъиадиз элкъвавай. «Вахт» программадин дикторди таъсирдай тегъерда «Дагъустандай чи мухбири тир Декабрь Бейбутовани Алексей Шишина гъазурнавай репортаж гузва...» лагъана, малумарайла, телевизоррин экранрихъ ацуҳнавай тамашчийрин итиж артух жедай.

Д.Бейбутован чалишишилдер себеб яз алатай асиридин 70-йисара «Вахт» програм-

мадай Дагъустандин журеба-жуъре халкъар чипин дидед чаларал рагана. Дагъустанда Центральный телевиденидин хуси корреспондентди эцигунрилай гъазурзавай видеоматериалра Вирисоюздин тамашчийриз Дагъустанда яшамиш жезвай халкъарикай субъетт ийиз хъана. Икл, адан репортажрай улкведиз «Омар Гъасанова Чиркейдин ГЭС-дал къалахиз къве йис хъанвайди, ам дарги тирди, эцигунрални ам Куппа хуърий атанвайди», «корреспондент» туннель туъкъурзавай отрядда жеъил къве аварвидихъ галаз гурушмиш хъайиди, абур Дагъустандин чехибурукай са халкъдин векилар тирди, «къакъан дагълара авай Къурушин хуърий тир лезги Рагъманакай зарбачи эцигунрал хъсан монтажник хъанвайди» чир жезвай. Москвадин эфирда Д.Бейбутован игитар чипин дидед чаларал рагазавай. А зеъметкеш касарин раҳунрихъ яб акалзавай тамашчияр рази я амузва.

Къе, 21-асирда гъаҳнавай чавуз, чаз хъандиз акваза: Декабрь Бейбутован Дагъустан - им тек са Кавказдин гүзел деревира фаракъат хъанвай женнет туш. Адан Дагъустан - им неинки шаиррин, аскеринни камалэзлийрин, хъенчин къалар гъазурдай маъир устадринни заргарин, мугъманперес ва ниятар къени инсанрин улкве туш. Дугърия, Д.Бейбутова абурукайни тимил субъеттава авурди туш. Бейбутован Дагъустан - им сифтени-сифте бажарагъту зеъметчирин макан я. Адан Дагъустан гъаъисагъвилелди къалахавай, хци зигъин авай, гъар йикъян къайгъуралди яшамиш жезвай ва пакадин йикъяхъ иннамиш инсанралди девлетлу чка я.

Алатай асиридин 60-90 йисара Дагъустанда къалахавай. Гидроэнергетикадин зурба эцигунар, балуғчийринни нафт худдай-бурун гъар йикъян реъятбур тушир къайгъуря, узъумчирини багъманчирин къазанмишавай чехи агалкъунар - гъа им гъамга хътин михы, къай ятар авай булахралди девлетлу Кавказдин гүзел дагъларани бязи вахтара вичин чинни атлугъдай Каспий гъульъин къерхир гвай мулкарал къиле физвай халисан жанлу умъур тир. Д.Бейбутован репортажрин игитриз «чулав къизил» худзавай, улкведен промышленностдин централрин ағъалияр патал сечме емишарни салан майвава рекъе тавзвай. Абуру Дагъустан СССРдин узъумчилли макандиз элкъурна. Гаф кватай чкадал лугъун, а чавуз Дагъустанди (Кавказди) улкве субъеттава таъминаравай.

Декабрь Бейбутова вири и крат вичин къелемдиз, лентиниз къачузвай, вири и кратин патахъай тамашчийриз субъеттавай. Ада къени ниятрин, яратмишунрин журналистикидин патай векиллалавай. Ада чавуз республикадикай, ана яшамиш жезвай инсанрикай, халкъарин арада гъакъыкъатдан авай дуствиликай, зурба шаир, вичиз мукъувай чидай кас Расул Гъамзатова хъиз, дамаҳдивиди «Зи Дагъустан» лугъудай.

Брестдани, Сахалиндани тамашчияр чи республикадин вичин багъри ерияр раижзай журналистдин вилерай килигизавай. Хайи нақварал къару тирди субъеттавай адан репортажар, зарисовкайра винтервьюяр себеб яз гъейри касарин кваз Дагъустан мукъвади, рикк чулагвадайди жезвай. Га икл, чехи улкведен журеба-жуъре пиллерай Дагъустандиз инсанар ахмис хъана. Чиниз неинки дагълара ва я гъульел ял ягъиз турстар къевзвай, комсомолдин путевкяр гвай жеғырларини Дагъларин улкведа зарбачи эцигунрал чизлайху чка къазвай. Вичин репортажрихъ галаз таниш хъайдалай гульгъунлиз, умъурдин рехъ хъягъай касарал туш хъайила, Самарадай ва я тахъайтла Ленинграддай зеъмет чуғваз Дубкидиз атанвай

ватаңдашар ақурла, Декабрь Бейбутова ви-
чиз риківайни шад хъянвайди чүнүхда-
чи.

Пешедин рекъяр юлдашри ада, вич ала-
чир чкадал, республикадин кыилин энерге-
тик лұгыудай. Адан адан дуст, газағ къеңи
инсан ва бажарагылу журналист Мегъамед
Абигъасанова Дағыстанда гидроэлекторо-
станцияр эцигзивайбурун зегъметдин къе-
гъалвилер раижана. Абуру Чиркейдин, Миат-
лидин ва Ирганайдин ГЭС-рин эцигнурал ый-
къар-ийфер ақуидна. Проектировщикрикай,
рагариз-чархариз хажжедайбуруқай, бетон-
щикарикай, монтажникрикай - дағыдин гурлу
вацтар мұттығъарзаяв, дағывийрин квале-
риз экв гъизвайбуруқай Декабрь Бейбутован
репортажрин иғитар хъана. Ада гъазурай и
материалын са къадар пай гульгульлай "Зун
Дағыстандин хусуси корр." я тафда гъатна.
Ам вич ральметдиз фидалди са тімил вахт
амаз и таба чапдай ақуидиз агақына. Га икі,
журналисти зегъметчи инсанын тіварар
мад сеферда тарихда туна. Амма, гъайф
хъи, цийивилер кылеле тухунал ва привати-
зацияд ал къадарсуз газағ машъул хъайи
энергетикрин рикелей чипин тарих кхъей
вашағу касдиз лайху къимет гүн гылтін
алатна.

Керимычан тавхана

Керимыч - чна, дустари - пешедин рекъяр
юлдашри, ада тавазвиледи гъа икі лугу-
дай - мегърибан кас, вижевай сұғыбетчи тир.
Рахадайла, ада машғұр алимдинни адет-
дин чубандин арада тафават твадачир. Га са
вахтунда ада и ва я маса пешедиз талукъ-
гъыхын дерин чирвилер аватла акур кас та-
жуб жедай. Журналист вичин сұғыбетрин
цийи иғитривай са вуч ятланни вичизни къауз
алахъдай. Адахъ галаз алата-салагъда
хъайи вирибура ам рикіл михы кас я лугуудай.

ЦТ-дин, гульгульлай "Цийи хабарар"
РИА-дин корпунктуна, гамиша ачуқ рәкілар
юғ маңуарнавайди тир. Ина Д.Бейбутован
квалихин кабинетни, га са ваҳтунда мұн-
манханани авай. Чипин дерди-бала авай, кыл-
лиз итижлу фикирар атанвай ксар, дустар,
квалихин рекъяр юлдашар - вири адан па-
тав, виликамаз зенг тавуна, къведай. Адан

рин жуъреба-жуъре мярекатра хушвиледи
иштиракдай, газағ вахтара ахтын межлисар
вичини тешкилдай. Ада нардрал күгүнчанай,
турнирап кыле тухудай. Юлдашрихъ галаз
"шеш-беш" күгүн адан рикіл алай кар тир.
Ихтин арайра чи Керимыч лагағал хъиз жи-
бина гъатдай. Садара-къведра вич кумукъай-
ла, ада, аялди хъиз, риківай дарихвалдай.
Амма, са тімил вахт арадай фейила, ам мад
аучук хъжедай. Лагъана къанда хъи, журнали-
стикада хъиз, нардрал күгүнчадайлани ам
асул гъисабдай гъалиб жедай, ада жегиль-
риз устадвилер чешнеяр къалурдай.

Хала-хатурвиленди ВИНИЗ ХКАЖУНИКАЙ

Декабрь Бейбутов чурыкъчи журналист
тушир, амма, алай аямдин вальшийрин амал-
лар акваз, ам надир Самурдин там ва Сары-
Күмдин къумадин зурба күнгіл терг хъуниказ
хүн патал шумудни садра женгиник екесілдай-
ди я. Гъукумдарри ада галайвилер авурди
туш. Адан дустари гъахълудаказ гъисабза-
вайвал, бязи гъукумдарри адан ақалттай
намуслувилер кас я гъейратлувиликай мен-
феттінде. И рикелей тефіяди спортдин су-
вариз килинг патал Махачқаладиз Кефер-
патаң Кавказдин вири республикайр мұғ-
манар къведай. Ихтин ипподромда ва хали-
сан жигитар авай дағыстанвилер улькве-
ди лацу пехилвал ийизвайди тир. Амма и
вахтар алатнава. Республикадин виликан
рөгъберри ипподромда ғылыми түккүлүр хъу-
вун хиве къунай, гила ғылыми гъукумдарри и
"къизилдин" чилел "шегъер-багъ" арадал
гүн хиве къазва.

Дағылух маканда чехи дегишилдер кыл-
ле физвай девирдин вакъияйрин кылин та-
рихчи хүн ада зегъметдай ақытна. Рес-
публикада кылеле физвай важибу вири вакъ-
иайриз ада саки къанни ғұлдай ишлемишиз вах-
кун - им гъакъикъатдай әлкъиенвай кар яз
гъисабиз жеда.

Декабрь Керимович хиве авай жавабдар-
вал дериндай аннамишдай кас тир, нубат-
дин репортажтазурна къанзай ғавазуздай ада
түч садрани тәжәддир. Бирдан фидай рекье
Центральный телевиденидин хусуси коррес-
пондентдин автомобиль къайдадикай хак-
тайта, республикадин руководителері цийи
гироагрегат кардик кутазвай ва я таҳътайта
дағыларда цийи школа ачуҳазвай чкализ атун

» Журналист Декабрь Бейбутов гүзел ва хейлинбуруз хъсандин малум тушир Дағыларин улькве ачуҳай кас я

тавханада - мұғманханада вирибуру - маш-
ғұр спортсмен ва политик Сурақшы Асия-
тиловани Социализмдин Зегъметдин Игит,
академик, узъымчи Нариман Алиева, Рос-
сиянин Игит, летчик-испытатель Мегъамед
Толбоевани Чиркейстройдай тир бетонщик
Лабазан Ағымедова, археолог Александр
Кудрявцевани композитор Мурад Кажлаева -
чеб газағ къулайдаказ гъиссдей. Керимыча
лагъайта, Кыблепатан Дағыстандин гъакъы-
къи векил яз, мұғманар хушвиледи къар-
шиламишдай ва абуруз вичин рецептталди
гъазурнавай атирлу чай теклифдай.

Ада корпунктуна авай телефондай саки
акын тииз, таништуши, таниш тушир кса-
рни зенгердад, күмек талабдай ва я таҳътай-
та итижлу тема теклифдай, акур репортаж-
дикай чипин фикирар раиждай. "Декабрь Бей-
бутован күмеки Федор Завъялов я ақал-
заша..." - ағысакъалди нубатдин репортаждин
винел квалихин вири автелефондин
зенгериз нубат-нубатталды жегыл журнали-
стри жавабар гудай. Керимычан паталай та-
лефондин кылихъ ацуқун журналистар тир
Загыр Арухова, Руслан Гусарова, Тимур Жа-
фарова ва и царапарин авторди чипин кылин
винизвал яз гъисабдай. "Рухвая" - ағысакъ-
алди чаз къайгъударвиледи, рикелей сидк-
идай гъа икі лугуудай.

Дағыстан АССР-дин ва Россиянин Фе-
дерациянин культурадин лайху работник,
Дағыстан Республикадин Государстводин
премиянин лауреат Декабрь Керимович Бей-
бутова къанни ғұлдай газағ вахтунда
Вирисоюздын радиодин Центральный та-
левиденидин хусуси корреспондентвиле, ви-
чин умурьдин ехиримжи йисара лагъайта,
Россиянин "Цийи хабарар" информацион-
ный агентстводин хусуси корреспондентвиле
квалихин. Ам юмиша вакъияйрин яңа хъай-
иди я, ківачел къезил кас яз, ада журналист-

Евгений Гвоздева чирвилер гузвойди тир,
Центральный телевиденидин хусуси корреспо-
ндент Декабрь Бейбутова лагъайта, ульк-
ведиз Каспийдал алай "Аялвилен елкенри-
кай", алхак түккүлүр хъувуна къанзай жа-
ванар тербияламишунив рикіл газағ зечина
къанзайдакай сұйбытзаявай. Гила пляждал
я клубни аламач, гъульел епекнәр алай лұт-
көвярлар ахқазмач. Аялприн пляж патал чара
авур са чүк чиелеп малум тушир чиновни-
ди вичин паша, эцигнава.

Республикадин картадилай дағыстан-
вийрин хейлин несиляр патал лишанлу чка-
яр яз хъайи "Салам" кафе, "Дуствал" түкк-
ен, ктабрин түккенар, дүньяда тівар ақыт-
най калъын сеняткарвилерин карханаяр
акуна-такуна тіач хъана. Декабрь Керимови-
чаз акваз-акваз республикадин ипподром
"юксүл" жезвай. Адан рикіл балқанран, спор-
тивдин милли жүррейрал газағ алайди тир. Ада
ипподромдал кылеле физвай балқанран ақы-
жунрикай шумудни садра репортажарни гъа-
зурдай я. И рикелей тефіяди спортдин су-
вариз килинг патал Махачқаладиз Кефер-
патаң Кавказдин вири республикайр мұғ-
манар къведай. Ихтин ипподромда ва хали-
сан жигитар авай дағыстанвилер улькве-
ди лацу пехилвал ийизвайди тир. Амма и
вахтар алатнава. Республикадин виликан
рөгъберри ипподромда ғылыми түккүлүр хъу-
вун хиве къунай, гила ғылыми гъукумдарри и
"къизилдин" чилел "шегъер-багъ" арадал
гүн хиве къазва.

Обществодин хушбахтвал патал яратми-
шунрин зегъметдал машғұл хъуналди, ла-
йихху касарин къаматар зебди яз рикіл хъу-
нади, тарихдин яржарин саламатвилин па-
такъай къайгъу ғылумалди - гъа ихтин "куль-
пұл-шұльбурийн" күмекдәлди дағыстан-
вийрин алатнавай несилири халисан Дағы-
стандин - зегъметдал рикіл алай, гъиялай кар
къведай устадрин макандин - вичелди чүг-
вадай хътин къамат арадал гъайди я. Ихти-
н гъуңдуруп дөрежадин къамат арадал
гъун патал, хура къизгын рикіл авай дағывий-
ри, чипин машғұрвилеркай, чипиз са гъихтин
ятланни менфят хкатункай фикир тийиз, гъа-
къисағыледи зегъмет чүгурдай я. Гъа ихти-
н Дағыстандин жигитар журналист Декабрь Бей-
бутова ашқындали сұғыбетна, шайр Расул
Гъамзатова и баркаван макандикай ғьевес-
лудаказ вичин шириар түккүлүрна. Вири уль-
көвездіз гъа ихтин Дағыстан чидай, ам ала-
байланы тир.

Цинин гатуз зун Москвадиз фенвай. "Куль-
не гъахъ-гъисабар гъихтин пулуналди ийи-
да - евродал ийидан, таҳътайта долларлар-
ди?" - жузуна завай мұғманханада. Ахла,
тажуб яз са паспортдин килигайдалай гъу-
гъульиз, администраторди хабар къуна: "Да-
ғыстанни Россиядик квайди яни?" Зани,
жезмай къван сабурлувал хъуналди, а кас
Дағыстан Россиядик кваз къве виши ғис-
хъанайдан виши авай пулни, гъа Моск-
вада хъиз, Россиянин пул тирдан гъавурда
туна. За Дағыстанни Пакистан, гъакни Аф-
ғанистан - ибур са улькве туш лағана. Мұғ-
манханада жувахъ галаз ихтин рафтартал
авуна акур зағлама амукына.

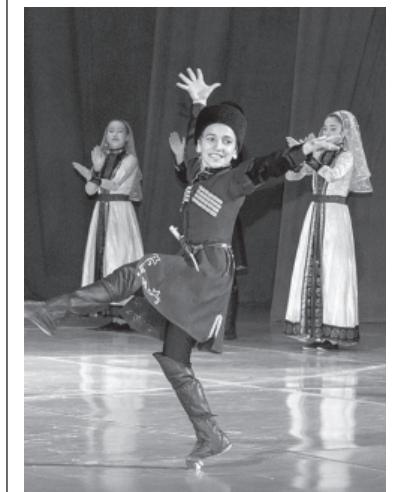
Гъахъ рахайта, москвавийрикай хатур
амукын са ақын дузы карни жезвач. Зегъ-
метчириннин художникрин улькве тир Да-
ғыстан, Расул Гъамзатовани Декабрь Бей-
бутован Дағыстан чалай саламатдиз хұз
алакъынч. Ватанперес шаирдин хъиз, ватан-
перес журналистдин риківайни ихтин дер-
дисервилериз дурум гуз хъанаң: вад ғисан
идалай вилик Декабрь Керимович Бейбутов
экү дүнъядапай фена. Журналистилин
къатында Дағыларин улькведин тарих
кхъей устаддикай, къагъриман касдикай магъ-
рум хъанвайди чиновнири гысснаж: абуру
зурба журналистдин ва общественный дея-
телдин тівар эбеди яз рикелей хуна патал
чараяк акунач.

"Рұтындин и къагъримандин рикіл әкүнин
нур, Ватан къан хъунин ялав авайди тир. Жу-
ван хайи накъвар и саяғъда къан жез ви абу-
рал дамах ийиз анжак рикіл буйайрин - Ва-
тандин азадвал, лайхлувал, намус ви гъей-
рат хуна патал чанни къурбанд ийиз гъазур
буйайрин сесини-әверди ван ийизвай касди-
лай алакъынч", - ихтин келимаяр лагъанай
адакай ясдин йикъара зурба маса дағыстан-
види - Сурақшы Асиятилова. Ибурулай газағ
жанлу гафар жағуриз тахъунни мумкин я.

"Бахтлу аялвал" ансамблдин - 40 йис

Ханум ШАЙДАБЕГОВА

Къулерин "Бахтлу аялвал" лайиху ансамблди 15-декабрдиз
Урурсин М.Горькийдин тіварунихъ
галай драмтеатрда 40 ғисан юби-
лейдиз талукъарнавай концерт
гана. Ансамблдин коллективидиз и
важибу вакъия тебрик ийиз рес-
публикадин министерствоин, ведом-
ствоин викилар, культурадин
и искусстводин деятели атанвай.

Юбилейдин яратмишунрин кон-
цертда ансамблдин жаван къуль-
дерайбури виридалайни хъсан нум-
раяр тамамарзаявай. Халъын къуль-
лерин адетар 40 ғисаралди иғти-
ялтувиледи хъуналди, коллектив-
дилай тамашачириз чипин вини де-
режадин искуство багышиз алакъ-
заявай. Мярекатда аялри текдиз,
коллективди санлай, гъакни Да-
ғыстандин эстрададин гъетери -
Ш.С.МАТАЕВАН виликан ученики
- тамамарзаявокалдин нумрая-
ни къалурна.

Вишин тебрикдин рахунра рес-
публикадин культурадин министр
Зарема БУТАЕВАДИ лагъана:
"Дағыстандин устадар - Бахтлу
аялвал" къулерин ансамбль Ке-
ферпатаң Кавказда сифтебуруқай
ва тек сад яз, са шумуд сеферда
Москвада виридуңнядын фести-
валда, международный конкурссын
лауреатын, къве сеферда Дағы-
стандин Верховный Советдин
Президиумдин гъуруметдин грамот-
тайриз ва маса наградайриз лайиху
хъана. Къе, аялприн хореографи-
ядин виридалайни бажарагълыу,
къуватту коллективрикай сад тир,
ансамблди вичин 40 ғисан сувар
къейдзаявай". Министрди гъакни
къулерин ансамблдин тарихидай,
коллективдин агалкъунрикай лагъ-
ана. "Бахтлу аялвал" ансамбль хо-
реографиядин къетен устад, Дағы-
стан Республикадин искуствоин
лайиху деятель Шалума Матаеви-
на ва ам Дағыстандин къатында
ва Россиянин культурада ва-
жибу вакъия хъана. Ансамблдин
коллективи чи республикадин да-
мак, газағ милдетрин Дағыстандин
хореографиядин виридалайни
хъсан адетар хъзвайди я. Ан-
самбль кардик квай и йисара Шалума
Самуиловича хореографиядин
вишилай виниз тамашарын
эцигна. Коллективдин искуствоиди чи
крайдин фольклордин хасвал ви
надирвал къалурзаявай.

Яргыл йисара Шалума Матаев
ансамблдин художественный руково-
дитель, кылышин балетмей

Улу-бубайрилай птулралди

Гъасан Гъусейнов,
математикадин муллум

Жуваз йисан "Лезги газет" за
гъеле октябрдин ваца хъяна.

4-декабрдиз акътатай (ЛГ, № 49) Исламудин Гъусейнован "Лезги жемятдиз ялвар" маъкалода къа-
рагъарнавай вахиблу месала - хай
газетдин тираж артухарун я.

Авторди вири муаллимри еке
квалахах тухвана кланавайди фикир-
диз гъизва. Жува зегьмет чугвазвай
Белиждин школада лезги чалан
тарсар гуз, газет къизвач. Лагъайл-
лани, "жеда ам, вахт ама", жаваб
гуда. Зи фикирдалди, чалан тарс
гуз, хай газет хъын тавуна къачуз-
вай мажиб, гъам руъядин рекъяй,
гъамни кардалди дуъз къвезвач,
халъждин аялриз лезги газет авайди
чирун муаллимдин сифте буржи я.

Виридализ чизва: депутатти, хъ-
рерин къилери сечкияр мукъва же-
дайла газетдикай менфят къачуз-
ва. Халъкди ихтибарна, хъяна вай
кас къуллугъдал хъайила, халъ-
дин даях тир газетдин месэлэ,
къвал эцигай каца хъиз, къвалин къу-
лухъ жезва. Гъак хъайила авторди
къалурнавай къуллугъчийри, са 10-
20 газет хъынанди, абурун яцу жи-
бинар къелеч жедач.

Кар чиз хъенвай маъкалода
вичиз къведай бязибурун суалар
фикарда къуна, Исламудин Гъусей-
нова вичин чехи бубадин даҳдин
ва вичин меценатвиликай хъенва.

1966-йисуз зун вохатый яз хай
Цналрин хъуре юкъван школада
къвалахах къабулна. А йисуз Исламудина Рухунрин хъуре тарсар гуз-
вай. Я заз ам, я ада зун къени чиз-
вач. Вахтунни инсанар вичиз къани
чкайриз акъудда. Исламудин -
Каспийскдиз, зи рехъ лагъайта -
Цийи Узен-Белиж хъанай. Къе чун
"Лезги газетди" агуд хъийизва,
рикли хиялар сад тирвилляй.

Исламудинан даҳ халъждин си-
ве "Ичина авай Гъусен" яз чида.
Авторди даҳдикай лагъанвай кели-
маяр дуъзбур, члагур тавунвайбур
я. Вичиз агъзур сефер рагъмет хъу-
рай!

Гъиле аса авай яшлу итим
Цналдал, Захитирин пуд хъуръз,
Рухуниз, Куркүрринг, Цумурдал
жив, марф талъжана фидай. Вини-
дихъ тъвар къунвай хъурерин лап
чехи пай ругулриз Ичина авай
Гъусена сурнет авунвайди я, са
кепек пулни къачун тавуна!

Ам рагъметдиз фейила, Ичин-
рин хъуръун куҷеяр сиви-сивди
атай мугъманрай ацнай.

Исламудинан стхайрин гадаяр,
Гъусенан птулар Белиждин хъуре
яшамиш жезва: Гъусейновар улу-
бубайрилай птулралди чехи рик
авай инсанар я.

Исламудин муаллим! Вуна
лезги жемятдиз авунвай ялвар кра-
риз элкъуррай.

За зи патай хушналди йисан
"Лезги газет" хъын патал 5500 ман-
нат пул редакциядиз 14-декабрдиз
агакъарна. Къуй ихътин ватандашар
мадни хъурай.

Шагъабудин ШАБАТОВ

Шад гъалара вахкан

Райондин общественный умуърда лишанлу вакъия къиле фена. 2013-йисуз яшайишдинни экономикадин жигъетдай къазанмишнай агалъунрай РД-дин дагъдин ценерив гвай районнин арада къед лагъай чка къуниз талукъарнавай райондин активдин собрание къиле фена.

Собранида иштирак авур РД-дин алакъадинни телекоммуникацийин министр Сефер АЛИЕВА райондин къил Нариман АБДУЛ-МУТАЛИБОВАВ, къват хъанвайбуру гурпу капар ягъуналди, диплом ва сертификат вахкан.

И мянракатдал РД-дин Халъждин Собранидин депутат Гъамидуллаев МЕГЬАМЕДОВ, Цийи Макъарин хъуръун къил Асамудин КЪАЗАГЬАМЕДОВ, райондин общественный Советдин председатель Алимет МЕЙЛАНОВ, эцигуринни архитектурадин отделдин начальник Мустафа МУСТАФАЕВ, УСХ-дин начальник Мегъамедзагъид БАБАЕВ, ражана.

Нариман Абдулмуталибова республикадин руководстводиз, атан-
вай мугъманриз, чин зегъметдиз чехи къимет гунаи чухсагъул ла-
гъана ва гележегда райондин зегъметчийри генани чехи агалъунар
къазанмишдайдахъ инанмишарна.

Гъутъунлай мугъманар ва райондин гъакимар МФЦ-дин дара-
мат эцигизавай чкадал, "Сардархур Даркүш-Къазмаяр" водоводдин
яд михъдай станциядал фена.

Къетлен фикир гузва

Райондин руководстводи эхиримжи вахтара школадиз фидай яш
такъанвай аялриз къетлен фикир гузва. Ясли-бахчайра аялриз чкайр
бес жеввач. Са аялдин чкадал 7-8 кас нубатда ава. И татугай гъал
арадай акудун патал и мукъвара райондин чехи хъурерикай сад тир
Агъа Стап-Къазмайрал аялрин бахчадин къве мертебадин дарамат
эцигизавай чкадал РД-дин Халъждин Собранидин депутат Гъ.МЕГЬА-
МЕДОВ, райондин къил Н.АБДУЛ-МУТАЛИБОВ фена, эцигурар къиле
физвай гъалдихъ галаз таниш хъана. Гъутъунлай абури Цийи хъуре
кардик квайаяларин бахчадихъ гилиг хъийизвай дараматдин эцигурал-
ни фена, пешекаррихъ галаз субъеттарна. Эцигурардайбуру мугъман-
ар и къве объектни къведай йисуз кардик акатдайдахъ инанмишарна.

Хив райондай хабарар

Эхиримжи пуд йисан вахтунда, иллаки райондин МО-дин къиле
Бейдуллагъ МИРЗОЕВ хъайдалай къулухъ, райондин центр, хъур-
рер аваданламишнуни, экономика, культура, спорт, образование ви-
лик тухуниз къетлен фикир гузва. И кар райондин аялайири хъиз,
райондиз къвезд-хъфизвай гъар са мугъмандини гъиссава, риклер
шад, гъутъулар ачу хъана, хуш майилар аваз хъфизва.

Мубаракзава!

Шамил Байрамбекович БАЙ-
РАМБЕГОВ Хив райондин Хъуль-
варин хъуръяй я. Ам хъуръун май-
шатдин илимрин доктор, РФ-дин
лайиху агроном, Астраханский об-
ластдин губернатордин премиядин
лауреат я. И мукъвара чи баркаллу
ватаңгълидин тъварунихъ Москва
шегъердай агъадихъ галай манадин
чар - шад хабар хтана. Ана хъыза:

"Гъурметлу Шамил Байрам-
бекович!

Россиядин естествознани-
дин Академиядин Президиумдин
къарадалди (2014-йисан 3-де-
кабрь) Куын рейсадвилелди Россиядин естествознанидин Ака-
демиядин хъуръун майшатдин илимрин хилляй член-корреспон-
дентшиле хъяна. Квэз илимдин рекъе къачунвай и агалъун муба-
ракрай!"

2015-йисан 10-12-февралдиз Москвада винидихъ тъвар къунвай
Академияда шад гъалара Астраханский областда зегьмет чугвазвай
ватаңгълидив диплом ваххуда. Чна ада зитимдин вини дережадин
и гъурметлу тъвар къачун мубаракзава.

Шамил Байрамбековакай гегъенш материал къведай нумрада
гуда.

Райондин централд

Райондин централд алай къван къргъне, абурусуз вири дараматар
дуъзгүн къайдада ремонтна, аскланбур хаж хъувуна, къавариз ракъ
яна, абурудаказ аквадайвал тъукъурнава. Анра къвалахазавайбуру,
чилик дардияр тъукъурнава къевзвайбуруз къулай шартлар тешкилнава.
Эцигизавай Цийи дараматарни ери аваз эцигурин мураддалди, абу-
рат чара авунвай пулдин такъатар, эцигурардай материалар та-
лукъ тирвал харж авунал къев гъучивал тухузва.

Музейдиз маҳсус дарамат

Хиврин централд къве мертебадин гъурчег дарамат хажнава.
Ам агульзавай йисан сифте къилера ишлемиш вахкун лазим я.
Дараматдин сад лагъай мертебада "Россиядин халъжарин адётдин

Сулейман-Стальский райондай хабарар

Депутатдихъ галаз гъуруш

И мукъвара РД-дин Халъждин Собранидин депутат Гъ.МЕГЬАМЕ-
ДОВА райондин къил Н.АБДУЛ-МУТАЛИБОВА ағалияр социальный
жигъетдай хъудай (ЦСЗН) идарадин дараматда хуси арзаяр гвай
къар къабулна. 30-далай артух районэгълийри чиндердийрикай ла-
гъана.

Депутатдин вилик Эминхурун школадин, вахтунда агакъар
тийизвай субсидийрин, бейкарбурун месэләярни эцигна. Депутати
вири месэләяр вичин гъучивилек жедайди ва абури гъялун патал
мумкин тир къумекар гудайди лагъана.

Зайифдиз физва

И мукъвара райондин администрациядин актовый залда район-
дин идарайрин регъберрин совещание хъана. Анал 2015-йис патал
газетарни журналар къинин месэладиз килигна. Райондин адми-
нистрациядин къилин сад лагъай заместитель Л.ОРУЖЕВА райондин
властидин органа, хъурера, образовандин идарайра подпикадин
къвалахар зайифдиз къиле физвайди къейдна. И кар Къасумхурун
ОПС-дин начальник Сереза НАСРУЛАЕВАНИИ тестикъарна.

Гъялзавай месэладин патахъай эхирдай анал рахай МО-дин ад-
министрациядин къил Ш.МЕГЬАМЕДХАНОВА райондин идарайрин
чехибуруз, хъурерин къилериз подпикадин месэла тади гъалда къайд-
дада тунин тапшургъу гана.

Нетижаяр къуна

5-декабрдиз райондин Культурадин двореца "Культурадин йис"
рекъе хтуни талукъарнавай чехи мянракат къиле фена.

Ана иштирак авун патал райондин саки вири хъурерин Культура-
диин ял ядай централдирин векилрэз теклифнавай.

Мянракат ачухай райондин культурадин отделдин начальник Май-
рудин БАБАХАНОВА Культурадин йисан нетижаяр къуна, культура-
диин хиле акъалттай дегишвилер хъанвайди къейдна, вири пешекар-
из чухсагъул лагъана ва культурадин дережа агъзар тавуниз эвер
гана.

Мянракат милли манияр лугъуналди, түнт къульлер авуналди, кон-
курсар тухуналди, саки вири хъурерин КДЦ-дин колективар къиметлу
пишкешралди къейд авуналди рикел аламукъдайди хъана.

культурадин центр", къед лагъай мертебадан райондин край чир-
дайбурун музей жеда.

Райондин сергъятдал

Хив райондиз гъахъзавай гирвезд, "Пожарный частунин" къан-
шарда "Хивский район" къеана, чехи, вичин къимет 3 миллион манат
тир, стелла эцигиз башламишнава, ам райондин гъурчег төбиатдихъ
галаз къадайвал безетмишда. Стелла районэгълийри тир карчийрин
кумекдалди эцигизавайди я. Галъланвай са чкани авач. Мукъвал вах-
тара ада вичиз мягъкем чка къада.

Школа эцигизава

Цийи Захитла цийи школа эцигиз башламишнава. Ам федераль-
ный бюджетдин тақъатрихъ эцигизавайди я. Гъелелиг 12 миллион ман-
атдин къвалахар къиле тухванва, цийи йисалай абури эцигиз башламишнава.

Гъелелиг проектирин сметадин документар гъазурна къутягънава,

Цийи больница

Къванцилрин хъуръун участковый бальницидин дарамат фад-
лай чкайдал гъалда авай. Адан чкадал Цийи дарамат хажнава. Ам
Чередин каръердин лацу къванерикай гъурчегдиз эцигнава, къе-
петан вири къвалахар къутягънава. Мукъвара къенепатан къвалахар
тамамарда, тадаракламишнин къвалахарив эгечда.

Шартлар тешкилнава

Къванцилрин хъуръун администрациядин дарамат дуъзгүн ре-
монт авурди хъиз, адахъ са шумуд къвални гилиг хъувуна. Гила ана
администрациядин къуллугъчирлай гъейри, участковый инспектор-
диз, маларин дуҳтурдиз ва маса къуллугъризи кабинетар хъанва.

- Квэз вири къвалахадай шартлар тешкилнава? - лугъузва район-
дин къили, - талабзава - халъкдиз къуллугъни авун.

Гила къулай жеда

"Хиврин юкъван школадин пищеблок кутугай гъалда авач, сан-
эпиднадзордин истемишишнрихъ галаз къазвач" лугъуз арзаяр гзаф
жезвай. Гила алай аямдин вири истемишишнриз жаваб гузвой пище-
блок эцигнава, ам мукъвара ишлемишнин вахкун. Къильне дара-
матда школадин медработницириз маҳсус кабинетар кардик кутада.

Са къвалах къейд тавуна жедач,

Им къе, исятда кыле физва

Хайи Чал хуль!

Руслан Башаев, "Щубарз" (лак Чалал "Шийварз") журналдин редактор, РФ-дин культурадин лайихлу работник

Са шумуд йис идалай вилик за абхазрин писатель Баграт Шинкубадин "Хъфейбуру-кай эхиримжи" твэр алай роман кепнен. Ада зун къарсатмишна. Гыкъл хы, ана къара-гърнавай вири месэлайра зи хайи халъкин къисметдиз мукъва тир.

Асира Кавказдин дагълара яшамиш хайи халък са виш йисалай артух тушир девирда, маса халъкин акахъна, тамамвиледи чилин винелай кважына. Яни сад тир этнос (халък) яз амуънч. Абур убыхар тир. 1864-йисуз чин халъкин векилринни, туркверин сердеррин гафариз - чалапиз яб гана, убыхар Түркядиз күн хъана. Гыкъл абурун чални, медениятни, эдебиятни кважына - халък кважына.

Риклик зурзун акатзава. Бес ихтиин къисмет зи халъкин жедачирни? Гаф кватай чекад лугъуз къланзава, "зи халък" гафар за неинки лакъвир рикле аваз лугъузва, зи фикирда Дагъустандин вири халъкар ава. Ихтиин къисмет чи гър са халъкин хънни мумкин я, гыкъл и карди зек къалабулухни кутазва.

Амма Дагъустандин халъкин, чаларин, адетрин, литературайрин, культурайрин гафвили вири садвилли зек еке дамахни кутазва. Абурух виридах сад хътин бине ава. Тарихни сад я - Дагъустан вадан тарих. Ихтиин гафвални, жуъба-жуървални, гыкъл са вахтунда садвални Дагъустандилай къеце мад гълтни ийизвач. Ихтиин девлетдин къисмет чаз чизватла? Абурун къисмет рикел атайла, чак зурзун акатзаватла?..

Зи халъкин къилелни убыхин хътиин къисмет атун мумкин тир. Гаф сеферра чи бубайрин ва улу - бубайрин виликни, дагълар тұна, масанрих финин теклифар эцигайди я. Чи баҳтунан хвіз, чун чи чилерал, чи бубайрин ивидалди хвейи, дидейрин гъекъедални бекетар арадал гъйтар, аялрз лайляр ягъй бинеирал аламукъна. Чахъ къадим вахтарлай атанвай чи дагъларинни вадарин, рагаринни къаяирин, никеринни мигыйирин, булахринни яйлахрин твэрарни ама. Ибуру вирида чун Кавказдин лап къадим ва гъакъван така-бурлу халъкар тирдан гъакъиндай лугъузва. И карди чак дамахни кутазва.

Амма къе чаз маса хатайри къурху гузва. Чебни гъакъван сирлу ва чи къенепата чукъурлар гъизвайбүр я. Сад лагъай хата - им чи милли лишанар сад-садак акахъз, сад-садас ухшамиш жез, вуж-вуж ятла чир таххъуних галаз алакъалу я. Генани къурху кутазвайди чи дагълар ичи жез, шеърра яшамиш жезвайбурун къадар артух хъун я идахъ галаз сад хъиз, халъкар чин чаларинайни къакъатзава...

Ихтиин ѫл Дагъустандин вири халъкин хас я. Чун яшамиш жезвай майдан гъахътиндия. Амма майданарни жуъреба-жүре я эхир. Месела, Махачкъала да яшамиш хънни Россиядин маса шеърра, гыкъл дүнъядин шеъррани яшамиш хъун сад туш. Инсанар сад-садаҳ галаз раҳунин, алакъаяр хънни шарттар жуъреба-жүре я. Адёт яз, вирибүр сад хъиз гъавурда ақъадай чал хъяда, регъят гыкъл ятла, гыкъл раҳада. И кар иллаки цийиз арадал къевзай несилиз хас я. Шеърдин жегъил-риз чин чалал я хъсандин раҳаз, я көлиз-жызыз чидач. И кард, гыайиф хы, абурух я къурху, я регъувилин гъиссерни кутазвач. Чин къадарни югъ-къандав артух жезва. Гыкумдин мертебайран ахтынбурун къадар (хайи чал чин тийизвайбурун) тимил туш.

Са исалай гаф вахт алатнава, чун, республикадин журналистар, ихтиин са вакъиадин шагындар хъана. А душушущи чун саки вири къарсатмишна. А чавуз вич цийиз министр виле тайинарай са касди газетрин редакторирих галаз гурушиш жедайла, са жуърединни ягъалмишвал квачирда хъиз милли чаларал ақъатзавай массовый информациидин тақъатар хуын чи республикадиз лап багъаз ақъваззава, и кардиз талуку яз са гъихъин ятлаини серенжем къабулна къанда, лагъанай...

Икъл фикирзавайди а чаван чи республикадин печатдинни информациидин министр

Нариман Гъажиев лугъудай кас тир. Ада вич вири патарихъай тамам "циий инсандин" чешне яз гысабзавай. А гурущдин эхирдай республикадин литературадин журналрин къилин редакторди, и журналра гъихъин дегишилдер тун лазим я лагъана, суал ганай. И суалди министр тамамвиледи тажубарнай: "Тыхътин журналар? А-а, литературадинбур?.. Абур чна ахгалда..."

За гыч са гафни артуханд кутазвач, я рангарни къадарс тутынтарзавач. А душушущин шағындар чи республикадин СМИ-рин вири редакторар хъанай. Аңжак а чавуз милли чаларал ақъатзавай газетринни журналин редакторар и месэла гъялиз республикадин президентдин патав вучиз феначирта, зи кыл гилани ақъатзавач.

Гы чавалай инихъ за, яраб ибур къугъунар түшиз, гъакъыкъатдин ихтилатар я жал, лугъуз, фикирзава. Ахъгин "серенжеми" чи милли журналин газетрин, идахъ галаз сад хъиз, чаларинни, литературайринни, күлтүройринни къисметар квел гъидатла?.. Литературадин журналар жедач - литературанни амуънч. Милли чалал газетар амуънчада - милли чаларни кважыда. Литератураяр, чалар кважайла - миллиетар амуънчада?.. Миллиетар амачиз Дагъустан амуънчади?..

Зун саклани гъавурда ақъазвач, вучиз литератураяр, чалар, культураяр хънни месэлайра са гъихъин ятла харжийрих (марифатдин, материалтин, финансир) галаз алакъада тазвайди ятла. Зун инанниши я хы, милли литератураяр ва абур халъкъив агақъарзавай тақъатар, чун гъихъин гъалара, къурулуша гъатайтлани, хънни ва чап авуниз мажбур я. Къуй абур лап усал чарапал чап ийиз хъурай.

Дагъустанда чаларин жигъетдай авай гъал Россиядин са областдинни, республикадин шарттарих галаз гекъигиз жедач. Месела, чечена, осетинар, татарар, Россиядин лай къереда - гуржияр, эрменияр, дүнъядин майданда - французар, инглисар - гъар гы халък хайтаптани, дагъустанвир авай хътин шарттар яшамиш жезвач, я абурун чаларизни ина хыз, хасаратвал авач. А халъкин векилар чин гъа са чалал рахазвай инсанрин юкъва яшамиш жезва. Абуру хайи чалан сес вирина ван жезва. Гъатта лап къүнне хъана рикелай фенвай хуърени кваз. Абуру къвалени, күчедални, къвалаҳдални, мектебдани - вирина чин чалал рахазвай ва массовый информациидин тақъатарни гъа са хайи чалал рахазвак, икъл абурун чалар садрани кважыда.

Бес чахъ вуч жезва? Хуъяр шеърдиз атайвалди чи аялрз хайи чалан ван жез амуънчава. Икъл, са аякъан вахт тафенмаз, абурун рикелай чал тамамвиледи алатазава. Са вахтунда аквада хы, жуwan хтуларни, гъатта хайи веледарни хайи чалал рахазмаз. Абурун чал кважынни, амуънни са күнайни яз ақъазвач. Лап гаф хайтапт, чал чидач лугъуз, гыайиф чуғавда, я чавай абурун аксивални ийиз жезвач. Чи гаф каси къвале аялрих галаз жуwan чалал рахун лазим тирдакай лугъузва. Къуй гыкъл хъурай. Икъл гаф хизанра чин хайи чалал рахазва. Амма нетижек гъихъинди я? Аялрз халисан литературадин чал чир жезвани? Абуру хайи чаларал рахазвай мультфильмайриз ва тарсар чирзай передачайриз артуханвал гун.

Гъар са милли театрда маса чалариз таржума ийизвай студияр хъун лазим я.

Дагъларай шеърриз жегъиль хизанар күч хънни гъерекат явшардай серенжемар къабулин. Абурун къадар гаф я, гыкуматдин дережада и кар веревирд авун лазим я.

Чи хуърорни районра, жуъреба-жүре

идарайрин чаларал, рекъерал, инсанриз ак-

вазвай маса чайрал ақъудазавай вири пла-

катрал, зөв гүнрал, лишанрал, гъам милли,

гъам урус чаларал къхинар жен.

Массовый информациидин милли чаларал ақъатзавай тақъатар, ктабрин чапхана-яр герек тир дережада хъун, абурун мумкинвилер артухарин...

Гыкуматдин жавабдар къуллугъярал эциг-

дайлани, маса дережайрих галаз санал, а

касдиз вичин хайи чал гыкъван чизватла

ахтармийштап хъсан тир. А чавуз Дагъуст-

андин депутатин вилик чаларин гъакъиндай

закондик дегишилдер күхтүнин месэла эциг-

най. Эгер и кар тавуртла, лагъанай Шаймиева,

чун Конституционный суддиз финиз ва жуван Конституцира дегишил тунис мажбур жеда.

Дагъустанда а чавуз гыкумдин вини мертебайра и цийи "стандартрин" гъакъиндай са жуъредин гаф лагъаначир. Я са газетдани, журналдани а кардин гъакъиндай фикирар раижавай макъалаяр хъаначир.

Дагъустандин бинелу халъкин чалар хънни месэла гъакълан са къундарма хъиз туш.

Гъакъыкъатдани а месэла хаталу царцел атанва. Месела, са зи лак халъкин векилрикай 80 процент чин тариҳдин ватандин сергъятирай къереда яшамиш жезва. Яни, миллитетдих садвилин алакъа амуънчава. Ибуруй, за фикирзавайвал, анжак 20 процентдиз вичин хайи чалал рахазни хъиз чида, чебни асул гысабдай чехи яшара авай инсанар я. Амай инсанрин чехи паюнис анжак къвале рахадай чал чида. Са паюнис лагъайтла, я рахаз, я хъиз чидач. Бес икъл чал чида. Къанажагъ, милли руъя, дамах амуънчади? Ихтиин гъалда, зун инанниши я, Дагъустандин амай халъкин чаларин ава. Эгер чаларин араяр акахъунин месэла и авай гъалда вилиди физ хъайтла, са шумуд цүд ийсалай чи хътин (лаквияр) къадардиз тимил тир халъяр, абурулай гыгъульни мукъубурни (аварвияр, даргияр, табасаранвиряяр ва масабур) чин хайи чалар амачиз амуънчун мумкин я. За авайдалай къадарсуз артухарзава, им Дагъустандин чилел къе кыле физвай гъакъикии гъерекат я, и кар исятда кыле физва.

Бес вуч авун лазим я? Къуру эвер гүнралди, тапшуругъярлди крар вилиди бажагъат фида. Гъакъыкъат гаф четинди, муракабди я, ина гъакълан теклифар гун тимил я, маса къуватлу тақъатар герек я. Милли чалар хънни къилин дестек государство вич хъун лазим я. И кардикай "Россиядин халъкин чаларин гъакъиндай" РФ-дин закондани лагъанва (1991-йис). Идалайни гъейри, 1996-йисуз къабулнавай Международный декларацияни ава. Ана къадардиз тимил тир халъкин чалар хъдай хайлиң тирекъети тир халъяр, къадарда "рухвяяр" къизизва. Бес гафундун дувул хва хъайила, адахъ "ру" вучиз акал хъийизва? Саки вири душушшра малуматар гудайла, месела, флан кас, флан ийисуз, флан хүре дидедиз хъана лугъуда. Дидедиз тахъана, мад аял низ жезвайди я? Урусри "родился" са гаф ишлемишава. Абуру ва я туш маса миллитетри "мать родила" лугъузва къван. Гыкъл хайила "дидеди хана", "дидедиз хана" ибайрин чекад анжак хана гаф ишлемиштап жедачни?

"Яран", "иран" диде, буба, стха кхинин жигъетдайни гыкъван ихтилатар хънатаптани, са тайин икъарлар дат атанач хы, атанач. Сада "иран" къизизва, мукъульда "яран". Ихтиин месэлайра лезги чалар гаф акал тарсар чалар тарсар түмил тир халъяр, къадарда "рухвяяр" къизизва. Бес гафундун дувул хва хъайила, адахъ "ру" вучиз акал хъийизва? Саки вири душушшра малуматар гудайла, месела, флан кас, флан ийисуз, флан хүре дидедиз хъана лугъуда. Дидедиз тахъана, мад аял низ жезвайди я? Урусри "родился" са гаф ишлемишава. Абуру ва я туш маса миллитетри "мать родила" лугъузва къван. Гыкъл хайила "дидеди хана", "дидедиз хана" ибайрин чекад анжак хана гаф ишлемиштап жедачни?

Шеърдин школайра 1-классдилай эхиримжидалди, амай предметрих галаз санал, хайи чалан ва литературадин тарсарни тун лазим я. Идахъ галаз сад хъиз, и тарсар гудай миллитетарни гъазурин.

Дагъустандин телевиденида 24 сятина

къалурзай дидед чаларин передача яр хъун лазим я. Программайр хайи чаларал түккүйрин ва тайин тир сятера вири дережайрин хабарар гун. Милли чаларал фильмайр къалурзун, тарсар тухун, машъур инсанрих галаз гуруштар ташкилун ва машъулратрин передача яр къалурзун лазим я. Милли чалар чир хъун патал телевиденидай милли чаларал рахазвай мультфильмайриз ва тарсар чирзай передачайриз артуханвал гун.

Гъар са милли театрда маса чалариз таржума ийизвай студияр хъун лазим я.

Дагъларай шеърриз жегъиль хизанар күч хънни гъерекат явшардай серенжемар къабулин. Абурун къадар гаф я, гыкуматдин дережада и кар веревирд авун лазим я.

Чи хуърорни районра, жуъреба-жүре

идарайрин чаларал, рекъерал, инсанриз ак-

вазвай маса чайрал ақъудазавай вири пла-

катрал, зөв гүнрал, лишанрал, гъам милли,

гъам урус чаларал къхинар жен.

Массовый информациидин милли чаларал ақъатзавай тақъатар, ктабрин чапх

Цийи йисан вилик надир

савкъат

Ш.ШИХМУРАДОВ

Гъуреметлу алим, муаллим, писатель Къурбан Халикович Акимовани яргъал йисарин дурумлу зегъметдин нетижя яз, 2011-йисуз "Лезгистан" энциклопедия акътнай. Адакай чин фикирар гзафбурулгъанай, ал аваяни хъувуна, са жерге цийивилер кухтуна, цийиди ахкъудин теклифар ганай. Ингье авторди пуд йисан къене зегъмет чугун хъувунва, чаз цийи, девлетлу, надир ктаб багъишна. За Къ.Акимовани къвед лагъай сеферда акътнавайди квелди тафаватлу жевзатла, гъихътин цийивилер аватла хабар къуна вилик са жерге маса суаларни эцигна.

- Тафаватлувилер гзаф ава, - къейдна авторди, - гъавиляй адап "2-сефер, дешивилер ва цийивилер кухтуна акъдзана" гафар къеънва. Абур савда патал туш, гъакъикъат къалурздавайбүр я.

Цийивилерикай рахайтла, 2-сеферда акътнавай энциклопедияда, 1-сеферда акътнайдал ал ава яз, тариҳдин, илимдин, чалан, литературадин ва искустводин 50-далайни гзаф цийи чешмейрикай менфят къачунва, агъзурдав агакъна лайхлу лезгийрикай делилар, малуматар ганва, 100 касдин къван шикиларни кухтунва. Идалайни гъеъри, ономастикадин чехи хел тир топонимика хейлин гегъеншарнава. Бязи малуматар къурду хъувуна, са бязибур худнава. Нетижада энциклопедиядик акътнавай баркаллу лезгийрин къядар 2800-лай алатнава, шикилприн къадарни 500-дас агакънава.

▪ Ктабдин винел къалахдайла, ви фикир лезгийриз талукъ гъихъгин цийи чешмейри, алимирин ахтармишунри, цийи ктабри гзаф желбна?

- Энциклопедия патал цийи малуматар заз жуван лезги газетрай, журналрай жагъана, жагъизва. Агъадиҳ галай ктабрикай еке күмек хъана: Седакет Керимовадин "Кълар ва къарвияр", Мульзифер Меликмамедован "Лезги чалар", Гъажи Абдурагымован "Заратишт пайгъамбар, алпан-лезги миллет ша Яран сувар", Нариман Самурован "Низамидин хазинахана" ва "Дагъустандик күкүрнавай Прометей", Ярали Яралиевани Нариман Османован "Лезги тарихдин" 4-том, Этибар Шагъбанован "Стуррин ктаб", Омар Гъусейнован азадвилкай хъевнавай философиядин макъалаяр ва мсб.

▪ Энциклопедияда халкъдин ономастика, лезги чалап авай жуъреба-жувре тіварарин сиягъ гун хъсан кар я. Келзайтада гъи хур гыл миллетдинди ятла, ам гъина аватла чир жезва. Амма чаяр (булахар, векъер, кламар, никлер, яйлахар...) гъина авайбүр ятла къил акътзаш, сир яз амуъзаза эхир.

- Эхъ, дугъиданни, гъакъл жезва. Абур, жуван хъуръун чакъирин тіварар квачиз, зун патални сир яз амуъзаза. Чахъ альван девлетлу топонимика ава хъи, гъар са булахдин ва я къалун тіварцын къаншарда ам талукъ хур къалурун мумкин кар туш, анжак пешекар алимирлай-этнографирай алакъун мумкин я. За умудзаза: топонимикадин сиягъда гъар са лезги келзайтада вичин хай хуръун мулкунава авай баъга чакъирин ширин тіварар душуш једа.

▪ Энциклопедиядин сифте къиле ва эхирда келзайтадан фикир ихътин ибари ради желбаза: "Лезги халкъди дунындин меденият вилик финик вичин пай кутазва".

- Им гъакълан тарифарун туш, гъакъикъат къалурун я. Чи халкъди гъам алатаи асирия, тъам XX асирида (за энциклопедия советрин девирдиз "Къизилдин девир" лагъанва) дунындин медениятдик-цивилизациядик еке пай кутуна. Инал за

халкъдин агалкъунар гъисаб тийин, умудзаза, абур энциклопедия келайтада акътада.

▪ Алай девирдикай вуч лугъужеда?

- ССРЧ члана. Чаз гзаф зарар хъанатлани, социализмдин гзаф хийирлу рекъер атланатлани, XXI асирдани лезгияр, чин тлебии акул - камал, фагъум-фикир, дурмушвал, къастунал къеввал, алакъунар себеб яз, виликди физва. Чи алимирин ктабри, художникрин шикилри, пагъливанрин дережайри лезги миллет вири дунындијаз раижаза.

▪ Месела?..

- Цудралди лезги алимар (Камал Абдуллаев, Пенкер Авчиева, Къудрат Абдулкадиров, Салигъ Гъейбетов ва мсб.) дунындин халкъарин илимирин академийрин членарвиле къабулнава, абурун тіварар Англияда, США-да ва маса ульвейра акътнавай "Дунындин илимдин гъетер" тівар алай ктабра гъатнава, абурун илимдин ктабар къецепатан чаларал акътнава. Цудралди лезги художникрин ва архитекторрин (Дарвин Велибеков, Элия Алимирзоеван, Къараҳан Сефербеков, Октай Алирзаеван, Гъажимурат Шугъаеван, Керим Керимована ва мсб.) тешпигъ авачир хътиң шикилар Европадин, Америкадин, Африкадин ва маса континентрин чехи шеъърра тешкилзайтада выставкайра къалурзаза, музейра ва хусуси шикилханайра хъузва. 100-лай гзаф лезги пагъливанри (Аллагъвердиеври, Алиеври, Агъедорви, Эфендиеври...) спортдин жуъреба-жувре рекъерай дунындин чемпионвилин тіварар къазан-мишнава. Диаспорадин векилрени чи халкъ дунындиа раиж авуник чин еке пай кутазва (гелхенжуван руш Гъулнара Эмир-гъамзаевади США-дин "Къизилдин сес" конкурса сад лагъай чка къуна). Мад мисалар къазавайдаз, энциклопедия ахъяни келайла, гъанай жагъида.

▪ Энциклопедиядин бязи параграфар - тапан макъалайриз ва ктабриз жа-вабар гузай, чи тарих къасудай чурукда къалурзазай алимар русвагъзазай чакъяр публицистикадиз мукъва хъанва. Абу-руз жаваб гудай маса рехъ авачирин?

- Ваъ. Энциклопедия художественный эсер туш, ам илимдин, статистикадин, публицистикадин ва искустводин къавтап, "Лезгистан" гъакъл я. Жуван халкъдикай хана рахазавайдаз хъутиль жаваб къевзувач. Ахътинбуруз чип тапарарзайди къалурна къланда эхир.

▪ Энциклопедияда садбурун шикилар гун, масадбурун тагун - им вучтин кар я?

- Гъар са энциклопедиядин мурад-метлеб вичин къилин темадикай келзайтада жезмай къван гзаф малуматар гун я. Редколлегиядат меслят хъайлал, зун малуматар гзаф, шикилар тімил, чебни тіварар авайбурун, гуз алахъна. Эгер шикилар гзаф хъайлита, энциклопедия альбомдиз элкъведа. Месела, гъузел шикилралди бе-зетмишнавай "Хив район" ктабдал "книга-альбом" хъевнава. Юждагдин мукъву районрин ктабрал ахътин гафар алач.

▪ Энциклопедиядин 1-изданидин эхирда адак акътнавай лезги миллетрин векилрин сиягъ авай. Ам 2-изданида амуъз тавунин себеб вуч я?

- А сиягъди, вичихъ лазимвал тімил аваз, ктабда гзаф чка квазвай. Адан эвээда чна "Тематикадин сиягъ" ганва. Адай келзайтада тарихдин важибу вакъиа-яр, гъерекатар, душушшар, къагъириман рухвайрини рушарин къисметар гыч чинра къалурнаватла аквазва.

▪ Энциклопедиядин 1 ва 2-изданийрин эхирда "Илимдин издание" гафар хъевнава. И тестикъарунихъ гъихъгин бинеяр ава?

- Бинеяр гзаф ава. Сад лагъайди, вири малуматар чехи алимирин ктабрал, шак алачир делилрал, жув иннамиш фикиррал бинеламиш хъанва (ишлемишнава ктабрин сиягъ эхирда ганва, ам 261 тіварцыйкай ибарат). Къвед лагъайди, энциклопедиядихъ вичин жавабдар кирим-автор, къимет гузвайбур - рецензентар (профессор Альмедин Гъулмегъамедовни Гъажимурат Искендеров), 17 касдикай ибарат редколлегия, гъакъван членрикай ибарат редсовет ва абурул гузчывал тухвай Лезги халкъдин илимдини культурадин ассоциациядин правление (председатель профессор Абдулгъалим Абдулгъалимов) ава.

▪ Къурбан муллим, ви фикирдади, "Лезгистан" энциклопедиядин къилин къетенвал, къиметлувал квекай ибарат я?

- Къилин къетенвал? Ам лезги халкъдикай, лезги тайифайрикай, абурул гузчывал тухвай кад лагъай чехи улуб хъунайкай ибарат я.

▪ Заз ван хъайвал, къуба лезгийрин бязи векилпри чи халкъдикай хъевнай энциклопедиядин тівар "Лезгия" хъана къланзава. Вун и месэладиз гъикъ килигзаза?

- Ахътин теклиф завни агакъна. "Лезгистан" ва "Лезгия" са гафар я. Сад лагъай тівар кеферпатан Лезгистанда, къвед лагъай тівар къиблепатан Дағъустанда гзаф ишлемишаза. Ёнда жуваз хуш тівар ишлемишрай, зарар авач. За, месела, энциклопедиядин сифте гафуна "Лезгия" ишлемишнава. Анжак энциклопедиядин 1-изданидан алай тівар 2-изданияни дегишарун кутугна акунч.

▪ Энциклопедиядин 1-изданидин тираж 1000 экземпляр тир, 2-издание 700 экз. хъанва. Тимил тушни?

- Гъелбетда, тимил я. За, жуван яръандиз килигна, къвач яръги авунва ман.

▪ Энциклопедиядин 2-издание аку-диз пулдин къумек гай инсанар хъевнай?

- Ваъ.

▪ Подписка гъикъ къиле фена?

- Хъсандин. Чи халкъдиз вичин тарих къланда.

▪ Подписка ийиз къумек гай инсан-рин тіварар къунайтла, къландай.

- Ахътинбурун десте къалин я. Махач-къаладай - Бутай Бутаев, Эмирхан Бабаев, Али-Мегъамед Бабаев, Къазанфер Къурбанов, Эльмира Савзиханова, Назим Ханбалаев, Гъалимат Къаземетова, Айдин Балабегов, Даши Даштиев, Али Баглиев; Каспийскдай - Улушан Муталибов, Гъамид Къурбалиев, Рустам Султанов; Дербентдай - Абиль Межидов; Избербашдай - Аким Жафаров (рэгъмет хъурай вичиз); Къурушдилай - Муса Агъмедов; Мегъармадхурун райондай - Фахрудин Насрединов, Алаудин Саидов, Абдулашим Гъажимуратов, Фрид Вагъабов; Сулейман-Стальский райондай - Сегъерханум Османова, Гъузел Межидова, Шагъабудин Шабатов, Хив райондай - Мегъамед Эмин Къарабегов; Краснодардай - Рамидин Къайлибов; Бакудай - Камран Къурбалиев. Ибурун тіварар заз разивиледи ва шадвиледи къаз къланзава. Сагърай чеб!

▪ "Лезгистан" энциклопедия мад сеферда ахкъуддай ният авани?

- Эхъ. Лезгийрихъ гзаф дерин, девлетлу, муракаб тарих ава. Ам ѿм жуван халкъдив, иллаки жеъиль несилрив, ѿмни къунши халкъарив, алакъайтла, вири дунындијив агакъарна къланда. Им чи везифа я.

▪ Сир тушта, энциклопедия мад мус басмадай ахкъудиз жеда?

- Гъар вад-цуд ийсалай.

▪ Аферин, муаллим! Чаз икъван зурба, герек ктаб - "Лезгистан" энциклопедия багъишнавай вун пары саърай!

Мадни агалкъунар хъурай.

Ван авуна Тереф хъульва!

Аллагъяр АБДУЛГЪАЛИМОВ

Гъуърметлу редакция! "Чи руғъдин де-стекар" рубрикадик кваз "Лезги газетдин" 2014-йисан 49-нумрадиз акътатай "Къастунал къеви къуреви Къазанфар" мақъала за дикъетдивди кълна. Алаудин САИДОВА лап важибул меслана къарагъарнава. Дугъиданни, вучиз Къазанфарбек хътин, чи тарихда, медениятда, эдебиятда чуру тежедай гелер тур инсанар далдайрик кума? Нин тахсир я? Гъелбетда, чи виридан.

1965-йисуз раз рагъметлу Ибрагим Гъувейнова 3 ктаб багъишней: 2 вичин ктабар - "И чилин гъисс", "Шарвили" ва "Етим Эмин" - къватл тукъуърайди, сифте гаф ва къейдер къхъайди рагъметлу Альб Агъаев тир. "Етим Эмин" ктабдин гъа сифте чина "На къукъуна, стха, вун Аллагъяди хъуй, Дили-диванадиз чирағ, эй азиз", Зульфукъаров Къазанфаран шиир-жавабдин къве цлар ганва. И царапай Къазанфарбекди халкъдин рикл алай чехи шаир Етим Эминаз ганвай къимет ва ам вични бажарағылыш шаир тирди чир жезва.

Чаз малум я, лезги эдебиятдин ва медениятдин дувулар лап деринра ава, шумуд жуъре алфавитар хъана, гъикъван дегишилдер арадал гъана... 5-асирда эрменин просветител Месроп Маштоца 3 алфавит тукъуърнай, абурукай сад албанирин милдетдиз. Гила мадни чир хъанва: Синайдин полуостровдал мискинди цлай къурла, Гуржистандин чаланни литературадин институтдин директор А.Алексидзедиз 4-асирда удин чалал къевнай ктабни гъатнава...

Алай аямдин ва гележедин несилрив Зульфукъаров Къазанфарбекдикай гегъенш чирвилер гун лазим я: школайра лезги литературадин тарсарин программайрик адап эсерар кутуртла, чи аялриз ам вуч кас ятла, ада вуч авурди ятла чир жеда. Гъелбетда, ихътина ксар хъайи ва арадал гъайи чилизни, чалазин гъар са касди икрамда, виллик финин рекъер мадни гегъеншарда, чи халкъдин дерека мадни гъуъндуру жеда...

Гъахътин, чи магъир устадрихъ рикл кузай Алаудин муллимдизни баркалла, аферин...

Зифириар за ЗУЛЬФУКЪАРОВ Къазанфарбекдин 170 йис (2013-йис) тамам хъайила къхъей шиирдалди къутягъиз къланзава:

Къекъеъзва руъгъ хайи чилел,

Гагъ килигиз синелай.

Манат агъуз аватзава: саласа юкъуз вуч хъана?

Хаталу рехъ я

Жасмина САИДОВА

Эхиримжи варцар Россиядин финансрин къурулуш ва санлай экономика патал газаф къалабулух кутадайбур хъана. Августдиз улькведин аксина басрух гудай серенжемар кардик кутурдалай къулухъ, яваш-явш ятланы, манат къуватдай аватунихъди физвай. Идахъ галаз сад хъиз улькведа и ва я маса шейэрин, къуллугърин къиметарни хажж жез башламишна. Амма и гъафтедин испен ва гъульгъунлай саласа йикъар Россиядин финансрин къурулушар патал иллаки заланбур хъана - 16-декабрдиз манат садранти тахъай жуъредин йигинвиледи къуватдай аватна. И кардин себебни саласа юз алукъзвай ийиф Центробанкди къабулай къараар - асуул ставка 17 процентдив агъдалди хажжун хъана.

Асуул ставка - им Россиядин Центральный Банкди (ЦБ РФ) коммерциядин банкарлариз са гъафтедин вахтуналди кредиттар чара ийизвай, гъакни РФ-дин ЦБ-ди банкаривай депозитра эцигун патал пулдин таъкатор къабулзвавай процентдин къадар я. Банкарин кредитрай процентрин къадар тайинардайлар и ставкадин къадарди важиблу роль къугъзвава, гъакни ада шейэрин къиметар бинес-суздаказ хажжунин дережадиз (инфляция) таъсирава. Асуул ставка государствовин кредиттрини пуларин политикадин хиле экономикадин ва финансрин алат я.

Масакла лагъайтла, процентдин ставка хажжунин государстводин экономика михъиз акъвазаруд гъун мумкин я, гъик лагъайтла, экономикадин и ва я маса хилер вилик тухун патал карханайриз кредиттар, инвестицияр чарасуз я. Гъеле алај ийисан сифте къияй асуул ставкадин къадар 5,5 процент тир вахтундани улькведин производственный карханайриз бес къадар кредиттар къачудай мумкинвал авачир - юкъван, гъвеччи бизнес къвачел ахъкалдарун четин хъунин себебрикай садни гъя им тир. Гила лагъайтла, эгер гъалар авайвал амукуйтла, кредиттар къачун, къецепатан ульквейрай гъизвай продукция ватаандар акудздавайдалди эвзен саки мумкин тушири кардиз элкъведа, гъисабзава пешекарри.

Амма къейдна къланда хъи, ЦБ-ди улькведин къенепата банкари къачунвай кульгъне кредиттар вахкун патал цийи кредит къячунин процент (ставка рефинансирования) 9 процентдин дережада аваз тунва. Икъ, манат финансовый институтар ва сифтени-сифте ам маса гунал - къачунал алверзавайбур патал багъади авунва, экономикадин къурулушдин чехи проектар лагъайтла (абуру экономика виликди ялун лазим я), кредиттар къезилбур яз тунва, яни промышленникриз кредиттар къачун - регъят, финансистриз четин жеда.

Ятланы, санлай къачурла, улькведин экономикадин жуъреба-жуъре хилера хъсан паталхъ виле акъдай дегишвилер хънвастани, манатдихъ галаз къецепатан ульквейрин валютайрин алакъайри агъалийрик еке къалабулух кутунва. Манат таъкаторсуз жезвайвал акъзвай инсанар, 90-ийисарин хътин гъалар хъхуникай киччела, тади гъалда долларар ва евроя маса къачуз чалишиш жезва. Ну-батсуз велвеладин таъсирик акатна, и ийкъара газаф карханайри, гъич са себебни авачиз, къиметар хкажж душушшарни тимил туш. Сад-садахъ галаз алакъалу яз, къиметар вири виниз хкажж жезва. Им, гъайиф хъи, хаталу рехъ я.

Лагъана къланда хъи, улькведин финансрин ва экономикадин къурулушда арадал атанвай гъалариз талукъ яз фикирир гъар жуърединбур я. Бязибуру им максусдаказ къабулнавай серенжем яз гъисабзава. Мулькубуру ЦБ-дик тахсир кутазва. Вуж гъаъхъята чаз инлай къулухъ чир жеда. Гъелелиг и ва я маса пешекарри, аналитики гъзвай баянар, фикирир агъдидихъ галай дайджестда къватнава.

www.ru.delfi.lt

“Чулав саласа”

16-декабрдиз Россиядин манатдин къимет, доллардив ва евродив гекъигайла, садлагъана агъуз аватна ва бейнидиз дериндай таъсирик царцелай (психологический барьер) - са евродихъ 100 манат - алатна. Экономисттар ва аналитикар 1998-ийисан 11-октябрдин “Чулав саласа” тикрар хъунинай рахаз эгеччина - абуру гъисабзавайвал, и сеферда гъалар мадни заланбур хъун мумкин я.

Вуч хъана?

Нафтадин къиметар агъуз аватунин ва экономикадин жигъетдай улькведин аксина кардик кутунвай басрух гудай серенжемир таъсирик кваз манатдин къимет зайиф хъун Россиядин эхиримжи са шумуд вацар давам хъана. Сентябрдин эвэлдай манатдинн доллардин курс са доллардихъ 37 манатдиз барабар тир, 16-декабрдиз Москвадин биржада ам са доллардихъ 80 манатдив агъкъана. Евро лагъайтла, са евродихъ 100 манатдин царцелай элччина. Гъульгъунлай курс са тимил агъуз хъхъана, амма виридалайни виниз акъатай вахтунда манатдин къимет 29 % аватнай (1998-ийисуз - 27%). Арадал атанвай гъаларин виридалайни виле акъадай нетика - им агъалийрин мульштеривилин мумкинвал садлагъана агъуз аватнай, абуру патал къецепатан ульквейрай гъизвай шейэрин къиметар хейлин багъа жеда.

Россиядин властар гъалар гъунгъуна хутаз алакъанава, амма гъелеги абурун гъерекатри гъузлемишавай нетижайрал гъанвач. Гъаларикай чипиз менфят худзавай алверчийрин гъерекатар сергъятламишунин макъсаддадли Центробанкди саласа юз алукъзвай ийиф асуул ставка 10,5-далай 17 процентдив агъдалди хажжна. Ийисан сифте къилелай и кар ру-гуд лагъай сеферда авунва - мартдиз ам 5,5 процентдиз барабар тир. Манатдин къимет лап агъуз аватунин вилик пад къун патал къабулнавай и серенжемди ѿ жергедай яз кредитрик чехи пай агъалийрин тимил акаък тавунал гъида. И карди, виниз нубатдай, экономика вилик тухунин кардиз чуру патахъай таъсири.

Гъа са вахтунда Москвада декабрдиз къвалер къачун патал кредиттар къецепатан ульквейрин валютайра аваз къачурбурун аксивилин серенжемар башламиш хъанва. Мажибар манатралди къачувай абуру кредитрин гъисабдай хейлин газаф пулар вахкуниз мажбур жезва.

Политики вуч лагъузва?

Россиядин Центробанкдин къил Эльвира НАБИУЛЛИНА: “Манат зайиф хъун - им Россиядин экономика патал цийи шартлара къил акъдиз башламишунин лишан я. Чна, дугъриданни, манатдин зонада яшамиш жез, асуул гъисабдай финансрин хусус чешмейрикай менфят къачуз чирун лазим я”.

РФ-дин Госдумадин депутат Дмитрий ГУДКОВ: “Гъикъван банкротвилери чун январдиз гъузлемишава! Инсанар къвалах авачиз, пул авачиз амукуда, манат лап къуватдай аватда. Им лап четин гъаларин анжак эвел я”.

РФ-дин вице-премьер Ольга ГОЛОДЕЦ: “Чна и иса улькведа 15,7 миллион кесиб ксар аваз күтъяъзва. Инфляциядин шартлара абурун къадар мадни артух хеда, иллаки - аялар авай хизанра”.

РФ-дин вице-премьер Юрий ТРУТНЕВ: “Чна финансрин базарра дегиш хънвай гъалар дузы къабулзвава. Финансрин базарра арадал атанвай гъалар Россия виликди финин гъерекатдик анжак ийгинвал кутазва”.

Владимир ПУТИНАН пресс-секретарь Дмитрий ПЕСКОВ: “Путин Россиядин гъукуматдихъ галаз датана алакъада ава. Президентдихъ галаз къетен гъувуш тешкилун лазимвал авач”.

Пешекарри вуч лагъузва?

Россиядин банкарин Ассоциациядин президент Гарегин ТОСУНИЯН: “Исятда чаз якъиндаказ нубатсуз кичевилин гъарай-эвер аквава. И къалабулхудин бинеда газаф къадар себебар ава. Ам арадал гъунник нафтадин базарни къватнан гъайи газаф къадар “хийирдихъ галайбуруни” пай кутунва. Амма анжак нафтадин базардикай багъна къун дузы туш, им чи тайин тир, къадарсуз сергъятламишнавай политика-дин нетижани я. Ятланы, и кар къадарсуз яргъал давам хъун мумкин туш. Гъаълудаказ лагъайтла, манат къед-пуд сеферда агъуз аватн патал чахъ бинеяр, шартлар авач”.

Россиядин Центробанкдин председатель телдин сад лагъай заместитель Сергей ШВЕЦОВ: “Тълар ақалттай четинбур я. Исятда къиле физвай вакъияр са иса идалай вилик писахвайни акун мумкин тушири. Амма, гъайиф хъи, чавай чи финансрин базарда къиле физвай гъерекатар виликамаз чириз гъамиша алакъзвава. И вакъияр себеб яз финансрин базардин чехи пай иштиракчял залан гъалда ава. Чалахъ хъхъзи, ЦБ-дин директорин Советди къабулай къараар - им писла пис гъаларин арада хъягъун я. Къе вэхиримжи йикъара къиле физвай гъерекатрихъ гъар жуъре нетижайр хъун мумкин я”.

“Роснефтьдин” пресс-секретарь Михаил ЛЕОНТЬЕВ: “Центробанкди вичин къаарардади Россиядин экономикадиз гъулле гана, адал газаф азиятар ақалттайидайвал. ЦБ-дин тестикъарзай, тестикъарзава ва тестикъарзун давамарзана, гуя ада экономика вилик финар вав, анжак манатдиз талукъ яз жаваб гъувайди я. Ингье гила Россиядин экономикадин сурал къхида: “Манат мягъкемдиз акъвазнай”.

www.m.business-gazeta.ru

Центрбанкдикай ва

Къизилдин манатдикай

МАХ

Авайвал лагъайтла, чна гъисабзавайвал, исятда къиле физвай крар РФ-дин властири кардик гъавурда аваз ийизва ва абуру тайин тир макъсаддихъ ялзана. И макъсаддари улькве патал менфягълубур я. Милли валютадин курс къве сеферда агъузарзава, вучиз лагъайтла манатдин къимет алай вахтунда къизилдин къиметдихъ галаз алакъалу яз фикирид гъунвай къадардад гъиз. Мукъвал тир вахтунда манат къизилдин сихдаказ гал-къуриз ва гъа идалди, дугъриданни, доллардилай аслу тушири пул арадал гъиз къланзана. И гъерекатда Россия къилди ава, ам Китайдихъ ва мад са жерге ульквейрихъ гала. Манат къватнин гъерекат а карди арадал гъанва хъи, къизилдин гъалаз алакъалу тир гъар са валютадихъ санлай къачурла улькведа авай пулдин ва улькведихъ авай къизилдин къадардиз барабар къимет хъун лазим я. Гъа и къиметдихъ манатни гъиз алакъанава. Им сад лагъайди.

Къед-лагъайди. Къизилдин валютайрин пул арадал гъуни чарасуз гъалар дегишарда ва доллар къватнан гъида. И вахт алукульдади Гъукуматди ва ЦБ-ди маса ульквейрин валюта маса гуз алахънава и кар жув патал жезмай къван хийирлудаказ ийиз алакъанава. Идалай къулхъ лагъайтла, къизилдин къимет садлагъана хажж хъунни агъалийриз доллардин курс виниз акъатун ганвай зарар эvez хъувун лазим я.

Пуд лагъайди. Къизилдин манат кардик кутунхъ галаз сад хъиз къецепатан ульквейриз маса гузай шейэрин гъаъхъысабар анжак къизилдин барабар манатдихъ авунал элччада. Къизилдин къимет садлагъана хажж хъунни агъалийриз доллардин курс виниз акъатун ганвай зарар эvez хъувун лазим я.

Къед-лагъайди. Манатдин къизилдин стандарт кардик кутунхъ галаз сад хъиз экономика пулунчади жезмай къван ацууда. Идахъ галаз сад хъиз капитал ульквейд масасиз тухунал къадагъа эциг-завай законодательный манийвилерни тайинарда. Гъа ихътин мах фикириз къевезва къе.

www.aif.ru -

“Аргументы и Факты” Иранди милли валюта

гъик “секинарна”

Вучиз «Чулав къизилдин» къиметдихъ галаз сад хъиз манат агъуз аватзава, амма нафт худзавай маса ульквейра ихътин дегишвилер авач? И месэладиз Ирандин чешнедилай килигин.

Дум-дүз са иса идалай вилик Тегеранды халисан велвела гъятна: тульвенар агнална, алишверишчирди тади гъалда маса гузай шейэрин къимет дегишарзавай. Ирандин милли валюта - риал - са йикъян вахтунда 13 процентдин ужуу, са иса вахтунда лагъайтла, ана доллар гъялтта пуд сеферда багъа хъана. Халък аксивилин серенжемиз, митингриз экъечлавай. Вашингтонди лагъайтла, басрух гуннин серенжемри Ирандин промышленность михъиз тергдайдакай, Тегерандин режим са шумуд гъафтедин къене дегиш жедайдакай малумарнай. Икъ хъунни мумкин тир. Амма чадин тъкуматдилай гъалар гъунгъуна тваз алакъана.

- Доллар виниз хажж жез башламишайла, чи гъукуматди сифте къуда хътина къараар къабулнавай, ада са шейни ийизвачир чи вич-вичелай вири хъсан хъун гъузлемишишавай, - лагъузва экономист Саид Лейлаза. - Анжак валютадин базарда “къайдасувал” арадал атайла, министрар “ахварай аватна”. Россиядини, активизавайвал, доллар азаддаказ маса гунал къадагъа эциг лагъудайбур ава. Амма им хаталу рехъ я. Къадагъайри чинебан базар арадал гъида. Иранда ачавуз “хусус контораяр” тешкилнай ва доллар азаддаказ маса гуз хъанай - икъ ам садлагъана агъуз ахвата. Инсанар доллардин къитвал төлбии тушири, къалабулхудин гъиссерик кваз арадал къевезвайдан гъавурда гъятна. И карда къилинди ам я хъи, гъукуматди агъалийрек секинарун, гъаларин гъавурда тун, гележедин прогнозар гун лазим я, кисна ацууна виже къведач. Тахъайтла, инсанар долларар шешелралди маса къачуз эгеччада.

Курурь вахтунда Иранди нагъд пул галачир гъаъхъ-гъисабрин хусус система тешкилнай, гъакни хусуси нафтадин биржа арадал гъана (Россияда ам икъван чавалди авач) - иниз Китайдай, Кореядай, Сингапурдай ва Таиланддай активница из бизнесменар къевезва, ульквела хам нафт маса гуннин къадар 60 процентдин хажж хъана. Риалдикай зурба валюта хъанач, гъелбетда, ам аватнин гъерекат агъвазна. Инсанар секин хъана ва “къаца” валютадихъ галаз алакъалу къалабулух мад амач.

500 аялдиз пеше хъягъиз чирна

Дагъви ШЕРИФ.

Алатай гъафте “Россия” кинотеатрда “Зун президентдин күмекчи я” (ЯПП) твар алай регионрин уртас общественный гъерекатдини Республикадин жегъилар кар-кеспидал машгъуларунин “Успех” центради Махачкала шегъердин 5, 8, 46, 22, 39-нумрайрин школайра келзаяв аялар кватына, пеше хъягъиз чирнлиз талукъ мярекат тухвана.

Залда 500-дав агаъна аялар кваты хъянвай. Абурух галаз субъетиз “Успех” РМЦ-дин регбъер Заур Омаров, ЯПП гъерекатдин лидер Мегъамед Мегъамедов, “Трезвая Россия” федеральный проектдин региондин координатор Вурдихан Агъмевов атанвай.

Школьницихъ галаз гурууш Заур Омарова ачунна. Ада жегъилориз вичи регбъервал гузай Центрадин квалахдикай субъетна ва гележегдин пешекардин игтияжарни пешедин төреквал алакъада хъунин важиблувилиз талукъ субъет авуна.

Мегъамед Мегъамедов ЯПП гъерекатдин квалахдикай, гележегда школьницихъ галаз кыле тухун фикирдик квай серенжемкир рахана, пеше хъягъиз чирнлиз талукъ месэлайрални акъвазна.

Агъалийрин фикир чирзава

ЧИ КОРР.

Агъалийрин арада гъамиша кыле физвай рахунрай ван къзвезвайлал, властдин къурулушарни халкъ сад-садавай къакъатнава. Власть вич вичиз, халкъ вич вичиз хъана яшамиш жезва. Общественность авай тал алай месэлайрахдиз чизвач.

Дагъустан Республикадин алакъадин ван телекоммуникацийин министерстводин векипри тестикъэрзаявал, эгер халкъни власть сад-садавай чара ятла, им халкъдивай вичин гъахъвал, вичиз аквазвай гъахъсувилер дуль төгъерда къалуриз жезвач, лагъай чал я. “Инсаныхъ авай месэлайрикай ададай вичелай хъсандиз садазни чизвач” - лугъузва министерстводин къуллугъчи.

РД-дин алакъадин ван телекоммуникацийин, экономика вилик тухунин, печатдинни информациинин министерствойри саналди хатасувал таъминарунин, хци месэлайрахдийн тайнарун, абур гъялун патал серенжемар къалудай РД-дин исполнительный властдин ван чадин самоуправленини органри тухувай квалахдиз талукъ яз агъалийрин фикирар чирдай хабар къунар тешкилнава. Анкетадин тен-

- Фикирзава хъи, школьникриз гележегдин пеше хъягъиз чирун лап важиблу месэла я, вучиз лагъайта и кардилай чи республикадин гележег аслу я. Абуру общественный квалахар тамамарун, яни ватанпересар хъун, дуль рехъ, пеше хъягъун патал чна вири жуьредин алахъунар авун герек я, - къейдна ада.

Мегъамед Мегъамедова общественный гъерекатдикай къалурай промо-роликар учениклиз иллаки бегениши хъана.

Жегъил неслидикай, республикадин гележег патал абурун важиблувилай Вурдихан Агъмевов субъетнава.

- Чи проект planipursar чугуниз ва ичибазилиз, психикадиз тади гузвой, жегъилри ишлемишавай дарманриз аксида я, - лагъана ада ва “Урок трезвости” твар алай видео роликдиз килигун теклифна.

Школьникриз гъакыни, зегъметдин базарда герек пешейрикай роликарни къалурна. Абурун арада сваркаярдай, инженер, ракун устардин, программистдин, фермада квалахдайбүрүн, хирургдин пешеяр авай.

Мярекатдин эхирдай аялри суаларни гана. Мярекатда иштиракай вири аялриз “Зун ва зи пеше”, “Успех” РМЦ-дин, ЯПП гъерекатдин квалахдикай гъвччи ктабарни багъышна.

“Успех” РМЦ-дин векил Эльза Чубановади къейдайвал, гурууш “Компас” лишандик кваз, пеше хъягъиз чирнлиз талукъ циклдин сергъятра аваз кылы фена. Центрадиз гъар жуьре мярекатар, гуруушар тешкилиз Дагъустан Республикадин зегъметдин ва яшайиш вилик тухунин министерстводи күмекзава. Республикада пеше хъягъиз шегъердин 15 школадай 1940 аялдиз чирнава. Ихтиин мярекатар ци республикадин меркездин вири школайра тешкилда ва къведай къелунин тисуз Дагъустандин вири районрани хуърера гуруушар кылы тухуда.

Мукъаят хъухъ!

Дагъустандин МЧС-ди гузчиленинни профилактикадин “Ёлка” серенжемдин сергъятра аваз цаяр къуниз акси мярекатар тешкилзава. Школьницихъ, абурун диде-бубайрихъ галаз гъавурдик кутунин субъетарзава. Кылди къачуртла, школьникриз цай хадардай балонар ишлемишиз чирзава, цаяр къуникай хъунин къайдаяр рикъел хизиза ва икмад.

Цийи йисан вилик и төгъердин серенжемар тешкилнава чарасуз я. Аялри чизни течиз гъар жуьре петардаяр ишлемишиз, Цийи йисан мярекатра хатасувилин къайдайрал амал авурулца яцаяр къунин дульшушар арадал къведач. Диде-бубайрини чин веледар и кардин гъавурда тун лазим я.

Жаваб гуда

Махачкаладин прокуратуради шегъердин администрациядив рекъери-ни-кучайра вахтуни истемишавай къанундив къур къайдадиз хиз тазва, - хабара гузва прокуратурадин пресс-куллугъди.

Республикадин прокуратурадин ахтармишнри шегъердин рекъерин къурлуушдин бязи чкаяр ГОСТ-див ерли күн тийизвайди къалурна.

Къейд ийин, эхиримкихъ таштара шегъерда машинарни садлагыдан артух хъуниз, рекъер фурар ақъята чур хъуниз килигна Махачкаладин күчайра пробкаяр, газаф аварияр жезва. Сада вич пробкада ят тавун патал къурльва ва гъвеччи рекъерай гъалзава, мукъуда рекъель алай фурай машин гъал тавун патал гъар жуъре юнар ақъудазва... бес рекъера яхдиз физвайбүрни ава эхир.

Ахтармишнри газаф фурар Имам

Шамилан, Абубакарован, Коркмасован тъварарихъ галай күчайра авайди къалурна. Чуру рекъерин сиягъ генани давам жезва.

Къейд ийин, “Рекъерин гъерекатрин хатасувал”, “РФ-дин чадин самоуправление тешкилунин уртас принцип-прикай” ва “РФ-дин автомобилрин рекъерикай ва рекъерин квалахдикай” Федеральный законрин бинедаллаз рекъерин къайдада аваз хъун чадин самоуправленидин хиве ава. Идахъ галаз алакъалу яз, шегъердин прокуратуради шегъердин администрациядилай суддиз арза авунва.

Идалай гъейри, хабар гузайвал, РФ-дин УМВД-дин ГИБДД-дин ДПС-дин Об-дин къуллугъди “Махачкала шегъердин УЖКХ” муниципальный унитарный кархана КоАП-дин 12, 34 статьядай жавабдарвилиз чугунва.

таъминарда

Дагъви ШЕРИФ

И мукъвара Махачкаладин меҳъеррин са залда МВД-дин Дагъустанда авай Управленидин къаравултин хусуси тешкилатрин (ЧОО) регбъерар къватынавай. Гуруушар къилин метлеб, Цийи йисан суварин вилик, ял ядай ийкъара республикада хатасувал гъалар таъминарун тир.

Гурууш кылы тухвай МВД-дин РД-да авай лицензиярни ихтиярар гүнин центрадин начальник, полициидин полковник Константин ТОМИЛИН ЧОО-риз талукъ къануна кылы фенвай дегишилэр ақъвазна. Сифте нубатда, абуру яракъриз талукъбур тир. Гила ЧОО-рин къуллугъчийриз ва яракъ гвай амай ксарази чирвилерин идарайз, гъакыни, ички хъванваз яракъ гваз къекъведай, ички квай шейэр маса гузай ийфен клубриз яракъ гваз фидай ихтияр авач.

Константин Томилинан гафарай алай вахтунда Дагъустанда 206 ЧОО кардик ква, абурукай 150 анжак Махачкалада авайбүр я. Йисан вахтунда 252 ахтармишн тешкилнава ва низам-къайда чурай 133 дульшуш винел ақъуднава, 192 административный прото-

Къурлууштин гурууш

Шагъ ШАГЬОВ

Дагъустан Республикада авай Роспотребнадзордин управленидинни приставрин федеральный къурлуушдин арада ерилу алакъа таъминарун жигъетдай Махачкалада нубатдин совещание кылы фена.

Совещание ачухай Роспотребнадзордин управленидин регбъер Элеанора ОМАРИЕВАДИ къейдайвал, Роспотребнадзорди Дагъустанда авай суддин приставрин федеральный къурлуушдин галаз алакъа хъуниз, ам мадни мегъемаруниз еке фикир гузва.

- Дагъустан Республика вилик тухунин кар алай “Обеление экономики” проектдин сергъятра аваз и кардихъ мадни еке метлеб жезва, - лагъана ада.

Доклад авур Роспотребнадзордин управленидин гузчилал тешкилунин ва управленидин квалахадин таъминарун отделдин начальник Зулейхат БАРХУЕВАДИ жермендин пулар къваты хъувунан квалахада шумуд районда пайгардик квачирди лагъана.

- Роспотребнадзордин пешекарри Суддин приставрин къурлуушдин рагъурнавай 56 материалдикан анжак 13 кылиз ақъуднава, Лак районда 12-да-

кай - садни, Дагъустандин Огни шегъерда жермейр вахчун патал ракъурнавай вад протоколдикай гъеле садни кылиз ақъуднава. Махачкала шегъерда вири жермейр авунтайбурун арадай абуру ганвайбурун къадар 35,5 процент, республикада санлай - 49 процент я.

Совещанидин квалахада видеоконференциядии къурлуушдин телефонрин нумраяр хана къанда. Низам-къайда чурзайбурухъ галаз къаравулри кукунар авун герек туш, гъасытда зенг авурай, наряд 5-10 декъикъадин вахтунда чкадал агаъда, - лагъана Центрадин начальники.

Совещанидал виликамаз 2014-йисан нетижаяр къуна ва аналакур эксповилерин винел йисан эхирдалди хъсандиз квалахдайвал я.

Элеанора Омаревади къейдайвал, гележегда и къве федеральный къурлуушри Дагъустан Республикада чин алакъаяр мадни мягъемарийтла, гъар кварталда гуруушар тешкилайтла квалахадин ери аквадайвал хажжеда.

Къве къурлуушдин гуруушдал къарагъай месэлайр мадни ава, ве-ревирдер авурдалай къулухъ абурукай хъсанбур умуръидиз куңгуриши меслят хъана.

понедельник, 22 декабря

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ

8:05-8:08 Местное время Вести Дагестан
8:36-8:41 Местное время Вести Дагестан
11:35 Местное время. Вести Дагестан
14:30 Местное время. Вести Дагестан
17:10 Местное время. Время Дагестан
18:35 «Специальный корреспондент». К 80 летию Декабря Бейбутова
19:00 «Акценты». Аналитическая программа Ильмана Алиупатова
19:35 Местное время Вести Дагестан

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана. Итоги
07.30 «Тарарам»
08.00 X/ф «Каникулы Петрова и Васечкина. Обыкновенные и невероятные»
10.40 Д/с «Севастопольские рассказы» Русская Ривьера
11.40 «Промзона»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 Д/ф «Простое чувство Родины»
13.30 «Все грани»
14.00 «Служба Родине»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Задачник»
15.45 Золотая коллекция фильмов цикла «Соотечественники» ТНВ Татарстан. Д/ф «Муса Бигиев. Изгнание в рай»
16.10 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана
17.00 «Красота 05.ru» в прямом эфире
17.35 Д/ф «Мир природы»
18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»

19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Vivat, Academia!» Лекции по экономике помощника Главы РД, доктора экономических наук, профессора З. Юзбекова,

10.55 «Модный приговор». 12.00 Новости.
12.15 Т/с «Мажор». (16+).
14.25 «Время покажет». 15.00 Новости.
15.15 «Время покажет». 16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми». 18.00 Новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят с Андреем Малаховым».

21.00 «Время».

21.30 Т/с «Мажор». (16+).

23.30 «Вечерний Ургант».

0.00 «Познер». (16+).

1.00 Новости.

1.15 Т/с «Вегас». (16+).

2.50 «Наедине со всеми».

3.00 Новости.

3.05 «Наедине со всеми».

01.00 Т/с «Владыка морей»

02.05 X/ф «Золотой свет»

03.55 Т/с «Задачник»

04.45 Д/ф «Мир природы»

05.35 X/ф «Варвара-краска, длинная коса»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.

9.15 «Контрольная закупка».

9.45 «Жить здорово!» (12+).

21.30 Т/с «Тайны следствия».

12.55 «Особый случай» (12+).

21.30 Т/с «МАЖОР». (16+).

14.00 «Вести». (12+).

14.30 «Местное время. Вести - Москва» (12+).

14.50 «Вести. Дежурная часть» (12+).

15.00 Т/с «Сердце звезды» (12+).

11.30 «События».

16.00 Т/с «Постскриптум».

17.00 «Вести». (12+).

17.10 «Местное время. Вести - Москва» (12+).

17.30 Т/с «По горячим следам» (12+).

18.30 «Прямой эфир» (12+).

19.35 «Местное время. Вести - Москва» (12+).

20.00 «Вести» (12+).

20.50 «Спокойной ночи, малыш»

21.00 Т/с «Братя по обмену» (12+).

23.50 Д/ф «Своя земля».

Фильм 1 (12+).

1.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (12+).

1.50 Т/с «События».

1.50 «Право голоса» (16+).

19.30 «Город новостей».

19.50 X/ф «Суженый-ряженый» (16+).

20.00 «Вестник» (16+).

21.45 «Петровка, 38» (16+).

22.00 «События».

22.30 «Санктация на отдых».

23.05 «Без обмана».

«Набор разочарований» (16+).

10.00 «Сегодня».

10.30 Т/с «Возвращение Мухтара» (16+).

11.55 «Суд присяжных» (16+).

13.00 «Сегодня».

13.30 «Суд присяжных».

Окончательный вердикт (16+).

14.45 «Чрезвычайное про-

исшествие. Обзор».

15.20 Т/с «Лесник» (16+).

16.00 «Сегодня».

16.30 Т/с «Лесник» (16+).

17.00 «Говорим и показываем» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

19.00 «Сегодня».

20.00 Т/с «Чужой» (16+).

23.00 «Анатомия дня».

23.40 Т/с «Чужой» (16+).

0.40 Т/с «Человек ниоткуда» (16+).

2.40 «Дикий мир».

3.10 Т/с «Клеймо» (16+).

5.00 Т/с «Супруги» (16+).

<p

среда, 24 декабря

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

8:05-8:08 Местное время Вести Дагестан
8:36-8:41 Местное время Вести Дагестан
11:35 Местное время Вести Дагестан
14:30 Местное время Вести Дагестан
17:10 Местное время Вести Дагестан
18:30 Реклама
18:35 Планета «Культура»
19:30 Реклама
19:35 Местное время Вести Дагестан
РГВК

20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Парламентский вестник»
21.05 «Час размышлений»
21.35 «Жилой мир»
22.00 «Все грани»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Махачкала
23.20 «Аутодафе»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Т/с «Владыка морей»
02.05 «Час размышлений»
02.30 X/ф «Жизнь богачей»
04.00 Т/с «Зашитник»
04.50 X/ф «Безымянная звезда»

ПЕРВЫЙ

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на лакском языке «Арьши в альбу»
07.55 Мультифильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Путешествие на край света»
09.25 X/ф «Непрощенная»
12.00 «Лица России» Леонид Филатов
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Бизнес Дагестана»
13.30 «Оксоморон»
14.00 «Правовое поле»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Зашитник»
15.45 Золотая коллекция фильмов цикла «Соотечественники» ТНВ Татарстан. Д/ф «Александр Буллеров. Спиритические сны»
16.10 Мультифильм
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 X/ф «Чук и Гек»
18.05 Передача на чеченском языке «Вайнах»
18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
19.30 Время новостей Дагестана

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России». (12+).
9.00 «Диктор Иванович. Солдат телевидения».
9.55 «О самом главном».
11.00 «Вести». (12+).
11.35 «Местное время. Вести - Москва». (12+).
11.55 Т/с «Тайны следствия».
22.00 «Все грани»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Вести - Москва». (12+).
23.20 «Аутодафе»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Т/с «Владыка морей»
02.05 «Час размышлений»
02.30 X/ф «Жизнь богачей»
04.00 Т/с «Зашитник»
04.50 X/ф «Безымянная звезда»

ТВЦ

6.00 «Настроение».
8.10 X/ф «Зимний вечер в Гаргах». (12+).
9.45 Т/с «Сердце звезды».
15.00 Т/с «Сердце звезды».
16.00 Т/с «Пока станица спит». (12+).
17.00 «Вести». (12+).
17.10 «Местное время. Вести - Москва». (12+).
17.30 Т/с «По горячим следам». (12+).
18.30 «Прямой эфир». (12+).
19.35 «Местное время. Вести - Москва». (12+).
20.00 «Вести». (12+).
20.50 «Спокойной ночи, малыш!»
21.00 Т/с «Братья по обмену 2». (12+).
23.50 Д/ф «Своя земля». Фильм 2. (12+).
3.30 «Диктор Иванович. Солдат телевидения».
4.15 «Комната смеха». (12+).

НТВ

6.00 «НТВ утром».
8.25 «Прокурорская проверка». (16+).
9.35 Т/с «Возвращение Мухтара». (16+).
10.00 «Сегодня».
10.30 Т/с «Возвращение Мухтара». (16+).
11.55 «Суд присяжных». (16+).
13.00 «Сегодня».
13.30 «Суд присяжных». Окончательный вердикт. (16+).
14.45 «Чрезвычайное происшествие. Обзор». (16+).
15.20 Т/с «Лесник». (16+).
16.00 «Сегодня».
16.30 Т/с «Лесник». (16+).

21.00 «Время». (12+).
21.35 Т/с «Под каблуком». (12+).
23.35 «Вечерний Ургант». (16+).

0.10 Новости.

0.25 «Политика». (16+).

1.25 Т/с «Вегас». (16+).

2.20 «Надине со всеми». (16+).

3.00 Новости.

3.05 «Надине со всеми». (16+).

3.10 «Мужское/Женское». (16+).

4.00 «В наше время». (12+).

16.30 X/ф «Чук и Гек»

18.05 Передача на чеченском языке «Вайнах»

18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»

19.30 Время новостей Дагестана

20.00 Время новостей. Махачкала

20.20 «На виду. Спорт» в прямом эфире

21.05 «Ах, вернисаж»

21.50 Обзор газеты «Дагестанская Правда»

22.00 «Апросектор»

22.30 Время новостей Дагестана

23.00 Время новостей. Махачкала

23.20 «Колеса»

00.30 Время новостей Дагестана

01.00 Т/с «Владыка морей»

02.05 X/ф «Три эпохи»

03.05 Т/с «Зашитник»

03.55 X/ф «Цыганы» 1 с.

05.25 X/ф «Свадьба в Малиновке»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».

9.00 Новости.

9.15 «Контрольная закупка».

9.45 «Жить здорово!» (12+).

10.55 «Модный приговор».

12.00 Новости.

12.20 Т/с «Под каблуком».

14.25 «Время покажет». (16+).

15.00 Новости.

15.15 «Время покажет». (16+).

16.00 «Мужское/Женское». (16+).

17.00 «Надине со всеми». (16+).

18.00 Новости.

18.45 «Давай поженимся!» (16+).

19.50 «Пусть говорят с Андреем Малаховым». (16+).

РОССИЯ 1

18.00 «Говорим и показываем». (16+).
19.00 «Сегодня».
20.00 Т/с «Чужой». (16+).
23.00 «Анатомия дня».
0.40 Т/с «Человек инициатор». (16+).
5.00 Т/с «Супруги». (16+).

ТВЦ

6.00 «Настроение».

8.10 X/ф «Зимний вечер в Гаргах». (12+).

9.45 Т/с «Сердце звезды».

15.00 Т/с «Сердце звезды».

16.00 Т/с «Пока станица спит». (12+).

17.30 «События».

18.30 «Простые сложности».

19.35 «События».

20.00 Т/с «Сердце звезды».

21.00 Т/с «Сердце звезды».

22.00 Т/с «События».

23.00 Т/с «Сердце звезды».

24.00 Т/с «Сердце звезды».

25.00 Т/с «Сердце звезды».

26.00 Т/с «Сердце звезды».

27.00 Т/с «Сердце звезды».

28.00 Т/с «Сердце звезды».

29.00 Т/с «Сердце звезды».

30.00 Т/с «Сердце звезды».

31.00 Т/с «Сердце звезды».

32.00 Т/с «Сердце звезды».

33.00 Т/с «Сердце звезды».

34.00 Т/с «Сердце звезды».

35.00 Т/с «Сердце звезды».

36.00 Т/с «Сердце звезды».

37.00 Т/с «Сердце звезды».

38.00 Т/с «Сердце звезды».

39.00 Т/с «Сердце звезды».

40.00 Т/с «Сердце звезды».

41.00 Т/с «Сердце звезды».

42.00 Т/с «Сердце звезды».

43.00 Т/с «Сердце звезды».

44.00 Т/с «Сердце звезды».

45.00 Т/с «Сердце звезды».

46.00 Т/с «Сердце звезды».

47.00 Т/с «Сердце звезды».

48.00 Т/с «Сердце звезды».

49.00 Т/с «Сердце звезды».

50.00 Т/с «Сердце звезды».

51.00 Т/с «Сердце звезды».

52.00 Т/с «Сердце звезды».

53.00 Т/с «Сердце звезды».

54.00 Т/с «Сердце звезды».

55.00 Т/с «Сердце звезды».

56.00 Т/с «Сердце звезды».

57.00 Т/с «Сердце звезды».

58.00 Т/с «Сердце звезды».

59.00 Т/с «Сердце звезды».

60.00 Т/с «Сердце звезды».

61.00 Т/с «Сердце звезды».

62.00 Т/с «Сердце звезды».

63.00 Т/с «Сердце звезды».

64.00 Т/с «Сердце звезды».

65.00 Т/с «Сердце звезды».

66.00 Т/с «Сердце звезды».

67.00 Т/с «Сердце звезды».

68.00 Т/с «Сердце звезды».

69.00 Т/с «Сердце звезды».

70.00 Т/с «Сердце звезды».

71.00 Т/с «Сердце звезды».

72.00 Т/с «Сердце звезды».

ПЯТНИЦА, 26 декабря

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

- 8:05-8:08 Местное время Вести Дагестан
8:36-8:41 Местное время Вести Дагестан
11:35 Местное время Вести Дагестан
14:30 Местное время Вести Дагестан
17:10 Местное время Вести Северный Кавказ
18:35 Мир нашему дому
18:45 Парус Надежды (Новогодний выпуск)
19:05 Ко Дню Энергетика «Профессионалы»
19:35 Местное время Вести Дагестан
РГВК
- 07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на аварском языке «Поданги гамалги заманги»
08.00 Обзор газеты «Хаккыкъат»
08.10 Мультифильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.50 Д/с «Путешествие на край света»
09.25 X/f «Два мала для сестры Сары»
12.00 «Ах, вернисаж!»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 Золотая коллекция фильмов о родном крае. Д/ф «Продолжение песни»
13.10 «Артсектор»
13.40 «Копеска»
14.15 Обзор газеты «Дагестанская Правда»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Защитник»
15.45 Золотая коллекция фильмов цикла «Соотечественники» ТНВ Татарстан. Д/ф «Рошилт Ваганов. Татарский словесный»
- 16.30 Время новостей Дагестана
16.50 X/f «Цыган» 2 с.
18.20 «Наши дети»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкъ гетмес»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Здоровье» в прямом эфире
21.00 Сессия НС РД
21.40 «Педагогическое сопровождение»
22.00 «Все грани»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Махачкала
23.20 «Город молодых»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Т/с «Владыка морей»
02.05 Д/ф «Россия на Черном море»
03.00 Т/с «Защитник»
03.50 X/f «Цыган» 2 с.
04.55 X/f «По скрету всему свету»
- ПЕРВЫЙ
- 5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.15 «Контрольная закупка».
9.45 «Жить здорово!» (12+).
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.20 Т/с «Под кабуком» (12+).
14.25 «Время покажет» (12+).
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет» (12+).
16.00 «Мужское/Женское» (12+).
17.00 «Жди меня».
18.00 Новости.
18.45 «Человек и закон с Алексеем Пимановым» (12+).
19.50 Телегра «Поле чудес» Новогодний выпуск. (12+).
21.00 «Время».
21.35 «Голос». Финал. (12+).
- НТВ
- 6.00 «НТВ утром».
8.25 «Прокурорская проверка» (12+).
16.00 «Мужское/Женское» (12+).
17.00 «Жди меня».
18.00 Новости.
18.45 «Человек и закон с Алексеем Пимановым» (12+).
19.50 Телегра «Поле чудес» Новогодний выпуск. (12+).
21.00 «События».
- HTB
- 6.00 «НТВ утром».
8.25 «Прокурорская проверка» (12+).
9.35 Т/с «Возвращение Мухтара» (12+).
10.00 «Сегодня».
10.30 Т/с «Возвращение Мухтара» (12+).
11.55 «Суд присяжных» (12+).
13.00 «Сегодня».
13.30 «Суд присяжных» (12+).
5.05 «Тайны нашего кино». «Зимний вечер в Гагарах» (12+).

5

- 23.50 «Вечерний Ургант».
0.45 Д/ф «Соблазненные и покинутые» (16+).
2.35 X/f «Влияние гаммалучей на бледно-желтые ноготки» (16+).
4.15 «Мужское/Женское» (16+).
- РОССИЯ 1
- 5.00 «Утро России» (12+).
8.55 «Мусульмане» (12+).
9.10 «Крымская фабрика грязи» (12+).
10.05 «О самом главном» (12+).
11.00 «Вести» (12+).
11.35 «Местное время. Вести - Москва» (12+).
11.55 «Особый случай».
14.00 «Вести» (12+).
14.30 «Местное время. Вести - Москва» (12+).
14.50 «Вести. Дежурная часть» (12+).
15.00 Т/с «Сердце звезды».
16.00 Т/с «Пока станица спит» (12+).
17.00 «Вести» (12+).
17.10 «Местное время. Вести - Москва» (12+).
17.30 Т/с «По горячим следам» (12+).
18.30 «Прямой эфир» (12+).
19.35 «Местное время. Вести - Москва» (12+).
20.00 «Специальный корреспондент» (12+).
21.00 «События».

2

- 14.45 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
15.20 Т/с «Лесник» (16+).
16.00 «Сегодня».
16.30 Т/с «Лесник» (16+).
18.00 «Говорим и показываем» (16+).
19.00 «Сегодня».

ТВЦ

- 19.45 X/f «Бирюк» (16+).
23.25 «Список Норкина».
0.30 Т/с «Дознаватель» (16+).
3.15 Т/с «Дело темное» (16+).
4.10 «Дикий мир».
4.40 Т/с «Супруги» (16+).
- СТС
- 6.00 М/ф: «Мешок аблок», «Следы на асфальте», «Раз, два - дружно!», «Самый маленький гном».
7.40 М/с «Пингвиненок Попоро».
- REN TV
- 5.00 «Следаки» (16+).
6.00 «Верное средство» (16+).
7.00 «Информационная программа 112» (16+).
7.30 «Званый ужин» (16+).
8.00 Т/с «Воронины» (16+).
9.30 МастерШеф (16+).
12.30 Т/с «Воронины» (16+).
14.30 Шоу «Уральских пельменей». Люди в белых зарплатах (16+).
- 16.30-22.30 Шоу «Уральских пельменей». В ВУЗ не думят (16+).
- 12.00 «Информационная программа 112» (16+).
18.30 Т/с «Воронины» (16+).
23.50 Большой вопрос (16+).
- 10.05 Д/ф «Михаил Боярский. Поединок с самим собой» (12+).
0.50 6 кадров. (16+).
1.50 Комедия «Блеф». (Итalia) (12+).
3.40 6 кадров. (16+).
4.40 М/ф: «Лес в сапогах», «Как один мужик двух генералов прокормил», «Попался, который куспался».
- 15.00 «Семейные драмы» (16+).
16.00 «Не ври мне!» (16+).
17.00 «Не ври мне!» (16+).
18.00 «Верное средство» (16+).
19.00 «Информационная программа 112» (16+).
19.30 «Новости 24» (16+).
- 5.40 Музыка на СТС. (16+).

СТС

REN TV

20.00

- «Территория заблуждений с Игорем Прокопенко» (16+).
22.00 «Документальный проект: «Нити Вселенной» (16+).
23.00 X/f «Невеста любой ценой» (16+).
1.00 X/f «Меченосец» (16+).
3.15 X/f «Невеста любой ценой» (16+).

ПЕТЕРБУРГ - 5 КАНАЛ

20.00

- «Сейчас».
6.10 «Момент истин» (16+).
7.00 «Утро на 5» (6+).
9.30 «Место происшествия».

10.00

- «Сейчас» (16+).
12.00 «Информационная программа 112» (16+).
18.30 Т/с «Воронины» (16+).

19.00

- «Новости 24» (16+).
19.30 X/f «Ждите связного» (12+).
20.00 Одна за всех. (16+).

0.30

- Давай поговорим о секе (18+).
2.15 Детектив «Тайна «Черных дроздов».

4.10

- Д/с «Звездные истории» (16+).
6.00 Жить вкусно с Джейми Оливером. (16+).

TB-3

6.00

- М/ф.
9.30 Т/с «Грач» (16+).
10.30 Т/с «Грач» (16+).

11.30

- Д/ф «TB-3 ведет расследование». Межпланетная разведка. (12+).
12.30 Д/ф «TB-3 ведет расследование». Кондуны для президента. (12+).

13.30

- Х-Верси. Другие новости. (12+).
14.00 Д/ф «Охотники за привидениями» (16+).

15.00

- Мистические истории. (16+).
16.00 Д/ф «Гадалка» (12+).
16.30 Д/ф «Гадалка» (12+).
17.00 Д/ф «Гадалка» (12+).
17.30 Т/с «Слепая» (12+).
18.00 Х-Верси. Кондуны мира. (12+).

19.00

- Человек-невидимка.
20.00 X/f «Фантом» (США).

21.45

- Х/ф «Вторжение» (США). (16+).
23.45 Т-с «Х-Верси. Кондуны мира» (12+).

0.45

- Европейский покерный тур. (18+).
1.45 Х/ф «Гремлины» (США). (16+).

4.00

- Х/ф «Гремлины: Скрытая угроза» (США).

РАДИО

ИСЛЕН, 22-ДЕКАБРЬ

12.10 «Дагестан». Хабар.

12.35 «Хважамжам».

САЛАСА, 23-ДЕКАБРЬ

12.10 «Дагестан». Хабар.

12.30 «Корчи Дагестан».

АРБЕ, 24-ДЕКАБРЬ

12.10 «Дагестан». Хабар.

12.30 «Девирар».

ХЕМИС, 25-ДЕКАБРЬ

12.10 «Дагестан». Хабар.

ГАЗЕТЫ, 26-ДЕКАБРЬ

12.30 «Вахт на жегильар».

ЖУЛЬЯ, 26-ДЕКАБРЬ

12.10 «Дагестан». Хабар.

12.30 «Исламдин сес».

КИШ, 27-ДЕКАБРЬ

10.43 «Гъафедин нетижаяр».

10.50 Концерт.

ГЪЯД, 28-ДЕКАБРЬ

10.43 «Кард». Аялар патал programma

6.00 Жить вкусно с Джейми Оливером. (16+).

7.00 Секреты и советы. (16+).

8.00 Таиньи еды. (16+).

8.15 Д/с «Звездная жизнь» (16+).

9.15 Спросите повара. (16+).

10.15 Комедия «Баламут» (12+).

12.00 Мелодрама «Запасной инстинкт» (16+).

16.05 Мелодрама «Страшная красавица» (Украина). (12+).

18.00 Т/с «Она написала любовь» (12+).

19.30 Одна за всех. (16+).

20.00 Драма «Великолепный век» (12+).

22.55 Д/с «Звездная жизнь» (16+).

23.55 Одна за всех. (16+).

0.00 Одна за всех. (16+).

0.30 Давай поговорим о секе (18+).

2.25 Комедия «Старики-разбойники».

4.10 Д/с «Звездные истории» (16+).

4.35 «День ангела».

5.00 М/с «Макс Стил».

8.30 М/с «Смешарики».

9.05 М/ф «Ну, погоди!» (16+).

10.55-17.40 Т/с «След. Громотная бытовуха» (16+).

9.30 Откройте! К Вам гости! (16+).

4.35 Т/с «Детективы. Кукольный дом» (16+).

5.05 X/f «Зеленый фургон».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером. (16+).

7.30 Секреты и советы. (16+).

8.00 «Звездная жизнь» (16+).

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 28 декабря

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

10.20 Местное время.
Вести Дагестан.
События недели.
Информационно-аналитическая программа

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
07.40 Мультифильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.50 X/f «Двенадцатая ночь»
10.30 Тележурнал для детей «Хочу все знать»
10.45 Концерт «Музыкальный майдан»
11.55 «Молодежный микс»
12.20 «Разумный взгляд»
13.00 «Дело вкуса» Дагестан
13.20 «Наши дети»
13.45 «Красота 05.ru»
14.25 Гала-концерт лауреатов республиканской премии в области культуры «Душа Дагестана»
15.55 X/f «Белье россы»
17.20 «Галерея вкусов»
18.05 «Тарарам»
18.30 «Маленький концерт»
18.50 D/f «В мастерской Шамаха Алиханова»
19.10 «Служба Родине»
19.30 Время новостей Дагестана. Итоги
20.00 «7 news»

20.10 D/c «Севастопольские рассказы» За веру, Царьград и Отечество

21.10 «Линия судьбы. Тагир Мусимов»

22.30 Время новостей Дагестана. Итоги

23.00 Концерт Зайнаб Махаевой «Мечта»

01.50 D/c «Севастопольские рассказы» Русская Ривьера

02.35 X/f «Спартак»

05.35 X/f «Случай втайге»

ПЕРВЫЙ

5.20 «Контрольная закупка»

6.00 Новости.

6.10 X/f «Одиночное плавание»

8.10 «Армейский магазин».

8.45 M/f.

8.55 «Здоровье».

10.00 Новости.

10.15 «Непутевые заметки»

10.35 «Пока все дома»

11.25 «Фазенда».

12.00 Новости.

12.15 «Теория заговора»

13.15 «Черно-белое».

14.20 D/f «Евгения Добролюбовская. Все было по любви».

15.25 «Голос». Финал.

17.45 D/f «Голос. На самой высокой ноте».

18.50 Церемония вручения народной премии «Золотой граммофон».

21.00 Воскресное «Время».

22.30 Церемония вручения народной премии «Золотой граммофон».

23.50 X/f «Оз: Великий и ужасный».

12.10 «Семьи разрешаются».

13.20 «Сегодня».

13.20 «Поехали, поедим!»

2.15 X/f «На самом дне».

4.00 «В наше время».

РОССИЯ 1

5.15 X/f «Семьи верст до небес».

7.20 «Вся Россия».

7.30 «Сам себе режиссер».

8.20 «Смехопанорама».

8.50 «Утренняя почта».

9.30 «Сто к одному».

10.20 «Местное время. Вести - Москва».

Неделя в городе.

11.00 «Вести».

11.10 «Кулинарная звезда».

12.10 Комедия «Свадьба».

14.00 «Вести».

14.20 «Местное время. Вести - Москва».

Неделя в городе.

14.30 «Смеяться разрешается».

16.10 X/f «Вопреки всему».

20.00 «Вести недели».

22.00 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым».

23.50 X/f «Пять лет и один день».

1.50 Комедия «Стреляй немедленно!»

3.30 «Моя планета» пред-

ставляет. «Одна на

планете. Испания. Женский род».

4.20 «Комната смея».

(12+).

HTB

6.05 T/c «Дорожный патруль».

8.00 «Сегодня».

8.15 «Русское лото Плюс»

8.45 «Хорошо там, где мы есть»

9.25 «Едим дома».

10.00 «Сегодня».

10.20 «Первая передача».

11.00 «Чудо техники».

11.50 «Дачный ответ».

13.00 «Сегодня».

13.20 «Поехали, поедим!»

СТС

14.00 X/f «Поезд на север».

16.15 X/f «Сегодня».

18.00 «Чрезвычайное про-

исшествие. Обзор за

неделю».

19.00 «Сегодня». Итоговая

программа с Кириллом

Поздняковым.

20.10 X/f «Русский харак-

тер».

22.05 X/f «Холодное блюдо»

0.05 T/c «Дознаватель».

3.00 T/c «Дорожный пат-

руль».

5.00 T/c «Супруги».

(16+).

ТВЦ

5.40 M/f: «Маугли», «Чудо-

мороз», «Обезьянки и

грабители».

7.25 «Фактор жизни». Мамы

с инвалидностью.

8.00 X/f «Есть такой па-

реень».

9.35 X/f «Женитиба Баль-

заминова».

11.30 «События».

11.45 X/f «Карьера Димы

Горина».

13.40 «Смех с доставкой на

дом».

14.05 «Приглашает Б. Нот-

кин». М. Задорнов.

14.50 «Московская неделя».

15.20 X/f «Случайные зна-

комые».

17.10 X/f «Время для дво-

их».

21.00 В центре событий».

22.10 T/c «Пуаро Агаты Кри-

сти». «Рождество Эркюлья

Пуаро».

0.10 «События».

0.30 X/f «Новогодний

брак».

2.00 X/f «Новый старый

дом».

3.35 D/f «Тайны двойников».

ПЕТЕРБУРГ - 5 КАНАЛ

6.00 M/f: «Торный мастер».

«Непослушный котенок».

«Верните Рекса», «Зай и Чик», «Ну, погоди!»

7.40 M/c «Пингвиненок Попро».

8.30 M/c «Смешарики».

9.00 M/f: «Просто так», «Тroe из Простоквашино»,

«Каникулы в Простоквашино», «Зима в Простоквашино», «Дед Мороз и Серый волк».

10.30-**11.30** Шоу «Уральских племеней». Агенты 0,7.

12.00 Успеть за 24 часа.

16.00 6 кадров.

17.30 Комедия «12 месяцев».

19.20 Комедия «Елки».

21.00 Комедия «Друзья друзей».

22.45 Большой вопрос.

23.50 Комедия «Красотки».

(Франция).

1.35 6 кадров.

2

Жамидинан 80 йис

Сатирикдин ядигар

ЦИЙИ КТАБАР

Мердали ЖАЛИЛОВ

И иикъара чи гъилиз Дагъустандин твар-ван авай сатирик, шаир **ЖАМИДИНАН 80 йис** тамам хъунхъ галаз алакъалу яз чадай акъуднавай “**Ваз вуч ава?**” твар алай тбатанва. Шаирдагчан аламаз Дагъустандин тбабрин чапханадиз вуганвайди тиртлани, жураба-журе себебралди ам акъуднавай хъланвачир. Девир пахтгиди я. Гъхтигин къиметлу надир шей яз хайитлани, гъгуьна хъсан сағыбар тахъайлла, кар виликди фидач.

Аллагъядиз шукур, ДКИ-дин колективдихъ ихътин савкъат келдайбурув агакъардай къуват ва викъельвалин хъана.

Шаирдин юбилейдин мярекатни меркезда, Республикадин милли библиотекадин гежихунин себеб ктаб акъудун эглеш хъунхъ галаз алакъалу тир. Ятлани хъультъун юкуз, ихътин тбаб гъилегъатайла, чаз шаир вич хай майдин варз хтайди хъиз хъана.

Дагъриданни, юбилейдин мярекат пурлудаказ, гзаф ксарин-шайрдин ярар-дустарин, адан ирсинал ашукубурун активвал аваз къиле фена. Идакай репортаж чи газетдин 49-нумрада чапнавай.

Чун цийи ктабдикай рахазва. Гъар са тбаб шаир ва келзавайбур патал чехи пишкеш хъиз я. Жамидин лагъайлла, пишкешар ва савкъатар гуналгъалтайла, жумарт кастир. И карни ам чидай вирибуру тестикъарда.

Виридалайни ажайиди а кар яхъи, гзаф вахтара сатирики, адет яз, гудайбур руьг хъурурьудай айгъамар, къаб алай паркутар, ва я авачир зурба тарифар ва икъл мадни маса зарапатар-хъурурьина тир. Гъикъван чеб тукъулбур жедайтлани, Жамидинан “савкъатар” хъел татана къабулдай. Месела, яргъал дагъдин хуре шеърдай атанвой шаир ва адан дустар хурурун колхоздин председателди къаршила-мишна. Хурурун сагъибри мугъманлиз хъсан къунагъуух тешкилна. Гъелбетда, хурурьинни, колхоздинни эксик-кими краирайни, агалъ-унрикайни субъетар къиле фена. Им адет я.

Сатирики и межлисдал, вичиз хас тирвал, айгъамрин шиир келзава:

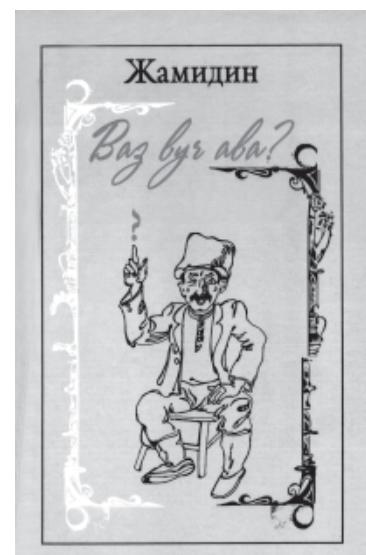
Председатель зун тир чавуз
Чахъ некъедин вацлар авай,
А вахтунда, гила хъиз вай,
Лап зи буйдин къацацар авай...
(40-чин)

Ихътин чалали гъар садан, иллаки крат чеплай аслу тир ксарин къилерив ван ийиз тада. И межлисдални юакъл хъана. Колхоздин крат виликти тефизвайди чизвай седри (председатель) сатирикдин айгъами, ада зичиз талукъбур туширтлани, и межлисдай хъфиниз мажбурна. Амма рикъе ажугъ аваз вай, жавабдарвилин гъиссерик къал, юзун кваз...

Сатиридин къуватни гъа кардикай ибарат я: ада “гатада”, тлар т-

жедайвал, гъавурда акъуна, “синах” квайда вичин синих тукъул хъийиз гъерекатдайвал.

Жамидин вичин умъурда лезги ва урус чаларал акъатнавай цүдларди тбабрин автор я. Абурукай “Къалгъанар”, “Са кус хъвер”, “Гъач-вач”, “Шаламда къван”, “Регъу хъай спелар”, “Ваз ам чидач”, чи фикирдади, келзавайбурн гъилерай-гъилериз физ, гъа чадай акъатайвалди къутягъ хъай тбабар я. Абуру гъам келдайбурун къвале-

ра, гъам риклерани дурумла чука къунва. Хейлин эсерар халкъдин манийиз (“Шурва”, “Вилералди акунан ваз?”, “Башустье!” ва мсб) элкъенвай. Гзаф эсерри чи учебникран хрестоматийра чука къунва, абур мектебра, колледжра, вузра чирзава.

“Ваз ам чидач” ктабдай автордиз Дагъустан Республикадин Госпремия гана. Лап гзаф эсерар урус шаир Андрей Внукован таржумайра аваз СССР-дин майданда чи улькведин гзаф халкъариз раиж хъана. Гъавайда шаирдиз неинки Дагъустандин, юакъл Кавказдин сад лагъай сатирик (вичи анжак са и жандар къалахай), Расул Гъамзатова вичин жегъил дустуниз “Чи Марк Твен” (Америкадин ва дүньядин машгъур сатирик) лугъувай. Ихътин дережайрив агакънавай маса лезги шаир, Стлал Сулейманалай алатаидай къулухъ, мад чаз малум туш.

Нубатдин ктабда винидихъ лагъанвай дережаяр вири хвенва. 300-далай виниз чинрикай ибарат тир и ктабда шаирдин яратмишун-рин лап кар алай пай (шириар ва фикирар) гъянтава. Абурай чаз Жамидинан хъверин айгъам, къаб алай рахунни тешпиль, насыгъатарни къейдер, теклифарни къалурун къыхътиңбур ятла хъсандин чир жезва. Анжак са кар ава: сатирики гъзвай “тарсар” ни гъикъ къабулдатла, гъар садан вичин къанажагъдинни ахлакъдин дережадилай аслу жезва. Садаз къуль “шурва” масадаз шитди хъунни мумкин я. Ахмакъдаз ахмакъ лугъунанди бажаъат ам уях жеда. Сатирики ада зичиз “акъуллуди” лугъунни къилив ван ийиз тунни мумкин я. И жигъетдай къетлен шиир “Сатирикдин хъурекар” я.

Гъар жуерьедин тлъннар ава
Зи къвалевай сиягъда.
За мугъманлиз гуда абур
Анжакъ жуван саягъда.

Чеб умъурда къайибуруз
Гуда чими хуърекар,
Чеб фад чими жедайбуруз
Гуда къайи хуърекар.
Шит сувъбетар къалибуруз
Куь хуърекар гъазур я.
Эй, чандик къель квай мугъманар,
Куь хуърекни гъазур я...
(86-чин)

Шак алачиз, и ва маса айгъам-рани шаирди вичин яратмишунрин къетленвилер къалурнава. Абу, дугъриданни, жураба-журе азарар сагъардай дарманрин рецепт-риз ухшар я.

Хъвер чаз сагъламвал хъун патал герек я. Жамидинан сатирини, юморни, айгъамарни юакъл я. Адан “хуърекрихъ”, вири девирра сад хъиз, чехи лазимвал ва гъакъван еке къумекни авайдал шак алач. Гъавиляй Жамидин чи девирдин классик, эбеди шаир яз амукъда.

Ктабдиз ганвай вичин сифте гафуна - “Чехи сатирик шаир” мақъалада филологиядин илимприн доктор, профессор Къурбан Акимова икъл къхъенва: “Чехи сатирик шаир Жамидин чахъ галамачиз цүлд ийсалай алатна... Адан эсерри, виликдай хъиз, мадни гужлудаказ ванзаева ва чаз къуллугъязава, абур халкъдин руьгъдиз элкъенвай”.
(28-чин)

Гъакъикъатдани шаирдин ирсинай чал хъурурьихъ, зарофатрихъ галаз санал тербиядин еке месэлэйр къарағаэрзай веरевирдерни (“Лагъайвал авуна”, “Къумекда чна”, “Амалдарвал ише фенач”, “Къачу, чан хва” ва мсб), девирдин ва обществодин чуру гъалар, тату-гайвилер русвагъязавай сатирияр (“Таниш авани?”, “Хиве къунар”, “Арада зат! аваз хъурай”, “Пуд манат пул”, “Алатайдаз ая арза” ва мсб.), къилди инсанрин къилихрин зидвилерап хъуързай айгъамар (“Са итимди”, “Іъбе туна ам катда”, “Къу къвализ мад атуникай”, “Къильди вун патал”, “Къумекда чна”, “Ваз ам чидач” ва мсб), философиядин тах квай эсерар (“Бес зи амай хесетар”, “Аламаз”, “Палабунар”, “Им вуч хесет я?”, “Адёт я чи” ва мсб.) гъалтзава. Им бесъясарса келзавайдаз умъурдин сирер ахтармишун патал вилик гъяндай еке алем тушни? Ктабда шаирди яратмишнавай поэмаяр, адан прозадин къейдер, рецензияр, раҳунар, чараг... гъатнава. Абур къилдин ахтармишун ге-рек тир паяр я. А паяри Жамидин сатирик тирди хъиз, лирик, философ, эпический жанриярн арадал гъайи автор тирди раижава.

Къилди и ктабда гъятнавай эсерри сатирик Жамидинана Стлал Сулейман, Хуруру Тагыир, Алибек Фатахов, Мемей Эфендиев, Шагъ-Эмир Мурадов хътин шаиррилай гъгуъунин лезги сатирида басня, тешпиль, эпиграмма, фельетон, шарж хътин жанрияр лап вини дережадиз акъудайди субтава. И кардини ам лезги халкъдин руьгъдин культурада эбеди яз гъахънавайдан гъакъиндай шағыдвалзава.

“Къалгъанар” гъиз-гъиз майдандиз атайдай Жамидинан “дергесди” инлай къулухъни сересдиз къвалихда.

Азедин ЭСЕТОВ

Мал - иесидал...

Зи жегъил чаварин са дустуниз вичин умъурдин дигмиш яшар хай ерийривай яргъара тухун къисмет хъана. Ада, институт күтъягъдалай гъуъунин, Урасатдин кефер пата къвед лагъай ватан жагъанай.

Институтда келдай эхиримжи ийсара хай къваликай адан рикъл хана. Дида рагъметдиз фена, бубади вичиз маса паб хканвай. Адахъ агаънавай рушни галай. Малум хайивал, бубадихъ и руш вичин хъел илитгъай хял авай къван. Руш атирул беневеша хътиндигъилор, хътиндигъилор къалып къалып тиртлани, хътиндигъилор чин агудначир. И кар себеб яз бубадини хчин араяр къайи хъана...

Са къадар ийсар идалай вилик зун Челябинска командринкада хъана. Ина Россияндин хирургрин съезд къиле физвай. Са нянзис Ригадай атанвой са юлдашиби саки гужуналди зун вичихъ галаз шеърдин ресторандиз тухвана. Илимдин докладрин программа күтъягъна, хирургри чин съезддин “важиблу” пай ина давамарзай.

Ресторанда ацукуйдай чакайрикай дарвал авачир. Ихтияр тлалабна, чна хирургар галай пата стол хъяна.

Институт күтъягъна гзаф ийсар алатнавай. Чакай гзафбур нуфузлу, къилепай члар фенайв, бязибурун руфунар эълис хъана, юкъва авай чул шалвардин къекъерал авуднавай халуйриз элкъенвай. Хирургрин арада сад авай, ада датлана зи фикир вичел желбазай. Къиле: “Яраб гъам туш жал?” - фикир къвердавай къати жезвай.

И арада тамадади, гзаф къадирлу, тарифлу ихтилатар авуна, илимдин кандидатвилерин дережадин сагъибдиц - Чехи шеърдин больницаца отделенидин заведующийдиз тост лугъун патал эвер гана. Микрофондихъ атайди, шаксуз, “гъам” тир. Ада тост лагъайдалай къулухъ, музыкантрин дестедикай расу чларар алай ханумди гзаф хуш, рикъл чуѓвадай мани башламишна. “Гъам” къульпүнкүр экчина. Заз къланзайвайдин гъа и кар тир. Геж тавуна, зуннин майдандал ақъатна. Къул ийдайла “хатадай” са живзи зун адахъ галукуна. Жувал фикир желбадай саягъда за авдавай багъышламишн тлалабна. Гъасята, галай дишеълини тек туна, ада зун аждагъанди хъиз къужахламишна.

Риклериз лугъуз тежедай къван лезет гайи чи межлисдин амай пай зи тлалабунади “Малахит” мугъманхадин къакъан мөртебада давам хъана.

- Заз и съезддиз къедай фикир авайди тушир, - сугъбетзана зи таниши. - Амма рикъл буйругъ гана. Ялварайтлани жагъин тийидай савкъат агаънавай къе зав, - вичин гъиссериз мөрдвелди рехъ ачуна ада. - Цинин ийс зун ва зи хизан патал кутугайди хъана, - давамарна ада генани...

Хиз меҳъер авуна са ақъван вахт алатнавачир, ам гъа шад мярекатдин таъсирикъ гъеле кумайди чир жезвай. Рикел хунийн ацай чувал бушариз саклани алакъязавачир.

Гъуърметлу газет келзавайбуруз ада ахъая са марагълу ихтилат тавуна завайни таз жезвач.

...Зи дустунин хиз вичин рикъл ацукуйнавай гъузел рушаз ам хай юкуз рикъл аламукъдай хътин пишкеш ийиз кълан хъана. Гадади вичин бубадивай къумек патал чипхъ галаз къизилдин шейэр гузай тукъвендиз атун тлалабна. Рушни буба чкадал ага-къайла хва атанвачир. Зенг авурул ам «пробкада» гъятнаваз хъана. Бубади чин меслятдади Светланадиз бегенниш хъай баъя къаш авай къешенг туплап къачуна, адан туплухъ акална. Вич къвалахал фена. Руша, тукъвендин вилик, туплалдал гъйранвал ийиз, ам туплухъ акализ-гахлудиз, вичин адахъли вилив хъузвай. И арада, хабарни авачиз, са къучиди туплап яна катна. Рушан гъарай-эрвэдиз шерик касни инал хъана. Амуъна кесиб вибел нағыр азас.

Угъри къулухъ вил ягъиз катавай. Садлагъана ам чин къвалихда физвай милициядин (гъеле полиция хъанвачир) къве офицердади расалмиш хъана. Цегъ тлърдан къилел Ҷай жеда лугъудайвал, милиционерар акулар угъридиз къил баштаниз кълан хъана. Абуруни, ина сагъихътин ятлани хата авайди къатана, къуна угъри, чипхъ галаз отделенидиз хутахна. Хабарар къуна, жибинар ахтармишна, затлени гъиле гъат тавурла, ам ахъайна...

Сутгада къвалахна, дежурстводай гъамиша юргъун яз хуввайдай зи дуст дүхтур, къе кубан яз, къеврятвилелди къвализ хтана. Адав гзаф марагълу хабар гъай. Столдихъ ацукуна, чай хъввазвайла, ада вичин жибиндай акъудна са конверт эцигна. Ана санихъни тифей адан хчин лишанлу рушавай къакъуднавай хътин туплап авай. Вири хизан мягътевилелди килигъзай. Абуруз чин бубади къедай лагъай туплап къачурди хъиз хъанвай. Амма...

Милиционерар гъалттайла, абури гъгуъунин атавайбури къуна, чара атайди угъриди гъиле авай туплап тукъунын къуна. Гъа йифиз руфуниз ягъай къяти тлалди угъри “тади күмекдин” больницидиз гъана.

Эквериз вегъейла, адан тлър хуракадив агакъардай ратунин агъя къиле, буфта алай дар чкадал алкъланвай элкъвей затлайди акуна.

Операция авурла ахъудай туплап рушавай къакъудайди яз хъана...

Эхъ! Мал вичин иесидал

Герек я заз ракъин нурар...

Ингилжагъян АЛИСТАНОВА

За рикл, ашкъи, зи чандив
аудзава,
Амай умуър шиирдиз акъудзава.

Дидедикай

Дидедал чан аламайла,
Ам аквадай заз са дагъ хъиз,
Къаяр, мекъер алудздавай
Далудихъ са рагъ галай хъиз.

Заз акл тир хъи и чилерал,
Ам зи панагъ, са гъаким хъиз,
Зи дидени халкънавайдя
Зун паталди са алим хъиз.

Дидедал чан аламайла,
Ракъини пак гузтай нурар.
Ам фейила и дульниядай,
Агатна зав мекъи къаяр.

Дидедал чан аламайла,
Ам тир риклн чехи мурад,
Гъич акъалтдач адан тариф,
Ам акваз, зун жедай лап шад.

Авайди туш са дидени
Веледихъ кун тийизвай рикл,
Ада зланда секинвални,
Ватандини акъудна цуц...

Чан диде

Гекъиг жерди ракъинив,
Адан нурлу экунинив,
Михъи цавун гъетинив,
Вун я, диде, чан диде!

Гекъиг жерди нефесдив
Чи къуватлу гъевесдив,
Багъдин атири - женнетдив,
Вун я, диде, чан диде.

Гекъиг жерди билбильдив,
Адан ширин манидив,
Бала авай къепинив,
Вун я, диде, чан диде.

Гекъиг жерди дульниядив,
Чи далудихъ - къеледив,
Вун абур я Меккедин
Зи рикл диде, чан диде.

Гекъигда за вун, диде,
Къизилгъулдин цуцкевидив,
Ви балаяр къекъевзай
Нур аватай, улькведив.

Михъиз хуън...

Виридалай заз жуван чал
Гуъчегди яз аквада,
Гъавилия зун лезги чалал
Михъидакас рагада.

Кутадач за адак ерли
Маса чалан гафарни.
Герек я заз ракъин нурар,
Дидед чални, гатфарни.

Заз чарасуз багъя я ам,
Нефес хътин къачузвай.
Къуватни я, ам къудратни,
Чун илимдиз тухузвай...

Чан лезгияр

Заз зи миллет кълан я пары,
Рахазвай зав дидед чалал,
Гафарни я къизилд хара,
Кутазвай зак ашкъи-ялав.

Дульниядал зун аламай къван
Хъуда за чал рикл, меце,
Ширинвилля заз чал жуван
Четин жедач атлз рекъер.

Зи мурад я жуван миллэт
Дережада хъунухъ чехи,
Сагъвал, шадвал аваз, гъелбет,
Яшамиш хъун чилел ивири!

Мулдин цуък

Цуък я вун гуърчег,
Сифте заз акур,
Дагъларин абур,
Зи риклн сабур.

Гъвеччи ятлан вун,
Ашукъ я вал зун,
Атиридз чехи,
Заз гъакъван клани

Ви рангни я хуш
Арада веъкин,
Зид тапарар туш,
Гүльгъуль я риклн.

Хъзвза вун къвале,
Пенжерда жуван,
Дагъларай атый
Зи азиз мугъман.

Акурла вун заз
Шад я юкъуз гъэр.
Хкъведа рикл
Зи аял вахтар.

Лацу ятлан шуъшеяр

Хъвайидаз фидай рекъе
Вич пачагъ хъиз аквада,
Гъагъ ажуғъар тваз рикл,
Хъакл нубатсуз рагада.

Пара хъвайи вахтара
Алатада къил-къилелай,
Лугъудач, им гъи вахт я,
Къвални фида риклелай.

Лацу ятлан шуъшеяр,
Чулаварда къене пад,
Гъэр са инсан - жегъилар
Къадакърай акъудда фад.

Хъуникай авач хийир,
Жеда гъа ийир-тийир,
Эрекъдин дуст хъайдан
Чкъида хизан эхир.

* * *
Пакагъан югъ гүзетиз
Жемир вун гъарик.
Зарб физва ам, машин хъиз,
Яшар гъиз вилик.

* * *
Вун себеб яз риклн фикир
Элкъвена зи хъкъиз шиир,
Акъатзава зи рикл вун,
Залум кар я къисмет тахъун.

* * *
Зун гъамиша я вахъ дарих,
Дегиш жезвач завай къилих,
Я ийф авач, я са югъ заз.
Вун атана, къвазда вилик.

* * *
Вун татай вахт жеч фикирдиз,
Лугъуз, къисмет вун жедатла?
Садра къванин хатадай хъиз
Ви хиялпик зун жедатла?

Къливал жеч виридалай ик!
Сад Аллагъдиз хъурай шукур,
Фейи вахтар къамир рикл,
Лугъуз, жуваз гузва сабур.

Гарун гъайбат

Килигна къе пенжердай зун
Гъикл ятла (а)кваз къецин гъава,
Акуна заз гъайбат гарун,
Чукурзайвай цифер цава.

Тимил тирд хъиз чилел агъа,
Жеда цаварани ярға,
Зид я лугъуз дульния вири,
ИНсаф жедач гарув къайи.

Ийиз тада тараив къуль,
Къизмишарда лепелу туйуль.
ИНсанринни хада гуъгуъуль
Тадач вав гъич ахъайиз вил.

Эхирни гар жеда секин,
Маса юкъуз гъида түрфан,
Твада къеве, гъалда четин,
Гъарикларда чилел иянсан.

Чкъурда гъакл хуърер, къвалер,
Галачтани вичихъ гъилер,
Дяве я гар, гвачир яракъ,
Акъудзавай пунай бегъер.

За Аллагъдиз минетзава,
Ая лугъуз чи гъал хъсан,
Адахъ галаз исляъвални
Шад жедавал чилел иянсан.

* * *

Атлана зи чинин рангар,
Энгел хъайила гъилевай кар.
Хъун паталди ийфиз ахвар,
Хийирди жен йикъан хабар.

* * *

Кефи хайала, къахъда къарай,
Дигмиши жен емиш жуван.
Са къвалахи, тавур фагъум,
Рикл залан эцигда къван.

* * *

Атлана зи гила умуд
Къахънава зи йикъар шумуд
Аватнава руъгъдин къуват
Амач чанда са кълс такъят.

* * *

Хъун паталди гъевес ашкъи
Жувахъ къланда далу чехи.
Вуна закай къакъудмир къил,
Зи зегъметдал эциг на гъил.

Гададин мурад

Зун гүзетиз, ахтармишиз,
Вун хъуй зи рекъель,
Зани хъзвза датлан вун
Зи михъи рикл.

Заз кълнада зун кълан хъунухъ,
Гъам я зи мурад.
Минет я ваз, я сад Аллагъ,
Чун аятлун шад.

* * *

Чулав цифер алатна,
Ракъин нурар акатна,
Ачух хъана цавун лаз
Цуък алачир суфра газ.

Эку хъана чилер чи
Шадлу хъана рикл чи,
Экувиллиз кълан я вахт,
Шадлувилиз кълан я бахт.

Къайгъудик ква тъбиат
Къиле тухуз вичин кар,
Гъагъ чим гуда, гагъни мекъ,
Галат тийиз юкъуз гъэр.

* * *

Вири хуълер какахъзава
вацларик,
Зи ашкъи хъиз, акахъзавай
царарик

* * *

Виридалай багъя я заз
Ватанни диде,
Къени хиял, чехи мурад
ИНсандин рикл.

* * *

Фейи рекъяр ульмурдин
Жедач хуъкъвэз элкъвена,
Элкъуър жедач жеъильвал
Алахъайтлан тукъвена.

* * *

Хъсан кардиз авач къадар,
Пис къвалахи гъида азар.
Зи гъал жедачир къе серин,
Жедай зун ашкъидин гара,

* * *

Марфадилай гуъгуънис
Экъечи на фад къарникъуз,
Накъ къевъвена, жагъана,
Зун абурухъ ярғы къуз.

* * *

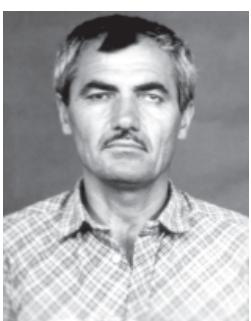
Гатфар хъунни чубаруки
Мад къилелай дульзарда муг,
Гъагъ къум гъида, гъагъ вацлун лил,
Тефидайвал къвализ са руг.

* * *

Гъарда вичин дульзарда кар,
Чими хъайила экъун ярар,
Къиль хажада хъиперини,
Вирерилай элкъуъриз цар.

Рикл михъи кас

Эхиримжи йисара АЛИМЕТОВ Нурметан чалар "Лезги газетдиз" мукъвал-мукъвал акъатзава. Нурмет вуж я лугъудайбурн гъалтзава. Алиметов Нурмет Велиметович 1938-йисан 9-майдиз Къасумхурун райондин Даркүшрин хъуре лежбердин хизандада дидедиз хъана. Гъалибилин суварин йикъал Нурметан 7-ийисан хъайи югъ гъалтна. Гъайиф хъи, дяведай буба Велимет хтанач.

Даркүшрин хъурени, вирина хъиз, дяведин йисара каш гъатнавай. Буба фронтдиз фейила 4 велед дидеди хвена. Дарда гъатайла Сувар дидеди цийи гам са рипе къультуъх маса ганай. Хъутътун вахтунда нульквер къадай, гатуз чуълдай яр-емиш, хъчар къватдай. Даркүшрин-Къазмайрилай сифте гъвей мух авай арабаяр мус хъкъвездатла лугъуз, вил рекъел жедай.

1957-1960-йисара Нурмета Советрин Армияда къуллугъна. Хтадалай къулухъ, хуърунвияр хъиз, Нурметни къвалахиз Түркмениядиз фена. Яргъал йисара нефтяник яз чуълур зегъметдай 1987-йисан 21-майдиз азаз "Зегъметдин ветеран" тівар гана.

1997-йисалай Даркүш-Къазмайрал яшамиш жезва...

Эйзудин САЙДУМОВ

Нурмет АЛИМЕТОВ

Ватан

Кълан жедач заз вун хъиз маса
ульквяэр,
Рикл из чими жедач чара тепяэр,
Дегиш жедач ви тариҳдин

бинаяр,

Чуриз жедач за ваз къхъе цар,
Ватан,
СССР-яз ама заз ви тівар, Ватан.

Сад хъиз я заз Урал, Шалбуз,

Казбекни,

Сад хъиз я заз урус, татар,
узбекни.

Сада-сада гайibur я

кумекни,

Гъатай чавуз газа къеве кар,
Ватан.

СССР-яз ама заз ви тівар, Ватан.

Эй, вилает, гъэр са пилп заз

чили тир,

Дульниядиз вун экв тухузвай
гими тир,
Гъэр са ви руш, вах, гъэр са хва

ими тир...

Чаз мидай гузва вуна зар,
Ватан.

СССР-яз ама заз ви тівар, Ватан.

Мирзе ДАГЪУСТАНЛИ

Ви вилик

Хажалатри басмишнава къе зи рикл,
В

Президентдин Чарчин шарце аваз Вири рекъерай активвал хкажин

Ханум ШАЙДАБЕГОВА

Улкведа, дүньяда кылле физвай дегишвилерих галаз алакъалу яз, Россиядин халкъари РФ-дин Федеральны Собранидиз Президент Владимир Путинан Чар гүзлемеш завай.

Чар улкве патал четин декъикъайра чи халкъдилай милли руғъ хкажиз, чединвилиз дурум гуз, садвал хуз алакъунай Россиянин гражданрин тұварцыхъ разивилин гафарилай башлашишна.

Президентди къейдна хъи, азаддал - им Россияда важиб-лу эвелимжи месәла я. Азад улкведа гъар са касдиз вичин алакъунар къалурдай мүмкинвал хүн лазим я. Гъакъисагъ, намуслу зегъмет, манивал авачир карчывал -ибур ватан-пересвал, улкведин тарихдиз, адетриз, культурадиз гъурмет авун хътин важиблу края.

Къецепатай санкцияр иллитінавай, геополитикадин гъаларин таъсирлувал артух хъянтай вахтунда чун, росси-яияр, сад хъана, көлунра,

спорта да яшайишин, экономикадин вири къурлушра алакъунар къазанмишуналди жаваб гана кланда.

Президентдин Чарче чирвилер хкажун, бажарагълу аялпиз күмек гун, алаба образованин идарайра вилик тухунни лазим тирди къейднана. Идалайни башкъа, Чарче ачуҳдакас лагъанывал, бажарагълу аялар, къетлен зигъин авай касар ашкыламишун патал гъар ийисуз Президентдин 5 ағзұр грант чара авунин теклиф ганва. Гъалиб хай-ибуруз гъар са грантдай гъар вацра 20 ағзұр манат пул гуда.

Чи республикаданы ихтиин аялар, жегъилар тімил авач. Цийи кардик къил кутадай, яратмишунадай касариз шартарни, гъелбетда, яратмишна кланда.

Чарчин гъар са Царцяй, къе дүньяда, улкведа авай лап четин гъаларизни килиг тавуна, гъар са касди неинки вичин хусуси, гъакъин гъукаматдин крат бажарамышдайла, жавабдарвал гъиссна, активдакас иштирак авуниз зөвер гузайды къатлұз жезва.

Сабур абур я

ВАН АВУНА

Абдулашим
ГЪАЖИМУРАДОВ,
муаллим

За Мердали Жалилован "Лайихлубур?.. Лайихсуз-бур?.." макъала мад сеферда көлзава. Эхъ, гъурметлу көлчияр, СССР-дин Верховный Совет "тупарай яғый" ийкъалай чи Ватандан лайихлубурун фикирар дегиши хъанчтәнди, лайихсузбұрун раҳунар акунар, къекъунарни кваз дегиши хъанва...

Билбілрін ери тібебатди вичи арадал гъидай таза цүквер авай чүлні багъ тирди гъар садас чидаттән, гъеле 2007-йисуз чапдай акъудай вичин нубатдин ктабдиз Мердали Жалилова ажайб тұвар - "Билбил базардал" - гъавайдағанва.

Гъеле 1996-йисуз автордин гъиликай хкатай царапарни халкъдин асант چалалди, адан мецелай цийи девирдин гъерекат гъихътнди ятла лагъанва:

Жуан гъилин сафадақай Ийиз икъван магърумар зун. Күнчедағай руквадилай Усал яни, залумар, зун?

Им тушни бес къимет чи девирдин "лайихлубурузни" "лайихсузбұруз" ганвай?

Девирдин дегишвилер къанмишнавай шаирди 1977-йисуз кхъенвай "Вучда, я рик..." ширидан лугъузва: Вучда, я рик!, Шүгъ авуна хуруда, Эхна кланда, Дагъдал кважар жерид я... Девирди юғъ-къандавай

дерптү ийизвайбур тімил жезвач. Себеб? "Лайихлубурни" "лайихсузар" къастуналдини какадарун, хұмурдин къаришма я. Ингъе а къаришмадик вичин сесни кутунва муаллим Абдул Ашурагъяева (килиг: "Лезги газет", № 48). Лайихлубурни лайихсуз авунатла ада хъсанандыз къалурнава.

Къе сеферда райадминистрациядай зи документарни гъукаматдин талукы идарадыз реке тұнайттән, саймиш тавуна тұна. "Себебар" гъамиша ава. Белки, за «раҳадай чка», "арха" саймиш тавурвиляй ятла? Гила 10 ийиси жезва гъукаматдин багъышдикай магърумбурукай сад зүнни хъана.

Илимдин макъалайрин, көлзавай студентриз, журналистриз бакара къведай антонимрин, гъакъин 5-7-класстра көлзавай аялпиз ктабра гъалтавай четин гафарин мана ачуҳрозвал 3 словардин, лезги чала существительния падежиз дегиши хъунин таблицайрин автор, районда кылле фейи конкурсрин гъалиби, старший учитель, 47 ийисан стажавай муаллим ахътн къимет гүнис "лайихлұ" хъанач.

Низ чида, мадни гъикъван-бур аватла чун хътин фұғъараяр. Девир я им, гъурметлу көлзавай кас, "Балқан тұналтуна, мух гузавай ламариз"... Балқан - лайихсуз? Лам - лайихлұ?.. Шукур хъуй Аллагъадиз, хұзва чүнни "лайихсузбұрун" "лайихлубурон" арада...

Ағъ, сабур, сабур! Вунни хъаначирил, вуч ийидай чун хътинбуру и гъараз девирда? Гъикъ жедайтла гъалар ина инсанрин? Белки, къведа са вахт, вири чин чайрал эхцигда...

Гъурметлу муаллим

Вадим ГЪЕТЯГЬВИ

Сулейман-Стальский райондин Герейханован хуыре яшамиш жезвай Мамалиевин хизан ина ағъалийрин ва къалахазавай коллективин арада гъурмет авайбурукай сад я.

Къе чаз и хизандин векил, муаллим МАМАЛИЕВ Гъажирамазанакай сұғыбет ийиз кланза. Гъажирамазан Мамалиев 1957-йисуз Герейханован хуыре дидедиз хъана. 1975-йисуз 10-класс хъсан къиметралди күтъягъай ам гъа ийисуз ДГУ-дин физикадини математикадин факультеттеги экечіна. Вуз акылтәрай 1980-йисуз къвалин гъалдиз килигна, Түркменистандин Челекент (гила Актау) шегъердиз фена, ана техникумда муаллим яз къалахна. 1982-йисуз Небитдагъ шегъерда нафтадин техникумда, гъа са вахтунда нянихъ институтда электротехникадай тарсар гана. 1985-йисуз мад Челекент шегъердиз школадыз къалахал ректе хтуна.

Улкведа кылле фейи дегишвилерих галаз алакъалу яз, 1994-ийи-

суз Гъажирамазан Къазанфарович хайи хуырзұ хтана. Гъа чавалай инихъ ада Герейханован хуырлы Османов Раидинан тұварунахъ галай юқыван школада физикадини математикадин муаллим яз къалахазава.

Зигъин, акылтәй чирвилер авай, вич тухадай къайда чидай Гъажирамазан 2013-йисуз коллективиди, саналди сесер гана, профкомдин председателвиле хъяна.

Ам методикадин кабинетдин руководитель ва сад лагъай категория

дин муаллимни я. Школадин обще-ственный үймұрда иштираказа, акалтазавай жегъил неисилдиз ватанпересвилин тербия гузва.

Аялрих галаз "Классдин сятер" тухузва, зайиф аялрих галаз тарсарилай гүгъуынин къалахазава.

Мамалиев Гъажирамазан көве гъатайда зегъет өзінің къалахазава. Гъажирамазан Къазанфарович тарсар гайи ғұдралди аялри кылин чирвилер къачуна, жавабдар къалахазал зегъет өзінің къалахазава.

Файнади яру дипломдалды педуниверситетдин экономикадин факультет, Тамилади Дербентдин педучилише, ДГУ-дин экономический факультет күтъяна, чин пешейрді къалахазава. Сайдади Дагъустандын медакадемияда хъсан къиметар аваз къелзаза, гада Мирзебала ДГУ-дин экономический факультетдин 2-курсунин студент я.

Көхъе чандин сағъвал, яргын үймұр, къалахада алакъунар хъун чи мурад я, гъурметлу Гъажирамазан муллим.

Фатимадиз - сад лагъай чка

Райпресс-қууллугъди хабар гузва

И мукъвара Махачкъалада, Нинийрин театрда, жүккеба-жүре яшарин аялрин иштиракалав аваз, художественный эсерар виридалай хъсандин къелдай-бүр хъягъун патал, республикадин 17-конкурс кылле тухвана. Аялри са шумуд номинациядай чин устадвал къалурна. Мегъарамдхурун 1-нүмрадин юқыван школадин ученица Фатима АГЪАБАЛАЕВА 1-чка-диз лайихлұ хъана.

Конкурсдин тешкилатчырын гафарадалди, ихтиин серенжемри яратмишунра аялрин ашкылнувал артухарзаза, бажарагъ авай аялар жағыуриз күмекзаза. Идалайни гъейри, урус шаиррин классикадин ирсисин виридалай хъсан чешнегірхъи галаз дериңдай таниш жедай мүмкінвал гузва. И жүредин конкурси эсерар фасагъатдиз къелүнин рекъяны сифте камар къа-чузай жаванрин чирвилер артухарзаза, тамашачириң гөгъенш къаттарин вилик экъечүн патал абурун гъевеслувал хъажаза.

Жюридиз конкурсдин иштиракчирикай Күпринан "Гранатовый браслет" эсердай са чук къелай Фатима-

дин алакъунар иллаки хүш хъана. Къейд авун лазим я хъи, Ф.Агъабалаева и конкурсдин школада урус Чаланни литературадин тарсар гузвой муаллим Буржумова Рита Керимовнади гъазурана.

Мегъарамдхурун райондин кылле авай касар Фатима Агъабалаевадиз ва адан руководитель Рита Буржумовадиз конкурса гъалибвал къазанмишун тебрикзаза, абурухъ чандин сағъвал ва яратмишунин рекъе мадни еке алакъунар хъана къелзаза.

Шад гъалара кылле фена

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

Культуралык ийиси күтъялар, мектептердің мэрекеттерінде кылле тухузва.

Ихтиин са мэрекат и мукъвара Сулейман-Стальский райондин Герейханован хуырун аялрин баҳчаданы кылле фена. Баҳчадан аялри къуғунардай къвалин цпл гүргегдакас яру ғарфаралди "Сулейман-Стальский райондин 85 йис" къиенвай стенд ала. Ини къвезвай мұгъманар шад гъалара, аялри күккөрнің күнчілар гуналди, къаршила-мишна. Мэрекат сифте гафрахналди баҳчадан заведующий ГъАБИ-БОВА Умутята ачухна. Ада атанвай мұгъманриз, аялри, вири районълийриз и мукъварал къаршиламишдай райондин 85 ийисин юбилей ри-кин сидкъидай мубарака ва АБДУЛМУТАЛИБОВ Нариман кылле аваз эхиримки вахтара район культурадин, әңгүрүнин, спортдин, ағылшын къалахазал таъминарунин рекъяй вилик физвайди къейдна.

Мэрекатдал ОСМАНОВ Эрзинмана райондин "Гимн" тамамарна. Ахпа аялри шириар къелна, Стәл Сулейманан "Регъұхбанни яр" ширидай са чук тамаша къалурна. Аялрин программада баҳчадан къуллугъчырины иштирака. ГъАЖИЕВА Мадинади, АМАХАНОВА Гүлбагъара, ОСМАНОВА Имарати саналди мани лагъана. Аялри ва работники шаир Сажидинан

"Чан зи Къасумхұръ", "Зарина" маниянни тамамарна. АМАХАНОВА Гүлбагъара, НУРДИНОВА Маяди, аялри и царапарин авторди къиенвай "Майна", "Дидейриз", "Чир жемзач заз Къасумхұръ" шириар къелна.

Эхирдай райондин 85 йисан юбилейдин шад мэрекатдиз гъазур-навай концертдин теклифнавайбуру баҳчадан руководстводиз чух-сагъул лагъана.

Исламдин къанунралди

Къиметар хкажунин вилик пад къан

М.ЯКЪУБОВ, диндин месэлайрай консультант

Чаз аквавайвал, недай сүрсэтийн продукттар ийкъалай-къуз багъя жэзва. Республика-дин Гүкуматдик и месэлади къалабуулхутун тавуна тазвач. Гъавилий арадал атанвай чедин гъалар пайгардик кутун патал чарасуз серенжемарни къабулна кланзана. И кар эзвел-ни-эвел агъалийри недай сүрсэтийн, фан къиметар хкажунин рехъ тагун патал теклифар гъа-зурунихъ галаз алакъялу я

Сифте нубатда тешкилпувилин серенжемар къабулна кланзана. Хурун майишатдин сүрсэтийн товарар асул гъисабдай абур гъасилзайв касарин гъияй маса къачун, и кардални мягкем гъучивални тухун важибуя. И месэла санлай улькведен аграрный сектордин виликни аквавизана.

Исламдин динда сүрсэтийн продуктрин къиметар гын тегъерда хун лазим ятла ачух-диз къалурнава.

Чи Мегъамед Пайгъамбарди ﷺ вичин девирда са бязи шейэр маса гунал къадагъа эцигнай. А шейэр ва продукттар адан девирда ишлемишавай-бүрти. Къадагъадин асул метлеб инсанривай герек шейэр абурун къуват агақдай къимет-рай маса къачуз жедайвал авун тир. Пайгъамбарди тестикирзайвал, и карда са журединни къурусьиз, алдатмишунриз, иллаки алвердин месэлайриз рехъ гун къадагъа тир. Малум тирвал, ахътин нуксанри инсанрин арайра зидвилер пайды хунал гъизвай.

Пайгъамбарди ﷺ хурун майишатда агъалийри чайрал гъасилзайв сүрсэтийн продукттар гъатта абурун тъваруни-хъайни шегъерэглийри маса гун къадагъа аувунтай. Анаис ибн Малика погузыза: “Чаз къумлух чульперин агъалийрин товарар маса гун къадагъа аувунтай, гъатта абур хайи стхадинбур яз хъайтлани”.

Пайгъамбарди ﷺ гъак наджаш-алдатмишун са жу-ре, эгер са касди вич маса къа-чизвайдай из къалуриз, маса къа-чизвай шеинихъ виниз тир къимет гун теклифунни къадагъа аувунтай.

Пайгъамбарди ﷺ, жу-ре-ба-жүрье товарар маса гуз ре-ке авай карвандин вилик фена, а товаррин къиметтайн тахъан-маз, абур маса къачунни къа-дагъа аувунтай. И душушда алверчийри чеб физвай шегъер-да товарар маса гунийн ви- маса къачунни къиметар виликамаз тайнарун чарасуз тир.

Пайгъамбарди ﷺ мусур-манриз шей маса гузвай касар чалал гъун ва я абурувай мал къачувайбуруз маса рекъер

къалурун къадагъа аувунтай. Ихътин душушда а касар ви-ликамаз маса къачунтай то-ваар чип элкъвена маса ху-дай. И месэладин гъавурда аkl акуун лазим я хъи, эгер са ни ятла товар 100 манатдай маса къачуна, ам виниз ва я агуз тир къиметрай маса гунни къадагъа аувунтай. Яни мусурманриз икл лугъудай ихтияр авачир: “За ваз гъа виш манатдин къимет авай товар 70 манатдай маса гузва”. Гъакл мусурманриз алвердик квай маса касарни и ва я маса шей маса къачудайла хъанвай меслятдил элячдай ва маса къачувай касдиз менфятул тир шартлар къалурдай ихтиярни авачир. Месела, алвер ийизвай касдин патав фена, вичин товар 70 манатдай маса гузвай касдиз “за вазай и шей 100 манатдай маса къачуда” лугъудай ихтияр авачир. Иби Умаралагъана: “Товар маса къачувай касдив ам элкъурна вахкун ва я ам маса касдивай маса къачун, я туштла адаа жуван товар теклифун къадагъа я”.

Пайгъамбарди ﷺ, и ва я маса касди шей сифте вичин хуссият патал маса къачун та-вина, маса гунни къадагъа аувунтай. Ада Гъаким ибн Хизамидиз лагъана: “Вуна маса къачур шей жуван гъилиз къедалди элкъ-вена маса хун дузы кар туш”.

И ва я маса шейэр маса гудайла ва маса къачудайла, а шейэрин еридин гъакъиндай, квай вири нуксанарни къалурна, чарасуз ачуходиз лагъана къанда. Товардик квай нуксанар къалурнин метлеб ам я хъи, а шей маса къачувай кас товардин еридин гъакъиндай герек гъавурда аваз жен. Базардин алакъайрин шартлара маса гуз-вай ва къачувай гъи журедин товарар хъайтлани, абурухъ чин лазимливилини къимет хун чарасуз я. И туштла, абур и ва я маса дерди патал чарасузбур жен. Гъавилий Исламда чипхъ ери авачир, инсандин бедендин заарлу сагъламвал къайдадий худдий сүрсэтийн ва я маса журедин зөгъерль шейэр квай товарар маса гун - къачун къевелай къадагъа ийизвай.

Исламдиндик шартни алчиц къабул-зайди, адан вилик жавабдар-вал гъиссэвайди, гъам халис мусурман я.

Михъи мусурман ахътин кас я хъи, са журединни шартлар вилик эцгитавуна. Чехи Аллагъади вичиз ганвай къадар-кисмет къабулзайди. Ада тайнарнайвий диндиз мутъльжэзвайди. Мусурман ахътин кас я хъи, Чехи Аллагъадин вилик руьгъдин, гъакл шейэрин жигъетдайни вичин хиве авай жавабдарвал гъиссэвайди. Гъавилий гъар са мусурманриз нүурсет ганвай тъуль-хъун, алукун, яшамиш хун Сад Аллагъадин эхиримжи дин тир Исламда къалурнавайвал къабулна къанда.

Гъа икл, играми стхаяр ва вахар, эгер күн чи пакдидин исти-мишзвай бязи серенжемринг гъавурда дузыдакас аваз хъайтла, а диндин истишишунрий күв яшшиш патал умудлу даяхни жеда. Аллагъадин эхиримжи динди - Исламди-къалурнавайвал тъуль, хъун, алукун, яшамиш хунни гъар са мусурмандин буржарикай.

Къейд ийин хъи, капитал монополия авун, яни газаф девлете-тар са тимил касарин гъиле хун Исламди чуру кар яз гъисабзаза. Гъикл хъи, ихътин гъалари агъалийрин чехи пай кесибвиле тазваз, мусурманриз уммект пайи-паярзаза - социальный зидвилер тазваза, регъят къазанжи къачунин къаст, вичихъди ялун, къанихвал, чапхунун ге-гъеншарзаза, нетика яз, Исламдин марифатдинни этикадин дидар къарсурзаза.

Исламди къилдин касариз ва я десте-риз девлете-рин асул чешмейя чипв къун, монополия авун къадагъа ийизвай, абур ишлемишинин карда обществодин вири членриз барабар ихтиярар гузва. Мяденар, тамар, вацлар, гъульер ва икл мад - вири девлете-рин асул чешмейя я.

Мусурмандинди вирибуруз, тайин себебар авачиз, бейкарап яз амукъ тавуниз эвер гузва, Пайгъамбарди ﷺ лагъана: “Девлете-ризла саълам инсанри, чарасуз лазимвал авачиз, ма-садбурувай къумек къачун къан-нусувал я”.

Исламда зегъмет чу-гун ла-йихувал яз гъисабзаза, гъави-лия жу-реба-жүрье хилера (къа-дагъа аувунвайбурулай гъейри) зегъмет чу-гуниз эвер гузва.

Исламди гъар гъикл хъай-тлани санайини виликди тухуниз эвер гузва. Имам Гъазалиди ва маса алимрини чирайвал, герек тир промышленность виликди тухун уммектдин саналди тир везифа я.

Мусурмандинди алверчива (ихтикар) гу-гъульай багъя къиметрай маса гунин мураддалди инсанриз сифте нубатда герек тир сүрсэтий (продукттар) къулухъ авун, къевирин къадагъа ийизвай.

Чехи Аллагъадин гъар са эмир са шартни алчиц къабул-зайди, адан вилик жавабдар-вал гъиссэвайди, гъам халис мусурман я.

Михъи мусурман ахътин кас я хъи, са журединни шартлар вилик эцгитавуна. Чехи Аллагъади вичиз ганвай къадар-кисмет къабулзайди. Ада тайнарнайвий диндиз мутъльжэзвайди. Мусурман ахътин кас я хъи, Чехи Аллагъадин вилик руьгъдин, гъакл шейэрин жигъетдайни вичин хиве авай жавабдарвал гъиссэвайди. Гъавилий гъар са мусурманриз нүурсет ганвай тъуль-хъун, алукун, яшамиш хун Сад Аллагъадин эхиримжи дин тир Исламда къалурнавайвал къабулна къанда.

Гъа икл, играми стхаяр ва вахар, эгер күн чи пакдидин исти-мишзвай бязи серенжемринг гъавурда дузыдакас аваз хъайтла, а диндин истишишунрий күв яшшиш патал умудлу даяхни жеда. Аллагъадин эхиримжи динди - Исламди-къалурнавайвал тъуль, хъун, алукун, яшамиш хунни гъар са мусурмандин буржарикай.

Шиклар ягыйди - Г. ЙСАЕВА

Зурба имаратдиз ЭЛКЪВЕЗВА

Земфира БАБАЕВА

Алатай гъафтеда “Международный аэропорт “Махачкала” ОАО-дин администрациияи Республика-дин журналистар патал метгелбу сейр тешкилна. Махсус автобусдаз вухвай чун аэропортуна эхиримжи варцара къилиз акъуднавай къалахар күтгъя-наватлани, къвед лагъай пай амайди я.

Т.Буганова хиве къурвал, аэропорт цийи къайдада тукъуль хъувун патал къве варзни зурвакт ла-зим хана. Хъийдай къалахар газаф аматлани, 19-декабрдиз Дагъустандин аэропорт ишлемишиз вахкуда ва июзз ге-гъенш майдандал Москвадай, Краснодардай ва масанрай хквевай самолетар ацуьда. Майдандал ремонтдин вири къалахар күтъя тахъанвайвилля, самолетрин рейсер ийкъян вахтунда тешкилда. Ада лагъайвал, гила аэропортунайвайвилляй, Бойнг 737-600, Бойнг 737-700, Бойнг 737-900, алай аямдин А-319, А-320, А-321 аэропусар къабулиз жеда. Инал тъварар къунвай само-

летар къулайвилерал ва кудайди къенят авунал гъалтайла, тафаватлую я. Ида билетрин къиметарни ужу-зардай мумкинвал гуда.

“Махачкала” аэропортунин гене-ральный директор Тамерлан БУГАНОВА, адад лагъай замес-тиль Станислав НЕВЗОРОВА, финансирини экономикадин рекъя заместитель Жамал ХАНМУРЗАЕВА ремонт аувунвай чайрихъ ва цийи техникидихъ галаз таниш хъайи журналистин суалзиз аэр-вокзалдин конференц-залда дава-марай гурульшада жавабар гана.

“Махачкала” аэропортунин гене-ральный директор Тамерлан БУГАНОВА, адад лагъай замес-тиль Станислав НЕВЗОРОВА, финансирини экономикадин рекъя заместитель Жамал ХАНМУРЗАЕВА ремонт аувунвай чайрихъ ва цийи техникидихъ галаз таниш хъайи журналистин суалзиз аэр-вокзалдин конференц-залда дава-марай гурульшада жавабар гана.

Къилинди а кар я хъи, Дагъустандин аэропортуниз вичин майданар ге-гъеншардай цийи къулугъар кардик квай ак-ционерный общества я. Иисан вири вахтара адаа къулугъадай техники-кани къанзана. И кар фикирда къуна администрациияи майдандыхъ гель-къведай территория живедий, рукавдик михъдай, багажар чка-дал агакъардай, пассажирар тухудай ва маса крат тамамардай техника маса къачунва.

Къилинди а кар я хъи, Дагъустандин аэропортуниз вичин майданар ге-гъеншардай цийи къулугъар кардик квай ак-ционерный общества я. Иисан вири вахтара адаа къулугъадай техники-кани къанзана. И кар фикирда къуна администрациияи майдандыхъ гель-къведай территория живедий, рукавдик михъдай, багажар чка-дал агакъардай, пассажирар тухудай ва маса крат тамамардай техника маса къачунва.

Лагъана къанда, устларри, пеше-карри виле акъадай къалахар аувун-ва. Аэропокзалдин дарамат гуярчег хъанва. Адан фойедиз гъахъайвал-ди, пассажирриз, гъакл работницир чипзни хъанвай къулайвилер аква-зва. Экв аватнавай ге-гъенш залда ре-гистрациядин 6 касса, самолетрин расписанидин цийи таблояр, терми-налар, алдиинин дидедин къвал, пассажирар акъваздай залар ва маса чакар рази жедайвал тукъуль хъувунва. Т.Буганован гафаралди, аэропокзалдин дараматда жемятдин вири къатариз (мумкинвал ти-мил авай инсанарни фикирда къуна) гъар журедин къулайвилер тешкилнава. Гила, ада лагъайвал, гъа са вахтунда пуд самолет ре-гистрация ийдай къулай шартлар ва мумкинвалер хъанва. Ятлани аэропортун дараматдин къваларив жу-реба-жүрье техникиди ремонтдин къалахар давамарзана.

“Мостоотряд-99” карханадин пешекарри тестикирзайвал, самолетар ацуьдай ва къарагъдай майдандал 114 агъзур тонн бетон-ный асфальт тунва. Асфальтдин яцувал 40 сантиметрдив ага-къазава. Устларри, алай аямдин цийи техника ишлемишуналди, вири

Лагъун лазим я хъи, “Махачкала” аэропорт лап зурба самолетар къабулдай имаратдиз элкъведа.

ЧУБАРУКАР

Квезд и шикилдай аквазвайди Къурагъ райондин Клирийрин хуръун Советрин Союздин Игит Э.Б. Саликован тъварунихъ галай школадин 8-класдин ученица **Сабина МАМЕТОВА** я. Школада хъсан къынметар аваз къелзаяв рушан рикл иллаки лезги чалални литературадал ала. Сабинадиз хайи чал икъван клан хъунихъ са шумуд себеб ава: школада лезги чалални литературадин тарсар къадирлу, тежрибулу мулларми тухузва, Сабина тербияламыш жезвай къвалин къене чехи бубди вичин невеяр халис ватанпресар яз тербияламишунин кардиз къетлен фикир гузва ва къилинди - рушаз Сад Аллагъди яратмийшдай пай ганва. Сабинади шиирап 5-класдилай эгечна къызыза. Абурай чаз аялвилн мурадар, фикирар, тъбиатдин шикилар, хайи ерийрихъ авай мутьуббат аквазва: "Чубарукъ" газет къелзаябуруз адан шиирап теклифзава. Сабинадихъни чаз къелуприн рекье чехи агалкъунар хъана кланзва.

Гад атана

Чив-чив къачуз нүүкери,
Дагълар ацлуз цувкерив.
Гад атана хуруз чи,
Дерди къалин ийиз чи.

Векъер къватлиз багъларай,
Халкъди зегъмет чугвазва.

Цуьквед къунвай дагъларай
Билларни раҳазва.

Типихар гъиз тамарай,
Къарникъузар - яргъарай.
Шадвалзала аялри,
Гележедин хиялри.

Зи Лезгистан, зи Дагъустан

Зи Лезгистан, зи Дагъустан,
Вун я зи рикл алай Ватан,
Хурай дайм вун авадан,
Вун я тек зи риклин дарман,
Зи Лезгистан, зи Дагъустан.

Вун паталди уймуър гуда,
Амма за вун маса гудач.
Такурай ваз дявяер мад,
Вун гъамиша хурай абад,
Зи Лезгистан, зи Дагъустан.

Рагъ дагъдикай хкатзава

Рагъ дагъдикай хкатзава,
Нурап чилел аватзава.
Чим гуз халкъдин риклериз,
Берекат гуз никлериз.

Рагъ дагъдикай хкатзава,
Тъбиатдив агатзава.
Теменар гуз цукверизни,
Яйлахдавай векверизни.

Рагъ дагъдикай хкатзава,
Йиф чиливай къакъатзава.
Эгечизава къалахдив мад,
Зи халкъ рикле авай мурад.

* * *

Виклергъ я чи Дагъустан,
Виклергъ я чи инсанар.
Ийизва зи Ватанди
Вири дуњня гъейранар.

Къуватлу я жеғилар,
Шад я дайм гүгъульар.
Къуй амукуй виклергъдиз
Мультуғъариз мензилар.

Дагъустан я диде чи,
Дагълар язва бине чи.
Чи халкъариз таклан я
Хайн касни, фитнечи.

Шикилар квелди чара ятла тайнара

Наида РАМАЗАНОВА

Женжел кац

Хразвайди гъильеваз,
Баде фена ахвариз.
Кацни хъана къалеваз,
Зварар гана гъалариз.

Гъатна гъаларин къене,
Кацкай са къватл хъана.
Адан ванцелди баде,
Ахварийк ват хъана.

Киче къуър

Къуъре тарцин хам чухваз
Юзурна хилер,
А хилелай аватна
Са еке чуъхвер.
Рикл аватна, са хъел хъиз,
Катна киче къуър
Чуъхвер яна далудал
Хъфена къутъуър.

Чиркин гада

Къацланва вал алайбур,
Им гъи къайда я?
Хъуърезва вахъ галайбур,
Чиркин гада я!
- Килиг садра гүзгүльдиз
Акун герек я!
Ихътин къацлай гададиз
Запун герек я!

Дидедин къумекчи
Кар алакъдай гъилериз
Къвалах жағыда.
Акурла кар вилериз,
За гъам ийида.

Заз лугъузва дидеди:
Риклин хиял я!
Зун - дидедин къумекчи,
Къегъал аял я.

Чи Марал

Чаз гъвечи дана ава,
Лаклаб я Марал.
Ядни, векни ярма гуз,
Хъанва гила кал.

Вич хъсан хвена лугъуз,
Зун хуъзва гила
Некни дуъдъвер гъар юкъуз
Гузва Марала.

Гыкъван жеда, лагъ

Мука авай чубарак
Хтана мад сад
Вири шумуд хънатла
Фикир ая, фад!

Вечрехъ галай вад цициб,
Къвед катна салаз,
Чир тахъун квезд я айиб,
Лагъ, амайбур заз?

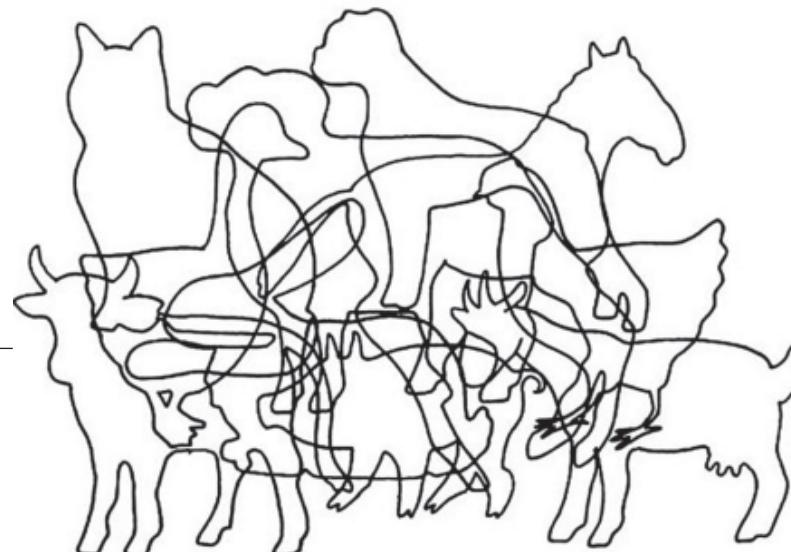
Темпел пси

Пичин къане псиidi
Ийизва ахвар,
Адан патав къифери
Жакъвазва члахар.

Тум юзайла псиидин,
Катзава къифери.
Ахла хъвез мад чипиз,
Чугвазва кефер.

Шикилар жагъура

Шикилда рангар экъуъра

Бици къумекчи

Мегелияр

* * *
Туквендай Айишади
дидедивай хабар къазва:
- Я диде, "докторская
колбаса", им дуктури гъа-
зурзаявайди яни?

- Ваъ. Дуктури гъазурзаявайди туш.
Зегъле фенвай тегъерда Айишади колбасадиз ки-
лгина хъиз хълагъазва:
- Я аламатар! Бес ам квекай ийизвайди я?!

* * *
5 йис хъанвай Алиди суфрадал алай шоколаддиз
вил яна хъиз лугъузва:

- Диде, вуна и шоколад дуъз чкадал эцигнавач. Ам
инлай вахчуна яргъал хъиз эцига, - агъур нефес акъа-
дарна хъиз алава хъийизва: - Аялриз шоколадар са
къандайди я хъи!..

* * *
Бици Мадинкадивай диде Фатимади хабар къазва:
- Я Мадинка, бес вуна къвед лагъай носки вучиз
алукъинч, я чан руш?
- Ам за Золушкади хъиз, квадарнава, - жаваб гузва
чин чурна хъиз Мадинади.

* * *
Виридалайни ширин жив, лацу жив я! - лугъузва ви-
чин даҳдихъ элкъвена, живедиз вил ягъиз, бици Алиди.

* * *
Вад савай Сайидаз са йис хъанвай вичин гъвечи
стхадихъ галаз къугъаз артух къандач. Дидеди вич
гъамамдиз фидалди Сайидавай талабзава:

- Чан хва, за чуъхънар ийидалди, вуна Рустамчик
ишехъ тийидайвал, машъулара ман.

- Пагъ! - лугъузва мягътэл яз Сайида. - Гъихътин
амалдарди ятла килиг садра! Ам ни ханатла, гъам ки-
лигни авурай!

* * *
Аял хъанвай Мегъри халадал вичин дидедихъ га-
лаз къиль чугваз атанвай Султана, таза бицилекиз вил
яна хъиз, хабар къазва:

- Я хала, вуна аял гъинай къачуна?
- Больницидай къачуна, чан халадин. Ам гзаф
багъаз акъвазна заз.

Са гирен фикир авурдалай къулухъ Султана хала-
диз жаваб гузва:

- За чи даҳдиз ихътин бицилек Москвадай къачу лугъу-
да. Москвада ужузнин акъвазда, ерини хъсанди жеда.

Чин гъазурайди - Жамиля Гъасанова

“Дагуниверсиада- 2014” Студентрин спортдин фестиваль

Шикип ятьанды - Г. ИСАЕВА

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Алай вахтунда Дагъустандин меркезда 1000-далай виниз студентрин иштираквал аваз чи республикада сад лагъай сефер яз тешкилнавай спортдин фестиваль “Дагуниверсиада -2014” - Дагъустан Республикадин Кыилин Кубок патал акъажунар - кыле физва. Ана Дагъустандин 7 вуздин ва 11 ссуздин командаир иштиракзана. Спортдин и серенжемдин тешкилчичирия РД-дин жегъилрин кратин рекъяй, физический культурадин ва спортдин, образованидин ва илимдин министерствояр, гъакни РД-дин жегъилрин Ачух гъукуматя.

16-декабрдиз Махачкъала, “Дагъустандин жегъилар” газетдин конференц-залда кыле фейи пресс-конференциядал студентрин спортдин фестивалдин тешкилчичирия: РД-дин жегъилрин кратин рекъяй министр Заур Къурбанова, Олимпиададин чемпион, алай вахтунда РД-дин физический культурадин ва спортдин министрдин заместитель Гъайдарбек Гъайдарбекова, Каспийскдин энергетический коллеждин директордин заместитель Курамегъамед Курамегъамедова, РД-дин жегъилрин Ачух гъукуматдин физический культурадин ва спортдин комитетдин председатель Гъамзат Гъамзатова студентрин спортдин фестивалдик, адан макъсаддикай, санлай республикада массовый спортдин месэлайрикайни лагъана.

Заур КЪУРБАНОВА республикадин исполнительный властдин санлай са шумуд органдин иштираквал аваз кыле физвай спортдин и серенжемдих: студентрин арада массовый спорт ківачел акъалдар хъувунал гъалтайла еке важиблувал авайди къейдна. Адан гафарай мадни малум хъайвал, и серенжем республикадин кар алай проектирай сад тир “Инсанвилин капитал”, адан подпроект “Жегъилрин Дагъустан” кылиз акъудунин сергъятра аваз тешкилзаяв мярекатрикай сад я.

- Гыч са шакни алачиз, “Дагуниверсиада-2014” студентрин спортдин фестиваль гъам спортдин, гъам жегъилрин умъурда, гъамни чирвилерал гъалтайланни еке вакъия я. Зун умудлу я, ихтиин

проектрих чи республика патал еке хийир ава. Къенин юкъуз чун массовый спортдикай, сагълам умъур кыле тухункай гзаф раҳазва. Республикадин машгүр спортсменрин - спортдин рекъе еке агалкъунар къазанмишнавай ксарин - иштираквал аваз ихтиин серенжемар тешкилуни чи жегъилар спортдин важиблувилин гъавурда тваз күмекда, - алава хъувуна министрди.

Дагъустандин халкъдых вири девирра лигим сагъламвални, спортдин рекъе еке агалкъунарни хъайди къейд авунихъ галаз сад хъиз, Заур Мажидовича “Дагуниверсиадади” гзаф жегъилар патал спортдин еке майданар ачуунник умуд кутазвайдакайни лагъана.

Гъамзат Гъамзатова студентрин спортдин фестивалдик квай спортдин жуърэйрикай куърелди сүльбетна. Кылди къачуртла, аник регби-7, шахматар, баскетбол, волейбол, мини-футбол, столдал къуѓувадай теннис, гъакни спортдин тематикадай викторина квайди къейдна. Спортдин акъажунар ДГУ-дин ва ДГПУ-дин спортзалра, республикадин шахматтин квада, “Труд” стадиондал, викторина лагъайтла - ДГТУ-да кыле фидайдакай хабар гана.

Гъайдарбек Гъайдарбекова РД-дин физический культурадин ва спортдин министерство ихтиин жуъредин мярекатар кыле тухун патал күмекар гуз гъамиша гъазур тирди къейд авунихъ галаз сад хъиз, республикада спортдин фестиваль икъван чавалди кыле тухун тавун гъайиф чуѓвадай кар тирдал фикир желбна. Ада ва гульгульлай раҳай Курамегъамед Курамегъамедова чеб чин тежириба жегъилрэз гуз гъазур тирдакай лагъана, гележегда и фестиваль кыле тухун адедиз элкъведайдак умуд кутунвайди лагъана.

Пресс-конференциядин иштиракчири журналистрин са жерге суалризни жавабар гана, абурун теклифрихни яб акална. Кылди къачуртла, гележегда студентрин спортдин фестиваль неинки са чи республикадин, гъаки Кеферпатаан Кавказдин студентрин арада тешкилун хъсан теклиф яз гъисабна.

Накъ, нянин сятдин 4-даз, Махачкъала, ДГПУ-да “Дагуниверсиада-2014” шад гъалара ачууниз талукъарнавай мярекатни кыле фена. Студентрин спортдин фестиваль 20-декабрдалди давам жеда.

Ахцегърин спортшколадин зурба агалкъун

АЗАДДАКАЗ КҮРШАХАР КҮН

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

И ЙИКЪАРА Брянска 2 сеферда Советрин Союздын Игит лётчик Павел Камозинан мемориалдин Вириоссиядин турнир кылы фена. Мастервилин тівар къачузтай и нуфузлай ақъажунра Брянск шеңбердинни күнши областрибурулай гъieri, Москва, Санкт-Петербург, Калининград шеңберрин ва Дагъустандинни Белоруссиядин жегъиль пагъливанрин гужлу командаир иштиракна. Адедиз элкъенвай и турнирдиз, жегъиль пагъливанрин дирашибашвал, устадвал ва руғъдин мягъкемвал хажзаяв къетен мектебдиз хъиз, виниз тир къимет гунали, ақъажунрин кылини судья Алексей БЕЗУЛИНА адан тешкилатчиризни иштиракчириз саѓърай лагъана.

И ақъажунра А.Гъаниеван тіварунихъ галай Ахцегърин ДЮСШ-да тербия къачур ва алай вахтунда ДГУ-да физкультурадин факультетдин 2-курсунан келзаявай Беглерхан МИСРИХАНОВНИ (тренер спортшколадин директор, РФ-дин спортдин мастер Марсел ГъАЖИЕВ) лап хъсан патахтай тафаватлу хъана. Дагъустандин командаидик кваз иштиракай ада, гъасиррал экъечтай күд бягъсинани вичихъ галаз ақъажазвайбуруз гъич са мумкинвални тунач. Финалдин бягъсина белорусси Валерий РОМАНЕНКОДИН винел инанмишвилелди гъалибвал къазанмишнади, 65 килограмм заланвал авайбурун арада ада турнирдин чемпионилин, азаддиз күршахар күнай РФ-

дин мастервилин гъундурур тіварар къазанмишна. И чехи агалкъун чна Беглерханаз, адан диде-бубадизни тренердиз риқын сидкыдай мубаракзана!

- И турнирдани тестик хъайвал, Ахцегърин спортшколадин ученик Беглерхан Мисриханов вичин яшаринни заланвилин категорияда алай вахтунда Дагъустанда азаддиз күршахар күнай лап хъсан ва умудлу жегъиль пагъливанрикай сад я. Инанмиш я хъи, мукъвал гележегда ада вичикай Россиядин ва международны чехи ақъажунраны малумарда, - лугъузва азаддиз күршахар күнай Россиядин лайиху тренер, Европадин чемпион, Беглерхан Мисриханов Вириоссиядин мастервилин турнирдиз тухвай Эсед ШАГЬМАРДАНОВА.

Къурагъирин командаидин устадвал

ШТАНГАЙР ХКАЖУН

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Са тимил вахт идалай вилик Избербашда скамейкадал къатканда штангаяр (жим штанги лёжа) хкажунар Дагъустандин чемпионат кылы фена. Къейд авун лазим я хъи, и журе, яни скамейкадал ярх хъана, штангадин арада авай ракъун тівал хурудив агатдайвал эцигна, ахла къунтер дузы же-далди ам хкажун, штангайрихъ галаз алакъалу яз дуньяды виридалай машгүр упражненийрикай сад яз гъисабзана. Залан атлетикада хъиз, спортдин и жуъредани спортсмендиз пуд сеферда штанга хкаждай мумкинвал гузва, абурукай виридалай хъсанда хъайи нетижка гъисабзана.

Дагъустандин чемпионатда республикадин шеңберрай, гъа гъисабдай яз Махачкъаладай, Дербентдай, Избербашдай, якъни Къаякент, Губден, Первомайск хуърерай ва Къурагъ районындай тир спортсменри иштиракна. Абурун арада Россиядин чемпионар, международны классдин спортдин мастерар, Дагъустанда пултар хкажунай рекордар эцигнавай ксарни авай.

Къурагъ районындай командаиди жуъредин ақъажунра иштиракайди сад лагъай сефертиртла, нетижаяр хъсанбұр къалтурна, къизилдин-5, гимишдин-2, бурунжидин 2 медаль къазанмишнади, командаирин арада Къурагъ районындай команда 1-чакидаз лайиху хъана: ада 83 кг-дин заланвал авай спортсменрин арада 152,5 кг-дин заланвал авай штанга хкажна. Аферин!

И чемпионатда Махачкъаладин командаиди - 2, Избербашдин командаидини 3-чакар күнан.

Чемпионатда виниз тир дереҗадив агақын патал Къурагъ районындай командаидик квай агадиҳъ галай спортсменри чин лайиху пай кутуна: 59 кг-дин заланвал авай спортсменрин арада Эдгар АЛИБЕГОВ - 1 (95 кг къведай штанга хкажна), Юсиф РАМАЗАНОВ 3-чакидаз (80 кг къведай штанга хкажна) лайиху хъана. Къурагъ районындай командаидик квай мад къве спортыменди 66 кг-дин заланвал авай спортсменрин арада чин устадвал къалтурна. Икк, 122,5 кг къведай штанга хкажай Альберт АЛИХАНОВА -1 ва 117,5 кг-дин заланвал авай штанга хкажай Ренат ОРУЖЕГОВА 2-чакар күнана. Гульмегъамед ХИДИРНАБИЕВА вичин заланвал 74 кг яз, 115 кг къведай штанга хкажунади 3-чакар къазанмишнади, Ислам РАМАЗАНОВ 2-чакидаз лайиху хъана: ада 235 кг къведай штанга хкажунади 1-чакар күнана, Дагъустандин цийи мад са рекордни эцигна. 1-чакидаз лайиху хъайибурун арада вичин устадвал 120-далай гзаф заланвал авай спортсменрин арада къалтурай, Эдгар ОРУЖЕГОВИ Ава. Ада 220 кг къведай штанга хкажна.

Къурагъ районындай командаидин тренер Фейруз КъУЛИЕВА Дагъустандин чемпионатда иштиракун патал къумекар гайи “Къурагъ район” МО-дин кыил З.АЗИЗОВА З.АЗИЗОВА за спонсор Спартак МАНЧАРОВА З.АЗИЗОВА чухсағыл лугъузва. Адан гафарай мадни малум хъайивал, алай вахтунда спортсменри 2015-йисан январдиз Махачкъалада шеңбердин Кубок къазанмишнади патал кылы фидай акъажунриз гъазурвал ақвазва.

Аялрикай боевикар ийизва

"Исламдин государствводи" аялар женгинин гъазурвилер аквадай лагерриз желбаза. Идан гъакындай ООН-дин Хатасувилин Советдин заседанидал и организацидин генеральный секретардин заместитель Валери Амоса малумарна, хабар гузва ABC News-ди.

ОНД-да боевикриз элкъуэрзавай аялрин къадар гзаф жезвайди къейдна. Адан гафаралди, виридалайни гъвечидан 5 ийстир 350 аял Сириядин Ракка шеъверда авай "Исламдин государстводин" женинин гъазурлухвилиринг лагерда хъана.

Амоса гъакни къейд авуна хъи, тади гъалда мергъяматлувилин къумеедин иштияж авай аялрин къадар алай ийисан февралдилай 4 миллион тиртла, къенин ийкъалди 5,6 миллиондив агаънава. "Аялар ягъиз рекъизва, абуруз гужарзва, абуруз гуж гъалибазва", - къейдна генеральный секретардин заместителди. Гъа са вахтунда ада "Исламдин государстводин" боевики "аялар хейлан инсанар алай чакрайл жазаламишайдан" гъакындайни хабар агаъзваидайлагана.

"Зулумкарвал, гужар авун ва инсандин умъмр гъисаба такун чурууцдин асул лишанриз элкъенва", - къейдна Амоса. Адан ООН-дин Хатасувилин Советдивай Сириядин инсанрин ихтиярар чурунал эхир эцигун, гъакни и тахсиркарвилер авуник шерикбур жавабдарвилес чуగун истемишина.

12-декабрдиз Багъадда авай англиканский килисадин къили а кардин гъакындай малумарна хъи, Иракда "Исламдин государстводин" боевики хаушара диндиз вяз ийизвай 15 ийисав агакна яшар хъанвай 4 аялдин къилер атлана. Абуру чин диндивай къекъеңдай лугъунай, ислам къабулуникай отказ авунай жазаламишна, хабар гузва The New York Post газетди.

Гъа и юкъуз "Исламдин государстводин" боевики Сириядин рагъакидай пата ислам диндикай чуру гафар лагъай къуд итимдин къилер атлайди малум хъана. Жазаламишун и къурулущик ақатзавай "Исламдин полицияди" тешкилна. Идаз ухшар авай мад са жазаламишун 8-декабрдиз къиле фена. А чавуз боевики улкведин кеферпата авай шеъгеррикай сана яшамиш жезвай итимдин къил атлана.

Алай ийисан декабрдади вири дүньяда жигъаддиз экъечнавайбуру 5042 кас яна къена. Лондонда авай BBC Word Sezvise ва Пачагъульдин колледждин докладдал асаслу яз, виридалайни гзаф инсанар (2206) "Исламдин государстводин" терефдарри яна къена. Абурулай гуъгуънал "Боко Харам" ва "Талибан" дестеяр ала. Абуру сада 801, мульку дестеди 720 кас яна къена. Гъа са вахтунда виридалайни гзаф инсанар Иракда (1770), Нигерияда (786), Афгъанистанда (782), ва Сирияда (693) кас яна къена.

Обамадин малумат

США-дин президент Барак Обамади Америкадин армияди къецепатан улквейра военный зурба серенжемар тухунин вахт эхирдиз атанвайди малумарна. Гъа са вахтунда

государстводин къили къушунар жуъребажууре месэлэяр гъализ гъазур яз хъун лазим тирди къейдна, хабар гузва ABC News-ди.

"США-ди пияда къушунрин иштираквал аваз маса улквейра военный зурба серенжемар къиле тухтай вахтар эхирдиз атанва", - малумарна Обамади, пуд агъзур аскер къват хъанвай Макгайр - Дикс Лэйккарст военный базадал рагай вахтунда. Ада рикъел хана хъи, алай ийисан эхирдади Афгъанистандай асуул чистар ахкъудунин къвалахни эхирдиз къведа.

И улквела хатасувал таъминарун, адан гафаралди, 2015-ийисан сифте къиперилай чкадин властар машгъул жеда. "13 ийсалай гзаф вахт алатаидал къулухъ Афгъанистанда чи женгинин серенжемар күттэг жезва", - къейдна президентди. Гъа са вахтунда ада и регион, гъа виликрай хъиз, хаталу чуя амуқьдайди алава хъувуна.

Обамади рикъел хана хъи, Афгъанистанда ва Иракда авай 180 агъзур аскердикай, анра 15 агъзурдадай тимил амуқъда. "Гележегда чи къушунар мадни битавбур жеда. Амма, къу главнокомандующий яз, заз вилик эцигдай месэлэяр гъализ, къун гъазур тирдахъ инанмиш жез къланзва", - малумарна государстводин къили. Ада къейдна хъи, США-дин армиядихъ, гъа виликрай хъиз, виридалайни хъсан пек-партал, ярак, гъазурвал ва командование жеда.

2014-ийисан эхирра США-дин ва НАТО-дай тир союзникрин контингент Афгъанистандай эхкъечун лазим я. Идалай гуъгуънлиз Америкадин аскеррин са пай чкадин армиядиз ва полициядиз къумек гун патал улквела амуқъда. США-дин къушунрин статус къве терефдин хатасувилин икъардади тайинарда. Ам адал къулар чуғурла, 2014-ийисалай гуъгуънлиз Афгъанистанда жедай НАТО-дин къушунрин статусдиз талукъ къилдин икъар кутлунун лазим я.

Машинар къунва

Днепропетровский областдин губернатор Игорь Коломойскийди пулуналди таъминаравай Украинадин МВД-дин маҳсус "Днепр-1" батальонди Донбассдин агъалияр патал мергъяматлувилин къумек авай пар чуғувадай машинрин колонна къунва. Пар Донецкдин агъалияр патал Украинадин бизнесмен Ринат Ахметован штабди къватнавайди я, хабар гана 14-декабрдиз, "Украина" телеканалдан асуслу хъана, "Цийивилер" РИА-ди.

Ринат Ахметован мергъяматлувилин къу-

мек авай 22 машин Донецкдиз фидай рекье законсуздаказ ақвазарна. "Днепр-1" батальондин аскерри Курахово райондин патав гвай блокпостунийдай документар къайдадик квач лугъузай багънайранди машинар ахъянач. Телеканалди фикрэзвайвал, законсуз къалахар Днепропетровский областдин губернатор, олигарх Игорь Коломойскийдин ва адан мукъва юлдашрин иштираквал аваз къиле физва", - хабар гузва телеканалди. Украинадин МВД-дин патрульно-постовой къулгүйдин маҳсус "Днепр-1" ботальон 2014-ийисан арелдиз Украинадин къенепатан къарин министр Арсен Авакован къарадади тешкинавайди я. Подразделение пулуналди таъминарун Днепропетровский областдин государстводин администрациядин председатель Игорь Коломойскийди вичин хивез къачуна. 2013-ийисан делилралди, адахъ 3,7 миллиард доллар девлет ава.

Маҳсус "Днепр-1" батальонди Донецкий областдин территориядай къиле фейи са жерге женгера иштиракна. 2014-ийисан 23-майдиз губернатор Сергей Тарутади маҳсус метлебдин подразделенидик регионда гъалар къайдадикай хуудунай тахсир кутуна. 2014-ийисан 4-июндиз РФ-дин Генеральный

прокуратурадиз "Днепр" ва "Донбасс" батальонар террористилин дестеяр тирди къалурунин гъакындай таалабун рекье тұна.

Ринат Ахметов Украинадин лап девлетту бизнесмен я. Адан девлетдин къадар 2013-ийисуз 22,3 миллиард доллардиз барабар тир. 2014-ийисан гатуз бизнесменди "Мергъяматлувилин штаб" тівар алай тешкилат арадал гъана. Ада Украинадин къиблединирагъекъечайдай пата дяведин тъерекатрин вахтунда зияннар хайбуруз къумек гун тешкилзана. Штабдин везифайрик хаталу чайрай инсанар масанриз къучарун, Луганский ва Донецкий областтин ағылайиз сурсет паюн, медицинадин идарай лазим тир медикаментралди ва тадаракралди таъминарун ақатзана.

Каш Чүгвазва

Россиядин СИЗО-да авай Украинадин летчица, Верховный Рададин депутат Надежда Савченко каш чуғун малумарна. Идан гъакындай адан адвокат Марк Фейгина Twitterде авай вичин микроблогда хабар гузва.

Адвокат Илья Новикова субъеттавайвал, летчицидай вичив медицинадин рекъя къумек агак тийизвайвиялай каш чуғун къардиз къачуна. СИЗО-да Савченко каш чуғун ақвазарун, Донбассда чкадин сечкияр Украинадин законодательстводихъ галаз къадайвал тухун къалурнавай. Къилди къачуртла, Донецкий ва Луганский областтин ополчениринг гузычилик квай территоријирап республикадин къилер ва чкадин парламент хядай сечкияр къиле тухвана. ДНР-да ва ЛНР-да сечкияр къиле фейидалай гуъгуънлиз цийи къилелай гуълле гуз башламиш хъувуна. Гъа са вахтунда терефар Минскдин икъарарап чурунай сада-садак тахсир кутас хъана.

Декабрдин сифте къилерай чуъръқдин иштиракчияр раҳурин цийи раунд къиле тухунал рази хъана. ДНР-дин Халъкдин Советдин вице-спикер Денис Пушилина гъавурдик кутурвал, "Сада-садахъ галаз меслят авун ва тъялун лазим тир хейлин месслэяр къват хъанва", масакла хъайтла, "абур чавай гъализ же-дач". Цийи гуърьуш жедай вахт гъеле тайинарнавач.

Китайдай Россиядиз хтана

Ноябрдиз Китайдай фейи Амурдин Устин лакъаб алай пеленг Россиядиз хтана. "Цийивилер" РИА-диз "Пеленг" тівар алай маҳсус инспекциядин пресс-секретарь Виктор Сердюка хабар гайвал, ам Чехи Уссурийский островдал сергъятдилай элячна.

Спутникдин депилрал асуслу яз, Устин пеленг 14-декабрдиз Россиядиин Китайдин сергъятдилай элячна. Ам исятда остродин Россиядин паюна ава. Спутникдин депилралди, ада вич лап секиндиз тухзува, тимил къекъезва, къейдна Сердюка. Адан гафаралди, Устин Китайдиз хъфин, я тахъайтла Чувурдин автономный областдин ва Амурский областдин территориидиз хтун мумкин я.

Къве йис идалай вилик Уссурийский тайгада чкадин ағылайиз гишила рекъизвай пелендин 5 шараг жағъана. Абуру Приморье-да авай маҳсус центрадиз рекье тұна. Гуъгуънлай абуру, гарданра маҳсус чұларни тұна, тайгадиз ахъянач.

Рекъем

• Санитариядин нормайралди аял гъафтеда анжак къве сеферда, 10 дәкъикъадилай гзаф тушиз, компьютердихъ ацуқъариз жеда, тахъайтла адан сағыламвилиз зиян хкатда.

ЦБ-дин курсуналди къенин юкъуз:

1 доллар - 61,15 манат,
1 евро - 76,15 манат,

къизил (1 гр) - 2357,79 манат,
гимши (1 гр) - 33,13 манат.

ИНТЕРНЕТДАЙ.

Гъазурайди - Шагысмаил Гъажимиризоеев

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛАР:
РД-дин Халкъдин Собрание,
РД-дин Гыкумат
367000, Махачкала, пл. Ленина, 1

КЫЛИН РЕДАКТОР
А.У. САЙДОВ
Тел/Fax. (872-2) 65-00-60
E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

КЫЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-13-55

КЫЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ -
ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Д.Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГИМОВ
65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН
Ж.М. САЙДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
К.М. КАЗИМОВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М.А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
А.Х. ГЫАМИДОВ
65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЬАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
Ж. ГЫСАНОВА

Чап ийиз ваххудай вахт - 21.00
Чап ийиз ваххана - 18.00

Газет "Лезги газетдин" компьютеррин базада
гъазурна.

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда
чапна.

367000, Махачкала,
Пушкинан къче, б.

Тираж 7924

Макъалая редакцияди түкүлүр хъийизва.
Макъалайриз решенциир гузвач ва аубор ол-
къивена ваххуввач. Редакциядинни макъалай-
рин авторрин фикирар сад таххун мумкин я.

Газет массовый коммуникацийин хиле зако-
нодательстводал амал авунал гузчывал аву-
нин ва культурадин ирс хүнин рекъий РФ-
дин Федералый күллүгдин Кыблепатан
федеральный округда авай Управлениди ре-
гистрация хувуунва.

ПИ № ФС 10-6468 2007-йисан 26-январь

РЕДАКЦИЯДИН АДРЕС:

367018, Махачкала,
1 Петродин проспект, 61.
7-мертеба.

(Г) - И лишандик квай материалар
гъаквидихъ чапзавайбай.

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г.Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Мубаракрай!

Каспийск шегъердин Алишверишин къвалин сагъиб,
виликан Халкъдин Собранидин, гила шегъердин Собрани-
дин депутат, "Лезги газетдин", лезги медениятдин, спор-
тдин, вири хъсан краиз мердвиледи къумекар гузвай
усурви хва АЛИХАНОВ Мирзехан Медетхановичаз:

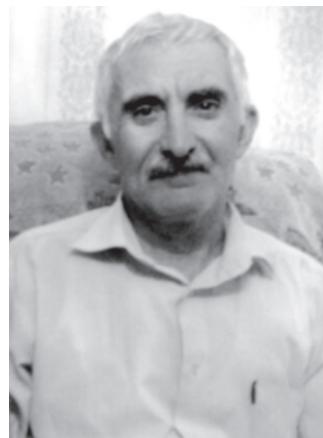

Гъунарду карчи, зурба
меченам,
Хкажда кар чи, чилел
тевгъяна.

ВУН ХАЙ ИЮГЪ ТЕБРИКЗАВАЙ "ЛЕЗГИ ГАЗЕТДИН"
РЕДАКЦИЯДИН КОЛЛЕКТИВ.

Дербентда яшамиш жезвай миграгъви хва, Дербентдин
"Волна" т'вар алай илимдинни ахтармишнардай
институтдин чехи къуллугъчи
АТЕМОВ Руслан Гъамидуллаевичаз:

Чан гъизвайди гзаф цийи
заттарал,
Алахънавай гзаф къариб
хаттарал,
Космосдайни жасъида чаз
гелер ви,
Гъавайда акъгимшидик
квач цвелер ви..
Мадни ульткем камар
къачуз пакадиз,
Ви гъакъиндай гена виний
рахади!
Чаз къланда ви агъуз тежсер
такабур -
Хаттур, гъуремет,
берекатар - ахъабур!
ВИ 60 ЙИСАН ЮБИЛЕЙ ТЕБРИКЗАВАЙ ВАХ НАСИЯТ ВА
ВИРИ БАГЪРИЯР.

Еке агалкъун къазанмишна

ЧИ КОРР.

Са тимил вахт идалай вилик
Москвада гележеддин юристар
пatal Вириrossиядин илимдин-
ни төхрибадин конференция кын-
ле фена. Дагъустан Республика-
дадин делегация Махачкала
кардик квай Россиядин правовой
академиядин Кеферпатаан Кав-
каздин филиалдин (СКФ РПА)
студентрикай ибарат тир. Илим-
дин конференциядин кылин
макъсад гележеддин юристриз
практикада чеб расалмиш хъун
мумкин тир гъалара пешекарви-
лин ва илимдин рекъий чипхъ
авай вердишвилер ви чирвилер
инглис чалалди къалурлу тир.

Конференцияда винидихъ
т'вар къунвай СКФ-дин РПА-дин

Хабарар

Къуне къвенани?

Цналвийрин тел

Гъуреметлу къилин редактор! Исламудин муаллим!
Къу эвер гуниз жараб яз, чна, Цналрин юкъван школадин му-
аллими - РАМАЗАНОВ Абдулашима ва ВЕЛИБЕГОВ Рамазана
- лап хъсан къелзай 8 аялдиз цийи иис патал 8 "Лезги газет"
къвенана! Чи патай - пишкеш!

Санлай цналвийри 38 газет къвенеа! Мадни хъунук умуд ква!

Къыххъ, дустар!

Зи газет

Давуд ШЕРИФАЛИЕВ

Лугузва за атлұз-атлұз,
Лезги халкъдин руғъын сурсөт,
Гъар гъафтедин кишин кюкъуз
Зун ава вун ийиз гъузет.

Хулер, къвалер агуздавай,
Даим вакай умудздавай,
Гъар сана хъби мухбирап
Гъуремет аршдиз акудздавай.

Цийи хъур

Ван авуна!

Йисан маъала

Ферид ВАГЬАБОВ

Цинин йисан "Лезги газет-
дин" 4 декабрдин 49-нумрадиз
акъятнавай Исламудин Гъульсей-
нован "Лезги жемятдин ялвар"
мақала - им вири лезги халкъ-
диз эвер гун яз гъисабиз жеда.

Сифте йисара Мегъармад-
хурупун райондин Советский
хуруп "ЛГ", гъа газет акъятай
юкъуз-хемисдиз агақъавайди
тир ва почтальонри пайни хъий-
извай. Хемис югъ чна лап багъя,
играми мугъман къvezvay хъиз
вилив хъзвай.

Редакцияди газетдин къимет
хаж тийизвайди вири халкъдиз
аян я. Амма, "Россиядин почта-
дин" чи республикада авай управ-
лениди "ЛГ" ахгакъарунин
къимет йисалай-суз хажжазува.
Ятлани чав газет жумъядин бязи
вахтара кишин, базардин йикъ-
арани агақъарзана. Мумкин я, по-
чтальонрик тахсир кутун, амма
абуру - Алиева Теронеди ва
Шагъ-Гъульсейнова Ферозади -
газет хурупуз хтай юкъуз пайни
хъийизвайди лугъузва.

"ЛГ"-дин ери йисалай-суз
хъсан, гъурчег жезвайди ам къел-
зайбайбуруз аквазва. Маналу, ин-
тересный мақалаляр артух жез-
ва. Гъеле диндиз талукъ къилдин
чинар, къецепатан улквейра
шаммиш жезвай, къалахазавай чи
миллетдин дережа, т'вар хажжаз-
вай къельп рухвайрикай ва руша-
рикай чаз раижавай хейлини мате-
риалар чапзана. Мад вуч къланда!..

Исламудин муаллимдини
вичин мақалада ачуҳидиз къиен-
вич, газетдин нумаира гъазурун па-
тал редакциядин журналистри
гъихътин тафаватлу зегъмет къа-
чузватла. Ада вири лезги жемят-
дин эверзава, минетзава, вири

дарвилеризни таб гана, жуван
"Лезги газет" къын!

Газетдин къимет багъя я лу-
гъуз, ийизвай багънаяр вири би-
ненсузбур, манасузбур я.

Паплурсун са пачка 50 манат-
дилай башламишна виш манатди-
лайни багъабур ава. Бес са юкъуз
чугуна гадарзавай са пачкадихъ
(бизибуру 2-3 пачка чугувазва са
юкъуз) 100-200 манат гузхайила,
йисан къене газет къын патал
акъятзавай 774 манат гыллачун
мердилел харж жеда?! Мад
эрекъдикай чун раханин тийин.

Газет багъя я лугъузвайбуруз
мад са мисал гъин. Бязибуруз
ксяй месик иситла къан жезвай
хъиз я. Хурые яшамиш жез, къа-
цу хъач-мач къачуз жеда. Дербентдин
вичиз физватла? Советский хъур-
ре вирибурухъ къалерин патав
салар, хвалани дигидай яд ава.
И къанду набататар, хъчар, жуван
сала хъана къанзайбур, Дербен-
тдин гъана хурунбуруз маса
гузвайди аквазвач?..

Хурун къуд пад хъач я, чеб-
ни гъихъти тъялубур! Къатла це
маса жувани... Им ваз пул къве-
дай жигъир. Къыхъ жувани уъзув-
аидиз жуван миллетдин газет!..

Советский хъур райондин еке
хуверрикай сад я. Сагъърай же-
мят! Абуру "ЛГ" райондин вири
хуверрилай пара къхизвайди я.
За умудзава алуқзавай 2015-
йис патални хурунвияр гъуль-
уна амуқъдач ва иллаки ху-
рун интеллигенциядини актив-
нидаказ иштиракда лагъана.

Исията кимерал алай ихти-
лат Исламудин Гъульсейнован
мақаладикай я. Гзафбурук гъе-
рекат кутунва. Адан мақала са
шумудра къел хъийизва. Ам йи-
сан лап важибу, маналу мақа-
ладай гъисабиз жеда, лугъузва
хурунвияри. Сагърай вич.

Хабар це

КВЕВ "ЛЕЗГИ ГАЗЕТ" МУС АХГАКЪЗАВА?
Хемисдиз, жумъядиз, кишидиз, гъяддиз, ислендиз,
саласадиз, арбединиз?

Шегъер, район, хуур къалура -
Жуван т'вар, фамилияни -
Талабзава атПана редакциядиз рахкурун.

Культурадин "Къуруш" центради Жаватов Билалаз, Рамиди-
наз ва амай вири багърийриз свас
СЕРФИНАЗ
рэгъметдиз финихъ галаз алакъалу яз башсагълугъвал гузва.